Jack London

Sydhavet

Bibliotek 1800

Jack London

Sydhavet

eBibliotek 1800

2022

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Jack London: *Sydhavet* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Jack London: *Sydhavet* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Mapuhis hus

Til trods for sine linjers tunge kluntethed manøvrerede *Aorai* let i den svage brise, og dens kaptajn løb den langt ind, førend han lagde bi lige udenfor brændingens sugning. Atollen Hikueru lå lavt på vandet, en rundkreds af pulveriseret koral halvandet hundrede alen bred, tyve engelske mil i omkreds og fra tre til fem fod over højvandsmærket. På bunden af den store, glasklare lagune fandtes mange perlemuslinger, og fra skonnertens dæk kunne man tværs over atollens spinkle ring se dykkere i arbejde. Men lagunen havde intet indløb selv for en handelsskonnert. Når vinden var gunstig, kunne kutteren smutte ind gennem den bugtede og lave kanal, men skonnerterne måtte holde det gående udenfor og sende deres små både ind.

Aorai satte rask en båd i vandet, og ned i den sprang en halv snes brunhudede matroser, kun iførte højrøde lændeklæder. De greb årerne, medens agterude, ved styreåren, stod en ung mand klædt i europæernes hvide tropedragt. Men han var ingen fuldblods europæer. Polynesiens gyldne iblanding røbede sig i hans lyse huds solgyldne lød og sendte gyldne skær og lys gennem hans øjnes flimrende blå. Det var Raoul, Alexandre Raoul, yngste søn af Marie Raoul, den rige kvadron, som ejede og drev en halv snes handelsskonnerter ligesom *Aorai*. Over en hvirvel lige udenfor indløbet og i og gennem og over en sydende tidevandsstrømning banede båden sig vej ind til lagunens spejlblanke ro. Unge Raoul sprang i land på det hvide sand og trykkede en høj indfødts hånd. Denne mands brystkasse og

skuldre var pragtfulde, men stumpen af en højre arm, udenfor hvis kød den af tiden hvidnede knokkel stak flere tommer frem, bar vidne om et møde med en haj, der havde gjort ende på hans dykkerdage og gjort ham selv til en spytslikker, der krøb for at opnå små gunstbevisninger.

"Har du hørt det, Alex?" var hans første ord. "Mapuhi har fundet en perle – du skulle bare se sådan en perle. Aldrig er dens mage blevet fisket her på Hikueru, eller på alle Paumotu-øerne, eller i hele verden. Køb den af ham. Han har den endnu. Og husk på, at det var mig, der først fortalte dig det. Han er et fæ, og du kan få den billigt. Har du noget tobak?"

Lige op ad stranden til en hytte under et pandanustræ styrede Raoul. Han var sin moders forretningsfører, og hans hverv var at hjemsøge alle Paumotu-øerne efter den rigdom af copra, perlemor og perler, som de leverede.

Han var en ung forretningsfører, det var først hans anden rejse i denne egenskab, og han ærgrede sig i stilhed meget over sin mangel på erfaring i at vurdere perler. Men da Mapuhi viste ham perlen, lykkedes det ham at undertrykke det sæt, som det gav i ham – og bevare et ligegyldigt, forretningsmæssigt ansigtsudtryk. for synet af perlen havde været som et slag for ham. Den var så stor som et dueæg, en fuldkommen kugle, af en hvidhed, der genspejlede alle farverne rundt om med regnbueglans. Den levede. Aldrig havde han set noget lignende. Da Mapuhi lod den falde ned i hans hånd, blev han overrasket over dens tyngde. Det viste, at det var en god perle. Han undersøgte den nøje gennem en lommelup. Den var uden fejl eller lyde. Dens renhed syntes næsten at stråle ud i atmosfæren fra hans hænder. I skyggen var den svagt lysende, ligesom en

nytændt måne. Så gennemsigtig hvid var den, at da han lod den falde ned i et glas vand, havde han besvær med at se den. Så lige og hurtigt sank den til bunds, at han vidste, at dens vægt var fortræffelig.

"Nå, hvad forlanger du så for den?" spurgte han med godt spillet ligegyldighed.

"Jeg forlanger –" begyndte Mapuhi, og bagved ham, som en indramning om hans eget mørke ansigt, nikkede de mørke ansigter af to voksne kvinder og et pigebarn deres bifald til, hvad han forlangte. Deres hoveder var bøjede fremad, de skinnede af undertrykt iver, og deres øjne lynede begærligt.

"Jeg forlanger et hus," vedblev Mapuhi. "Det skal have et tag af galvaniseret jern og et ottekantet stueur. Det skal være seks favne langt med en veranda helt rundt om. I midten skal der være et stort værelse med et rundt bord midt i og det ottekantede stueur på væggen. Der skal være fire sovekamre, to på hver side af det store værelse, og i hvert sovekammer skal der være en jernseng, to stole og et vaskebord. Og på husets bagside skal der være et køkken, et godt køkken med krukker og pander og en ovn. Og du skal bygge huset på min ø – det er Fakarava."

"Er det det hele?" spurgte Raoul vantro.

"Der skal være en symaskine," tog Tefara, Mapuhis kone, til orde.

"Ikke at forglemme det ottekantede stueur," tilføjede Nauri, Mapuhis moder.

"Ja, det er det hele," sagde Mapuhi.

Unge Raoul lo. Han lo længe og hjerteligt. Men mens han lo, udregnede han i al hemmelighed nogle hovedregningsopgaver. Han havde aldrig i sit liv bygget et hus, og hans begreber om

husbygning var noget tågede. Mens han lo, udregnede han bekostningen af rejsen til Tahiti efter materialer, af selve materialerne, af rejsen tilbage igen til Fakarava, og bekostningen af at bringe materialerne i land og bygge huset. Det ville blive til fire tusind franske daler, når man beregnede det rigeligt for en sikkerheds skyld – fire tusind franske daler var det samme som tyve tusind francs. Det var umuligt. Hvor skulle han kunne vide, hvad sådan en perle var værd? Tyve tusind francs var en masse penge – og det tilmed af hans moders penge.

"Mapuhi," sagde han, "du er et stort fæ. Sæt en pris i penge."

Men Mapuhi rystede på hovedet, og de tre hoveder bagved ham rystede ligeledes.

"Jeg forlanger huset," sagde han. "Det skal være seks favne langt med en veranda helt rundt om –"

"Javel, javel," afbrød Raoul. "Jeg ved nok, hvordan dit hus skal være, men det lader sig ikke gøre. Jeg vil give dig tusind chilenske daler."

De fire hoveder gav et afslag i tavst kor.

"Og for hundrede chilenske daler varer."

"Jeg forlanger huset," begyndte Mapuhi.

"Hvad gavn vil du have af huset?" spurgte Raoul. "Den første orkan, der kommer, vil skylle det væk. Det burde du vide. Kaptajn Raffy siger, at det ser stærkt ud til orkan for øjeblikket."

"Ikke på Fakarava," sagde Mapuhi. "Dér er landet meget højere. Her på øen, ja. Enhver orkan kan feje Hikueru ren. Men jeg vil have huset på Fakarava. Det skal være seks favne langt med en veranda helt rundt om –"

Og Raoul fik igen historien om huset at høre. Flere timer tilbragte han med forsøget på at banke den fikse idé om huset ud af Mapuhis hjerne; men Mapuhis moder og hustru og Ngakura, Mapuhis datter, stivede ham af i hans beslutning om huset. Mens Raoul for tyvende gang lyttede til den udførlige beskrivelse af huset, der forlangtes, så han gennem den åbne dør sin skonnerts anden båd lægge til ved strandbredden. Matroserne hvilede på årerne og viste derved, at de længtes efter at komme af sted igen. *Aorais* første styrmand sprang i land, vekslede et ord med den enarmede indfødte og skyndte sig så op imod Raoul. Dagen blev pludselig mørk, idet en byge tilslørede solskiven. Hinsides lagunen kunne Raoul se vindstødets ildevarslende linje nærme sig.

"Kaptajn Raffy siger, at De må pille af herfra, og det i en fart," var styrmandens hilsen. "Hvis der er noget perlemor, må vi risikere at lade det ligge til en anden gang, siger han. Barometeret er faldet til niogtyve halvfjerds."

Vindstødet ramte pandanustræet over deres hoveder, susede gennem palmerne længere inde og kastede en halv snes modne kokosnødder til jorden med tunge bump. Så kom regnen brusende fra det fjerne med en brølen som af en stormvind og fik lagunens vand til at dampe, mens den piskede det i lange strøg. De første dråber faldt med en skarp raslen på bladene, da Raoul sprang op.

"Tusind chilenske daler i rede penge, Mapuhi," sagde han. "Og for to hundrede chilenske daler varer."

"Jeg forlanger et hus –" begyndte den anden.

"Mapuhi!" hylede Raoul for at skaffe sig ørenlyd. "Du er et fæ!"

Han fo'r ud af huset og kæmpede sig side om side med styrmanden ned til strandbredden ad båden til.

Båden kunne de ikke se. Den tropiske regn susede ned om dem, så at de kun kunne se stranden under deres fødder og de arrige små bølger fra lagunen, som snappede og bed i sandet. En skikkelse kom til syne gennem skybruddet. Det var Huru-Huru, den enarmede mand.

"Fik du perlen?" hylede han ind i øret på Raoul.

"Mapuhi er et fæ!" lød det svarende hyl, og i næste øjeblik havde de tabt hinanden af syne i det nedstyrtende vand.

En halv time efter stod Huru-Huru og holdt udkig på søsiden af atollen og så de to både blive hejsede op og *Aorai* vende stævnen til søs. Og tæt ved den, netop båret ind fra rum sø på bygens vinger, så han en anden skonnert lægge bi og sætte en båd i vandet. Han kendte den. Det var *Orohena*, der ejedes af Toriki, en halvblods handelsmand, der gjorde tjeneste som sin egen forretningsfører og uden tvivl nu stod i agterenden af sin båd. Huru-Huru kluklo. Han vidste, at Mapuhi skyldte Toriki for varer, som han havde fået i forskud det foregående år.

Bygen var drevet over. Den varme sol skinnede, og lagunen lå igen blank som et spejl. Men luften føltes klæbrig som lim, og dens vægt syntes at tynge på lungerne og gøre det besværligt at trække vejret.

"Har du hørt nyheden, Toriki?" spurgte Huru-Huru. "Mapuhi har fundet en perle. Aldrig er der blevet fisket mage til perle på Hikueru eller noget andet sted på Paumotu-øerne eller noget sted i hele verden. Mapuhi er et fæ. Desuden skylder han dig penge. Husk på, at det var mig, der først fortalte dig det. Har du noget tobak?" Og op til Mapuhis græshytte gik Toriki. Han

var en myndig mand og desuden temmelig dum. Ligegyldigt kiggede han på den vidunderlige perle – kiggede kun et øjeblik; og ligegyldigt stak han den i lommen.

"Du har held med dig," sagde han. "Det er en pæn perle. Jeg vil give dig kredit i mine bøger."

"Jeg forlanger et hus," begyndte Mapuhi forbløffet. "Det skal være seks favne –"

"Sludder og vrøvl!" var handelsmandens svar. "Du forlanger at betale din gæld; det er det, du forlanger. Du skyldte mig tolv hundrede chilenske daler. Godt; nu skylder du mig dem ikke længere. Det beløb er strøget af regnskabet. Desuden vil jeg give dig kredit for to hundrede chilenske daler. Hvis jeg får perlen solgt godt, når jeg kommer til Tahiti, vil jeg give dig kredit for et hundrede til – det bliver tre hundrede. Men forstå mig vel, kun hvis jeg får perlen solgt godt. Jeg kan måske endog komme til at tabe penge på den."

Mapuhi lagde sorgfuldt armene over kors og sad med bøjet hoved. Han var blevet bestjålet for sin perle. I stedet for huset havde han betalt en gæld. Han havde ikke fået noget håndgribeligt for perlen.

"Du er et fæ," sagde Tefara.

"Du er et fæ," sagde Nauri, hans moder. "Hvorfor gav du ham perlen i hånden?"

"Hvad skulle jeg gøre?" indvendte Mapuhi. "Jeg skyldte ham pengene. Han vidste, at jeg havde perlen. I hørte selv, at han bad om at se den. Jeg havde ikke fortalt ham det. Han vidste det. Der er en anden, der har fortalt ham det. Og jeg skyldte ham pengene."

"Mapuhi er et fæ," vrængede Ngakura.

Hun var tolv år gammel og havde ikke bedre forstand. Mapuhi lettede sit hjerte ved at give hende en lussing, så hun dinglede, medens Tefara og Nauri brast i gråd og vedblev at håne ham på kvindevis.

Huru-Huru, som holdt udkig nede på stranden, så en tredje skonnert, som han kendte, lægge bi udenfor indløbet og sætte en båd i vandet. Det var *Hira*, som bar sit navn med rette, for den ejedes af den tyske jøde Levy, den største perlekøber af dem alle, og som bekendt var *Hira* den tahitiske gud for fiskere og tyve.

"Har du hørt nyheden?" spurgte Huru-Huru, da Levy, en svær mand med klodsede, usymmetriske ansigtstræk, betrådte stranden. "Mapuhi har fundet en perle. Der har aldrig været mage til perle på Hikueru, på alle Paumotu-øerne, i hele verden. Mapuhi er et fæ. Han har solgt den til Toriki for fjorten hundrede chilenske daler – jeg lurede udenfor og hørte det. Toriki er også et fæ. Du kan købe den billigt af ham. Husk på, at det var mig, der først fortalte dig det. Har du noget tobak?"

"Hvor er Toriki?"

"Han sidder i kaptajn Lynches hus og drikker absinth. Han har været der en time."

Og mens Levy og Toriki drak absinth og købslog om perlen, lurede Huru-Huru og hørte dem blive enige om den forbløffende pris af femogtyve tusind francs.

Det var på denne tid, at både *Orohena* og *Hira* løb tæt ind til kysten og gav sig til at affyre skud og signalere som rasende. De tre mænd trådte ud af huset netop i rette tid til at se de to skonnerter skyndsomst vende og søge ud i rum sø, mens de

strøg storsejl og jager på farten lige ind i bygen, der fik dem til at krænge i det skumhvide vand. Så forsvandt de i regnen.

"De kommer tilbage, når den er forbi," sagde Toriki. "Vi gør klogest i at komme af sted."

"Formodentlig er barometeret faldet mere," sagde kaptajn Lynch.

Han var en hvidskægget skipper, for gammel til at gå til søs, der af erfaring havde lært, at det eneste sted, hvor han kunne leve på en god fod med sin astma, var Hikueru. Han gik ind i huset for at se på barometeret.

"Gud fader bevares!" hørte de ham udbryde og styrtede ind, hvor de fandt ham stirrende på en skive, der viste niogtyve tyve.

Atter kom de ud, denne gang for ængsteligt at undersøge hav og himmel. Bygen var drevet over, men himlen var og blev overtrukken. De to skonnerter kunne ses arbejde sig tilbage for fulde sejl og i forening med en tredje. En giring af vinden fik dem til at slække på skøderne, og fem minutter efter gav en pludselig giring fra det modsatte verdenshjørne alle tre skonnerter bak sejl, og de i land kunne se bomskøde-taljerne blive slækkede eller kastede los i en fart. Brændingens larm var stærk, hul og truende, og en svær dønning havde rejst sig. Et frygteligt fladelyn skinnede for deres øjne og oplyste den mørke dag, og tordenen rullede vildt over deres hoveder.

Toriki og Levy satte i løb ned mod bådene, og sidstnævnte vraltede af sted som en rædselsslagen flodhest. Da deres to både gled ud af indløbet, passerede de *Aorai*s båd, som stod indefter. I agterenden stod Raoul og opmuntrede rorkarlene. Ude af stand til at kunne forjage billedet af perlen fra sine

tanker, kom han nu tilbage for at gå ind på Mapuhis pris, et hus.

Han landede på stranden midt i en øsende tordenbyge, der var så tæt, at han løb lige på Huru-Huru, førend han så ham.

"For sent," hylede Huru-Huru. "Mapuhi har solgt den til Toriki for fjorten hundrede chilenske daler, og Toriki har solgt den til Levy for femogtyve tusind francs. Og Levy vil sælge den i Frankrig for hundrede tusind francs. Har du noget tobak?"

Raoul følte det som en lettelse. Hans bekymringer for perlen var forbi. Han behøvede ikke at ærgre sig mere, selv om han ikke havde fået perlen. Men han troede ikke Huru-Huru. Det kunne gerne være, at Mapuhi havde solgt den for fjorten hundrede chilenske daler, men at Levy, som forstod sig på perler, skulle have givet femogtyve tusind francs for den, var for stiv en historie. Raoul besluttede at spørge kaptajn Lynch om hans mening om tingen, men da han nåede den gamle sømands hus, fandt han ham stå og stirre med store øjne på barometeret.

"Hvad mener du, at det viser?" spurgte kaptajn Lynch ængsteligt, mens han pudsede sine briller og stadig stirrede på instrumentet.

"Niogtyve ti," sagde Raoul. "Jeg har aldrig før set det stå så lavt."

"Nej, det tror jeg!" fnøs kaptajnen. "Nu har jeg som dreng og mand færdedes i halvhundrede år på alle verdenshave, og jeg har aldrig set det synke så dybt. Hør efter!"

De stod et øjeblik, mens brændingen buldrede og fik huset til at ryste. Så gik de udenfor. Bygen var drevet over. De kunne se *Aorai* ligge i vindstille en fjerdingvej borte og hugge og rulle rasende i de forfærdelige søer, der kom væltende i en statelig

procession fra nordøst og styrtede sig med raseri på koraløens kyst. En af matroserne nede i båden pegede på mundingen af indløbet og rystede på hovedet. Raoul så derhen og fik øje på et hvidt virvar af skum og brodsøer.

"Jeg tænker, jeg bliver hos Dem i nat, kaptajn," sagde han; så vendte han sig til matrosen og bød ham trække båden på land og søge ly sammen med sine kammerater.

"Niogtyve og ikke mere," meldte kaptajn Lynch, der netop kom ud med en stol i hånden efter at have set på barometeret endnu en gang.

Han satte sig ned og stirrede ud på det billede, som havet frembød. Solen brød igennem og gjorde dagen endnu mere lummer, og det absolutte vindstille vedblev. Men bølgerne vedblev at vokse.

"Jeg kan ikke begribe, hvad der skaber den søgang," mumlede Raoul gnavent. "Det blæser ikke, men se bare på det, se på den fyr dér!"

Milelang, med en vægt af titusinder af tons, rystede bølgens stød den skrøbelige atol som et jordskælv. Kaptajn Lynch blev helt forskrækket.

"Du gode Gud!" udbrød han, rejste sig halvt op fra sin stol og lod sig synke tilbage igen.

"Men der er jo ingen vind," vedblev Raoul. "Jeg kunne forstå det, hvis der kom vind samtidig."

"Vinden får du snart nok og behøver ikke at gøre dig bekymringer for den," var det bistre svar.

De to mænd blev siddende i tavshed. Sveden brød frem på deres hud i myriader af bittesmå dråber, der løb sammen og dannede fugtige pletter, som atter forenede sig til små

strømme, der dryppede ned på jorden. De stønnede efter vejret, navnlig den gamle mands anstrengelser var pinefulde. En bølge skyllede op på stranden, slikkede rundt om kokospalmernes stammer og sank ned i sandet næsten lige for deres fødder.

"Et godt stykke over højvandsmærket," bemærkede kaptajn Lynch, "og jeg har boet her i elleve år." Han så på sit ur. "Klokken er tre."

En mand og en kone med et blandet følge af unger og køtere i hælene sjokkede forknyt forbi. Da de var kommet forbi huset, standsede de, og efter megen ubeslutsomhed satte de sig ned på sandet. Et par minutter efter kom nok en familie traskende fra den modsatte retning, både mændene og kvinderne bærende på en forskelligartet samling af ejendele. Og det varede ikke længe, førend flere hundrede personer af alle aldre og køn var forsamlede omkring kaptajnens bolig. Han råbte en af de nyankomne an, en kvinde med et pattebarn på armen, og fik til svar den oplysning, at hendes hus netop var blevet skyllet ud i lagunen.

Dette var det højeste punkt af land i miles omkreds, og mange steder på begge sider skyllede de store bølger allerede ind over atollens spinkle ring og skummede ned i lagunen. Tyve engelske mil i rundkreds strakte atollens ring sig, og intet sted var den mere end halvtredsindstyve favne bred. Det var midt i dykkersæsonen, og de indfødte havde forsamlet sig fra alle øerne rundt om, selv fra Tahiti.

"Her er tolv hundrede mænd, kvinder og børn," sagde kaptajn Lynch. "Jeg gad vide, hvor mange der er til overs i morgen tidlig."

"Men hvorfor blæser det ikke? Det er, hvad jeg ønsker at vide," spurgte Raoul.

"Gør dig ingen bekymringer, unge mand, gør dig ingen bekymringer; ulykkerne kommer hurtigt nok."

Netop som kaptajn Lynch talte, ramte en mægtig vandmasse atollen. Havvandet malede rundt tre tommer dybt under deres stole. Et sagte angstråb lød fra de talrige kvinder. Børnene stirrede med foldede hænder på de uhyre søer og græd ynkeligt. Kyllinger og katte vadede forvirrede om i vandet og søgte så, som ved en fælles indskydelse, flyvende og kravlende tilflugt på taget af kaptajnens hus. En paumotuaner med et kuld nyfødte hundehvalpe i en kurv krøb op i et kokostræ og bandt kurven fast tyve fod over jorden. Moderen pjaskede pibende og bjæffende rundt i vandet nedenunder.

Og stadig skinnede solen klart, og det dybe vindstille vedblev. De sad og betragtede bølgerne og *Aorai*s vanvittige huggen. Kaptajn Lynch stirrede på de vældige vandbjerge, der kom rullende, indtil han ikke kunne mere. Han skjulte ansigtet i hænderne for at udelukke synet; så gik han ind i huset.

"Otteogtyve tres," sagde han stille, da han kom ud igen.

Over armen havde han en rulle tyndt tov. Han skar det i stykker på to favnes længde, gav Raoul et, beholdt et til sig selv og uddelte resten blandt kvinderne med det råd at vælge et træ og krybe op i det.

En let brise begyndte at blæse fra nordøst, og Raoul følte dens pust på sin kind som en opmuntring. Han kunne se *Aorai* sætte sejl og stå ud i rum sø, og han beklagede, at han ikke var om bord. Den kunne i hvert fald slippe bort, hvorimod atollen… En sø skyllede over den og berøvede ham næsten fodfæstet, og

han valgte sig et træ. Så kom han til at huske på barometeret og løb tilbage til huset. Han mødte kaptajn Lynch, som havde samme ærinde, og de fulgtes ind.

"Otteogtyve tyve," sagde den gamle sømand. "Det bliver et rent helvede her"

"Hvad var det?"

Luften syntes at fyldes af lyden, som om noget kom susende. Huset rystede og dirrede, og de hørte drønet af en vældig larm. Vinduerne klirrede. To ruder sprang itu; en trækvind fo'r ind, ramte dem og fik dem til at vakle. Døren lige overfor smækkede så hårdt i, at klinken gik i stykker. Det hvide dørhåndtag faldt på gulvet i stumper. Stuens vægge bølgede som en ballon, der pludselig bliver fyldt med gas. Så kom en ny lyd som en raslen af geværild, idet sprøjtet fra en bølge ramte husets mur. Kaptajn Lynch så på sit ur. Klokken var fire. Han trak en pjækkert på, tog barometeret ned fra krogen og stak det i en rummelig lomme.

Atter ramte en bølge huset med et svært bump, og den lette bygning hældede, drejede sig en fjerdedel rundt på sit fundament og sank ned, så at gulvet stod i en vinkel af ti grader.

Raoul gik først ud. Vinden greb ham og hvirvlede ham bort. Han lagde mærke til, at den var drejet mod øst. Med en stærk anstrengelse kastede han sig ned på sandet, krøb sammen og stred imod. Kaptajn Lynch kom farende som en visk halm og faldt, så lang han var, over ham. To af *Aorais* matroser slap et kokostræ, som de havde klynget sig til, og kom dem til hjælp, men måtte læne sig imod vinden i umulige vinkler og kæmpe og kravle sig frem hver tomme af vejen.

Den gamle mands lemmer var stive, og han kunne ikke krybe, hvorfor matroserne, ved hjælp af korte tovender bundet sammen, hejsede ham op ad træstammen nogle få fod ad gangen, indtil de kunne binde ham fast i træets top halvtredsindstyve fod fra jorden. Raoul stak sin tovende om foden af et træ ved siden af og stod og så til. Vinden var forfærdelig. Han havde aldrig anet, at det kunne blæse så stærkt. En sø skyllede tværs over atollen og gik ham op til knæene, førend den forsvandt i lagunen. Solen var forsvundet, og et blygråt tusmørke lagde sig over alting. Nogle få regndråber kom flyvende vandret og ramte ham. De føltes som blykugler. Et salt skumsprøjt traf ham i ansigtet. Det var som et slag af en menneskehånd. Det bed i hans kinder, og han fik uvilkårlige smertenstårer i sine svidende øjne. Adskillige hundrede indfødte havde søgt tilflugt i træerne, og han var nær ved at le ved synet af de klynger af menneskefrugter, der hang i trætoppene. Så greb han, som indfødt tahitier, sin træstamme med hænderne, stemmede fodsålerne mod stammens overflade og begyndte at stige op i træet. I toppen fandt han to kvinder, to børn og en mand. Den ene lille pige knugede en kat i sine arme. Fra sit ophøjede standpunkt vinkede han med hånden til kaptajn Lynch, og denne kække patriark vinkede tilbage. Raoul blev forfærdet over himlens udseende. Den var kommet meget nærmere – gjorde indtryk af at være lige over hans hoved; og den var ikke længere blygrå, men sort. Mange mennesker stod endnu på jorden i grupper omkring træstammerne, som de holdt sig fast ved. Adskillige sådanne klynger bad, og i en af dem prædikede mormonmissionæren. En underlig lyd nåede hans øre, rytmisk, svag som det svageste pip af en fårekylling

langt borte; den varede kun et øjeblik, men i det øjeblik vakte den en uklar tanke om Himlen og de himmelske hærskarers musik. Han så sig om og så ved foden af et andet træ en stor klynge mennesker, der holdt sig fast ved tove og ved hinanden. Han kunne se det arbejde i deres ansigter og deres læber bevæge sig samtidigt. Der var ikke længere nogen lyd at høre, men han vidste, at de sang salmer.

Stadig vedblev vinden at blæse stærkere. Han kunne ikke måle den ved nogen bevidst tankevirksomhed, for den havde for længst overgået alt, hvad han nogensinde havde oplevet af vind; men han vidste alligevel på en eller anden måde, at det blæste stærkere. Tæt ved ham blev et træ revet op med rode og slyngede sin byrde af menneskelige væsner til jorden. En sø skyllede hen over sandstrimlen, og væk var de. Begivenhederne fulgte slag i slag. Han så en brun skulder og et sort hoved aftegne sig mod lagunens frådende hvide. I næste sekund var de også forsvundet. Flere træer styrtede og splintredes som tændstikker.

Han var forbavset over vindens magt. Hans eget træ svajede farligt, og den ene kvinde jamrede og greb fat i den lille pige, som på sin side stadig klyngede sig til katten.

Manden, som holdt på det andet barn, rørte ved Raouls arm og pegede. Han drejede hovedet og så mormonkirken vakle som en drukken mand et halvt hundrede alen borte. Den var blevet revet løs fra sit fundament, og vind og hav løftede og puffede den ned mod lagunen. En frygtelig vandmasse ramte den, væltede den og slyngede den mod en halv snes kokostræer. Klaserne af menneskefrugter faldt som modne kokosnødder. Da bølgen trak sig tilbage, sås de ligge på jorden, nogle

ubevægelige, andre vridende og bugtende sig. De mindede ham på en underlig måde om myrer. Han blev ikke forfærdet. Han var kommet ud over rædsel. Ganske som noget selvfølgeligt lagde han mærke til, at den følgende bølge fejede sandet rent for dette vraggods af mennesker. En tredje bølge, kolossalere end nogen, han endnu havde set, slyngede kirken ud i lagunen, hvor den flød ned i læ, halvt under vand, og aldeles lignede en Noahs Ark.

Han så efter kaptajn Lynches hus og blev overrasket ved at opdage, at det var borte. Begivenhederne fulgte unægteligt slag i slag. Han lagde mærke til, at mange af folkene i de træer, der stod endnu, var steget ned på jorden. Vinden var igen taget til. Hans eget træ viste ham det. Det svajede ikke længere eller bøjede sig hid og did. I stedet for stod det ubevægeligt, krummet i en stiv vinkel for vinden og dirrede kun. Men denne dirren var kvalmende. Den var ligesom en stemmegaffels eller tungens på en mundharmonika. Det var vibreringens hastighed, der gjorde den så pinlig. Selv om træets rødder holdt, kunne det ikke ret længe udholde trykket. Noget måtte springe.

Aha, der var et, som var knækket. Han havde ikke set det knække, men der stod resten, brækket over midtvejs på stammen. Man vidste ikke, hvad der skete, når man ikke selv så det. Braget af knækkende træer og menneskelige fortvivlelseshyl kunne ikke høres i den forfærdelige larm. Han så netop hen ad kaptajn Lynch til, da det hændte. Han så træstammen splintres midt på uden en lyd. Toppen af træet med tre matroser fra *Aorai* og den gamle kaptajn sejlede ud over lagunen. Den faldt ikke til jorden, men fløj gennem luften som

en avne. Han fulgte dens flugt en halvandet hundrede alen, førend den faldt i vandet. Han anstrengte sit syn og var sikker på, at han så kaptajn Lynch vinke farvel.

Raoul ventede ikke på mere. Han rørte ved den indfødte og gav tegn til, at han skulle stige ned på jorden. Manden var ikke uvillig dertil, men hans kvinder var lammede af rædsel, ,og han foretrak at blive hos dem. Raoul førte sin tovende rundt om træet og lod sig glide ned. En skylle af saltvand lukkede sig over hans hoved. Han holdt vejret og klyngede sig fortvivlet til tovet. Vandet lagde sig, og i ly af træstammen kunne han igen trække vejret. Han gjorde tovet bedre fast og blev så overskyllet af nok en bølge. En af kvinderne gled ned og sluttede sig til ham, mens den indfødte mand blev hos den anden kvinde, de to børn og katten.

Den unge forretningsfører havde lagt mærke til, hvordan de grupper, der klyngede sig til foden af de andre træer, stadig svandt ind. Nu så han denne proces foregå ved sin side. Det krævede hele hans styrke at holde fast, og kvinden, som havde sluttet sig til ham, blev svagere og svagere. Hver gang han fik hovedet oven vande, blev han forbavset over at opdage, at han endnu var der, og derpå forbavset over at opdage, at kvinden endnu var der. Til sidst dukkede han op en gang og befandt sig alene. Han så op. Træets top var også borte. I halvdelen af dets oprindelige højde stod en splintret ende og dirrede. Han var i sikkerhed. Rødderne holdt endnu, men træet havde mistet sit vindfang. Han begyndte at krybe op. Han var så kraftløs, at det gik langsomt, og bølge efter bølge ramte ham, førend han kom over dem. Så bandt han sig fast til stammen og stålsatte sin sjæl for at imødegå natten og – han vidste ikke hvad.

Han følte sig meget ensom i mørket. Undertiden forekom det ham, at dette var verdens ende, og at han var det sidste levende menneske. Stadig voksede vinden. Time efter time voksede den. Da klokken efter hans beregning var elleve, var vinden blevet utrolig. Den var et frygteligt, uhyrligt noget, en skrålende furie, en væg, der slog og gled videre, men som blev ved at slå og glide videre – en væg uden ende. Det forekom ham, at han var blevet let og æterisk; at det var ham, der var i bevægelse; at han blev drevet med ubegribelig hastighed gennem en endeløs, solid masse. Vinden var ikke længere luft, som bevægede sig. Den var blevet til et stof som vand eller kviksølv. Han havde en fornemmelse, som om han kunne stikke hånden ind i den og rive stumper ud af den, som man kunne gøre med kødet i en tyrs kadaver; at han kunne gribe fat i vinden og hænge fast ved den, som man kunne hænge ved en klippeflade.

Vinden var ved at kvæle ham. Han kunne ikke trække vejret med ansigtet imod den, for den stormede ind gennem hans mund og næsebor og udspilede hans lunger som blærer. I sådanne øjeblikke havde han en fornemmelse, som om hans legeme var faststoppet og opsvulmet af massiv jord. Kun ved at trykke sine læber mod træstammen kunne han få vejret. Og så trættede vindens uafladelige pres ham. Krop og hjerne blev udmattede. Han iagttog ikke længere, tænkte ikke længere og var halvt bevidstløs. Hans bevidsthed udgjordes af en eneste tanke: *Dette var altså en orkan.* Denne ene tanke holdt sig uregelmæssigt. Den var som en mat flamme, der af og til flimrede. Af en bevidstløs tilstand kunne han vågne op til den – *dette var altså en orkan*. Og så sank han hen i ny bevidstløshed.

Orkanen varede ved i sin største styrke fra elleve om aftenen til tre om morgenen, og det var ved ellevetiden, at det træ, hvori Mapuhi og hans kvinder hang fast, knækkede. Mapuhi nåede lagunens overflade, stadig med sin datter Ngakura i sine arme. Kun en sydhavs-øbo kunne leve i en sådan søgang. Pandanustræet, som han holdt sig fast ved, skyllede rundt og atter rundt i det frådende virvar; og kun ved snart at holde fast og vente og til andre tider hurtigt skifte sit greb, lykkedes det ham at få sit og Ngakuras hoved tilstrækkelig hyppigt op til overfladen til, at de kunne få vejret. Men luften var for størsteparten vand, dels flyvende skum og dels øsende regn, der væltede ned i vandrette flager.

Der var ti engelske mil tværs over lagunen til sandringen på den anden side. Men ni tiendedele af de ulykkelige væsener, som slap levende over lagunen, blev her dræbt af omkringvæltende træstammer, bjælker, vrag af kuttere og levninger af huse. Halvdruknede og udmattede blev de slynget ind i denne vanvittige morter af elementerne og stampet til uformelige kødmasser. Men Mapuhi havde held med sig. Hans skæbne blev den ene tiendedels – ved et tilfældes lune. Han nåede op på sandet, blødende af en snes sår. Ngakuras venstre arm var brækket; fingrene på hendes højre hånd var knust; og kind og pande havde sår helt ind til benet. Han greb fat i et træ, som stod endnu, og klyngede sig til det, mens han holdt fast på pigebarnet og snappede efter luft, og mens lagunens vand skyllede ham op til knæene og stundom til midt på livet.

Klokken tre om morgenen svækkedes orkanens kraft. Klokken fem blæste der kun en stiv brise. Og klokken seks var det blikstille, og solen skinnede. Søen havde lagt sig. I lagunens

endnu urolige kant så Mapuhi de knuste lig af dem, der ikke var kommet i land. Uden tvivl var Tefara og Nauri iblandt dem. Han gik langs stranden og undersøgte dem, indtil han traf på sin kone, der lå halvt i og halvt oppe af vandet. Han satte sig ned og græd med den primitive sorgs ildelydende, dyriske lyd. Så bevægede hun sig uroligt og stønnede. Han så nøjere til. Hun var ikke blot i live, men hun var uskadt. Hun sov kun. Hun havde også haft den ene tiendedels skæbne.

Af de tolv hundrede, der havde været i live den foregående aften, var kun tre hundrede tilbage. Mormonmissionæren og en gendarm foretog optællingen. Lagunen var fuld af lig. Ikke et hus eller en hytte stod endnu. På hele atollen var der ikke sten på sten. En af hver halve hundrede kokospalmer stod endnu, men som rene vrag, og ikke en af dem bar en eneste nød. Ferskvand var der ikke noget af. De lave brønde, som opfangede regnens overfladesivning, var fyldte af saltvandet. Op fra lagunen fiskedes nogle få gennemblødte sække mel. De overlevende skar marven ud af de faldne kokostræer og spiste den. Hist og her krøb de ind i små hytter, som de lavede ved at grave huler i sandet og tække dem med stumper af bliktage. Missionæren lavede et kluntet destillérapparat, men han kunne ikke destillere vand til tre hundrede mennesker. Om aftenen den anden dag tog Raoul et bad i lagunen og opdagede, at det læskede noget på hans tørst. Han udråbte denne opdagelse, og snart efter kunne man have set tre hundrede mænd, kvinder og børn stå i lagunen op til halsen og forsøge på at inddrikke vand gennem huden. Deres døde flød omkring dem eller blev trådt på, hvor de endnu lå på bunden. Den tredje dag begravede

folket deres døde og satte sig til at vente på undsætningsdamperne.

Imidlertid var Nauri blevet revet bort fra sin familie af orkanen og ført ud på eventyr ganske alene. Mens hun klyngede sig til en uhøvlet planke, der stødte og sårede hende og fyldte hendes krop med splinter, blev hun slynget tværs over atollen og ud i rum sø. Her mistede hun sin planke under nogle forbløffende dukkerter i sande vandbjerge. Hun var en gammel kone nær de tres; men hun var en indfødt paumotuaner og havde hele sit liv levet i havets umiddelbare nærhed. Mens hun svømmede i mørket, kæmpende, halvkvalt og snappende efter luft, gav en kokosnød hende et hårdt slag på skulderen. I samme nu havde hun sin plan færdig og greb fat i nødden. I løbet af den næste time fiskede hun syv til op. Sammenbundne udgjorde de et redningsbælte, der frelste hendes liv, mens det på samme tid var nær ved at dunke hende sønder og sammen. Hun var en fed kvinde og modtagelig for kvæstelser; men hun havde erfaringer om orkaner, og mens hun bad til sin hajgud om at blive beskyttet mod hajer, ventede hun på, at vinden skulle lægge sig. Men klokken tre var hun så medtaget, at hun intet vidste. Heller ikke mærkede hun noget klokken seks, da det blev stille. Hun vaktes først til bevidsthed, da hun blev slynget op på sandet. Med hudløse og blødende hænder og fødder gravede hun og stemmede sig imod bølgernes tilbagesugning, indtil hun nåede op udenfor søernes rækkevidde.

Hun vidste, hvor hun var. Dette land kunne ikke være noget andet end den lille ø Takokota. Den havde ingen lagune. Der boede ingen på den. Hikueru var femten engelske mil derfra.

Hun kunne ikke se Hikueru, men hun vidste, at den lå mod syd. Dagene gik, og hun levede af de kokosnødder, der havde holdt hende oppe i vandet. De gav hende både drikkevand og føde. Men hun hverken drak eller spiste så meget, som hun gerne vilde. Undsætning var der ikke stor udsigt til. Hun så røgen af undsætningsdamperne i synskredsen, men hvilken damper kunne man vente sig skulle komme til den ensomme, ubeboede Takokota? Fra første færd af blev hun plaget af lig. Søen blev ved at slynge dem op på hendes smule sand, og så længe hun havde kræfter, blev hun ved at skyde dem tilbage ud i søen, hvor hajerne flåede i dem og fortærede dem. Da hun ikke længere havde kræfter, omgav ligene hendes strand med en uhyggelig guirlande, og hun trak sig tilbage fra dem, så langt hun kunne, hvilket ikke var ret langt.

Den tiende dag var hendes sidste kokosnød fortæret, og hun begyndte at skrumpe ind af tørst. Hun slæbte sig hen langs sandet og ledte efter kokosnødder. Det var mærkværdigt, at der skyllede så mange lig op og ingen nødder. Der måtte da være flere kokosnødder ude at flyde end døde mennesker! Hun opgav det til sidst og blev liggende udmattet. Dette var enden på det hele. Der var ikke andet at gøre end at vente på døden.

Hun lå bevidstløs i nogen tid, og da hun kom til sig selv, gik det langsomt op for hende, at hun lå og stirrede på noget rødblond hår på hovedet af et lig. Søen skyllede liget op imod hende og trak det så tilbage igen. Det vendte sig om, og hun så, at det intet ansigt havde. Alligevel var der noget bekendt ved den dusk rødblond hår. Der gik en time. Hun gjorde sig ingen anstrengelse for at genkende det. Hun ventede på døden, og det

var hende ligegyldigt, hvilket menneske denne rædselsfulde tingest en gang havde været.

Men da timen var omme, satte hun sig langsomt over ende og stirrede på liget. En ualmindelig stor bølge havde kastet det så højt op, at de mindre bølger ikke kunne nå det. Ja, hun havde ret; den dusk rødt hår kunne kun tilhøre en eneste mand på Paumotu-øerne. Det var Levy, den tyske jøde, den mand, der havde købt perlen og bortført den om bord på *Hira*. Nå, så meget var sikkert, at *Hira* var gået til bunds.

Perlekøberens gud for fiskere og tyve havde svigtet ham.

Hun kravlede ned til den døde mand. Hans skjorte var blevet revet bort, og hun kunne se læderpengekatten om hans liv. Hun holdt vejret og trak i spænderne. De var lettere at få op, end hun havde ventet, og hun kravlede hurtigt af sted hen over sandet, slæbende bæltet efter sig. Rum efter rum i bæltet spændte hun op og fandt dem tomme. Hvor kunne han have gjort af den? I det sidste rum af dem alle fandt hun den, den første og eneste perle, han havde købt på rejsen. Hun kravlede nogle få fod længere bort for at undgå ligstanken fra bæltet, og undersøgte perlen. Det var den, Mapuhi havde fundet, og som Toriki havde berøvet ham. Hun vejede den i hånden og trillede den kærtegnende frem og tilbage. Men hun så ikke dens indre skønhed. Hvad hun så, var det hus, som Mapuhi, Tefara og hun selv havde bygget så omhyggeligt i deres tanker. Hver gang hun betragtede perlen, så hun huset i alle enkeltheder, indbefattet det ottekantede stueur på væggen. Det var noget, der var værd at leve for.

Hun rev en strimmel af sin *ahu* og bandt perlen varsomt fast om sin hals. så gik hun langs med stranden, pustende og

stønnende, men ivrigt søgende efter kokosnødder. Snart fandt hun én, og da hun så sig om, en til. Hun slog den ene itu, drak dens mælk, som var muggen, og spiste hver stump af kærnen. Lidt senere fandt hun en splintret kano. Den manglede udliggeren, men hun var fuld af håb, og førend dagen var omme, fandt hun også udliggeren. Hvert fund var et lykkeligt varsel. Perlen var en talisman. Sent på eftermiddagen fik hun øje på en trækasse, der flød tungt i vandet. Da hun halede den op på stranden, raslede indholdet, og i den fandt hun ti dåser henkogt laks. En af dem åbnede hun ved at dundre løs på kanoen med den. Så snart hun havde fået hul på æsken, drak hun suppedasen. Derefter var hun flere timer om at få laksen ud, da hun måtte banke og presse en stump ad gangen ud.

Otte dage til ventede hun på hjælp. Imidlertid surrede hun udliggeren fast til kanoen, og til at surre med brugte hun alle de kokosnødfibre, hun kunne finde, så vel som resten af sin *ahu*. Kanoen var slemt splintret, og hun kunne ikke gøre den vandtæt; men hun gemte en kalabas lavet af en kokosnød om bord for at bruge den til øsekar. En åre var det vanskeligt at skaffe. Med en stump blik savede hun alt sit hår af tæt ved hovedhuden. Af håret snoede hun en line; og med linen surrede hun et tre fod langt stykke kosteskaft til et bræt af laksekassen. Med sine tænder gnavede hun kiler og kilede surringen fast.

Den attende dag ved midnatstid skød hun kanoen ud gennem brændingen og begav sig på vej tilbage til Hikueru. Hun var en gammel kone. Møjsommelighederne havde pint fedtet af hende, så der næppe var mere tilbage end skind og ben og nogle få seje muskler. Kanoen var stor, og der skulle egentlig tre stærke mænd til at ro den. Men hun gjorde det alene, med

en selvlavet åre. Desuden var kanoen slemt læk, og en tredjedel af tiden måtte hun anvende til at øse. Da det blev klart dagslys, spejdede hun efter Hikueru, men forgæves. Agterude var Takokota allerede sunket under synskredsen. Solen skinnede ned på hendes nøgne krop og tvang den til at afsondre sin fugtighed. Der var to dåser laks tilbage, og i løbet af dagen borede hun huller i dem og drak suppen. Hun havde ingen tid at spilde med at pille kødet ud. En strømning førte hende mod vest, og vestpå drev hun, hvad enten hun også drev sydpå eller ej.

Tidligt om eftermiddagen kunne hun få øje på Hikueru, når hun stod oprejst i kanoen. Øens rigdom af kokospalmer var borte. Kun hist og her med store mellemrum kunne hun se de splintrede levninger af træer. Synet opmuntrede hende. Hun var nærmere, end hun havde troet. Strømningen drev hende mod vest. Hun søgte at kæmpe imod den og roede videre. Kilerne i årens surringer arbejdede sig løse, og hun spildte megen tid ved jævnligt at måtte stramme dem. Og så var der øsningen. Hver tredje time måtte hun holde op med at ro for at øse. Og hele tiden drev hun mod vest.

Ved solnedgang lå Hikueru sydøst for hende i tre fjerdingvejs afstand. Det var fuldmåne, og klokken otte lå landet stik øst en halv mil borte. Hun var lige midt i den strideste strøm; kanoen var for stor; åren var for mangelfuld; og hun måtte spilde for meget af sin tid og styrke med at øse. Desuden var hun meget svag og blev stadig svagere. Til trods for hendes anstrengelser drev kanoen mod vest.

Hun bad en bøn til sin hajgud, krøb over rælingen og gav sig til at svømme. Vandet forfriskede hende ligefrem, og hun lod

hurtigt kanoen sakke agterud. Da en time var gået, var landet tydeligt nærmere. Så kom forskrækkelsen. Lige foran hendes øjne og ikke ti alen borte kløvede en stor finne vandet. Hun svømmede med rolige tag henimod den, og langsomt gled den bort, drejede til højre og svømmede i en rundkreds omkring hende. Hun holdt øjnene fæstede på finnen og svømmede videre. Når finnen forsvandt, lagde hun sig med ansigtet ned på vandfladen og passede på. Når finnen kom til syne igen, gav hun sig på ny til at svømme. Uhyret var dorskt – det kunne hun se. Den havde uden tvivl haft nok at æde siden orkanen. Havde den været meget sulten, vidste hun, at den ikke ville have tøvet med at styrte løs på hende. Den var femten fod lang, og hun vidste, at et bid kunne klippe hende midt over.

Men hun havde ingen tid at spilde på den. Hvad enten hun svømmede eller ikke, drev strømmen hende stadig bort fra land. Der gik en halv time, og hajen begyndte at blive dristigere. Da den så, at hun ikke gjorde den fortræd, kom den nærmere i snævrere rundkredse og skævede næsvist til hende, når den gled forbi. Før eller senere, vidste hun meget godt, ville den tage tilstrækkeligt mod til sig til at fare løs på hende. Hun besluttede at komme den i forkøbet. Det var en fortvivlet bedrift, hun tænkte på. Hun var en gammel kone, alene i rum sø og mat af sult og møjsommeligheder; og alligevel måtte hun overfor denne havets tiger forekomme dens spring ved selv at fare løs på den. Hun svømmede videre og ventede på en gunstig lejlighed. Til sidst gled den dorsk forbi, næppe fire alen fra hende. Hun stormede pludselig løs på den og lod, som om hun ville angribe den. Den gav et vildt dask med halen, idet den flygtede, og dens hud, så ru som sandpapir, ramte hende og

flåede skindet af hende fra albue til skulder. Den svømmede hurtigt i en stadig større rundkreds og forsvandt til sidst.

I et hul i sandet, dækket af stumper af bliktag, lå Mapuhi og Tefara og skændtes.

"Hvis du havde gjort, som jeg sagde," anførte Tefara for tusinde gang, "og gemt perlen og ikke fortalt nogen om den, ville du have haft den endnu."

"Men Huru-Huru var jo med mig, da jeg åbnede østersen; har jeg ikke fortalt dig det utallige gange?"

"Og nu får vi intet hus. Raoul sagde i dag til mig, at hvis du ikke havde solgt perlen til Toriki –"

"Jeg solgte den ikke. Toriki tog den fra mig."

"At hvis du ikke havde solgt perlen, ville han have givet dig fem tusind franske daler, og det er lige så meget som ti tusind chilenske."

"Han har talt med sin moder," forklarede Mapuhi. "Hun forstår sig på perler."

"Og nu er perlen tabt," klagede Tefara.

"Den betalte min gæld til Toriki. Det er i hvert fald tolv hundrede, jeg har tjent."

"Toriki er død," udbrød hun. "De har ikke hørt noget til hans skonnert. Den er gået til bunds ligesom *Aorai* og *Hira*. Vil Toriki give dig kredit for de tre hundrede, som han lovede dig? Nej, for Toriki er død, og man kan ikke betale en, der er død."

"Men Levy betalte ikke Toriki," sagde Mapuhi. "Han gav ham et stykke papir, hvorpå han kunne hæve pengene i Papeete; og nu er Levy død og kan ikke betale; og Toriki er død, og papiret er gået til bunds med ham, og perlen er gået til bunds med

Levy. Du har ret, Tefara. Jeg har mistet perlen og ikke fået noget for den. Lad os nu sove."

Pludselig holdt han hånden i vejret og lyttede. Udefra lød der en lyd, som om én trak vejret tungt og med besvær. En hånd famlede på måtten, der gjorde tjeneste som dør.

"Hvem er det?" råbte Mapuhi.

"Nauri," lød svaret. "Kan du sige mig, hvor min søn Mapuhi er?"

Tefara skreg og greb sin mand i armen.

"En genganger!" mumlede hun. "En genganger!"

Mapuhis ansigt var uhyggeligt gult. Han klyngede sig forfærdet til sin kone.

"Gode kone," sagde han i en usikker tone og stræbte at fordreje sit mæle. "Jeg kender godt din søn. Han bor på den østlige side af lagunen."

Udefra lød der et suk. Mapuhi begyndte at føle sig bedre til mode. Han havde narret gengangeren.

"Men hvor kommer du fra, gamle kone?" spurgte han.

"Fra havet," lød det forknytte svar.

"Jeg vidste det! Jeg vidste det!" skreg Tefara og rokkede frem og tilbage.

"Siden hvornår har Tefara søgt sit leje i en fremmeds hus?" lød Nauris stemme gennem måtten.

Mapuhi så angst og bebrejdende til sin kone. Det var hendes stemme, der havde røbet dem.

"Og siden hvornår har Mapuhi, min søn, fornægtet sin gamle moder?" vedblev stemmen.

"Nej, nej, jeg har ikke – Mapuhi har ikke fornægtet dig," råbte han. "Jeg er ikke Mapuhi. Han bor ved den østlige ende af

lagunen, siger jeg dig."

Ngakura satte sig over ende i sengen og gav sig til at græde. Måtten rystede.

"Hvad er det, du gør?" spurgte Mapuhi.

"Jeg vil ind," svarede Nauris stemme.

Den ene ende af måtten blev løftet. Tefara forsøgte at dukke ned under tæpperne, men Mapuhi holdt fast på hende. Han var nødt til at holde sig fast ved et eller andet. Kæmpende, med rystende legemer og klaprende tænder, stirrede de begge to med fremspringende øjne på måtten, der blev løftet. De så Nauri krybe ind, dryppende af søvand og uden sin *ahu*. De rullede bagover væk fra hende og sloges om Ngakuras tæppe til at skjule deres hoveder i.

"Du kunne da gerne give din gamle moder en slurk vand," sagde gengangeren i en klagende tone.

"Giv hende en slurk vand," beordrede Tefara med rystende stemme.

"Giv hende en slurk vand," lod Mapuhi ordren gå videre til Ngakura.

Og tilsammen sparkede de Ngakura ud under tæppet. Et minut efter kiggede Mapuhi frem og så, at gengangeren drak. Da den rakte en rystende hånd frem og lagde den på hans, følte han vægten af den og blev overbevist om, at det ikke var nogen genganger. Så dykkede han frem og trak Tefara efter sig, og få minutter efter lyttede alle til Nauris fortælling. Og da hun fortalte om Levy og lagde perlen i Tefaras hånd, følte selv denne sig forvisset om, at hendes svigermoder virkelig var levende.

"I morgen," sagde Tefara, "sælger du perlen til Raoul for fem tusind franske daler."

"Jamen huset?" indvendte Nauri.

"Huset bygger han," svarede Tefara. "Han siger, at det vil koste fire tusind franske daler. Og så giver han os kredit for tusind franske daler, hvad der er det samme som to tusind chilenske."

"Og det bliver seks favne langt?" spurgte Nauri.

"Ja," svarede Mapuhi, "seks favne."

"Og i det midterste værelse findes det ottekantede stueur?"

"Ja, og det runde bord med."

"Så giv mig noget at spise, for jeg er sulten," sagde Nauri veltilfreds. "Og derefter vil vi sove, for jeg er træt. Og i morgen vil vi tales videre ved om huset, førend vi sælger perlen. Det bliver bedre, om vi forlanger de tusind franske daler i rede penge. Penge er altid bedre end kredit, når man skal købe varer hos handelsmændene."

Hvaltanden

Det var i Fijis tidlige dage, da John Starhurst rejste sig i landsbyen Rewas missionshus og udtalte sin hensigt at bære evangeliet ud over hele Viti Levu. Nu betyder Viti Levu "Det store land", idet det er den største ø i en gruppe, der består af mange store øer for ikke at tale om hundreder af små. Hist og her levede der på kysterne under yderst mislige vilkår et begrænset antal missionærer, handelsmænd, trepangfiskere og desertører fra hvalfangere. Røgen fra de varme ovne steg op under deres vinduer, og ligene af de dræbte blev slæbt forbi deres døre på vej til gildet.

Lotu eller gudsdyrkelsen skred langsomt fremad og gik ofte krebsegang. Høvdinge, som kaldte sig kristne og blev hilst velkomne i forsamlingen i kapellet, havde den sørgelige vane at falde fra for at deltage i nydelsen af en eller anden yndlingsfjendes kød. Æd eller du bliver ædt, havde været landets lov; og æd eller du bliver ædt så ud til at ville vedblive at være landets lov i en længere fremtid.

Der var høvdinger som for eksempel Tanoa, Tuiveikoso og Tuikilakila, der bogstaveligt talt havde ædt hundreder af deres medmennesker. Men iblandt disse frådsere stod Ra Undreundre højest i rang. Han førte en fortegnelse over sine smagsbedrifter. En række sten udenfor hans hus viste, hvor mange menneskelegemer han havde spist. Denne række var to hundrede og tredive skridt lang, og der var otte hundrede og tooghalvfjerds stene i den. Hver sten betød et menneskelegeme. Rækken kunne være blevet længere, hvis ikke Ra Undreundre

ulykkeligvis havde fået et spyd i krydset i en kratfægtning på Somo Somo og var blevet serveret for Naungavuli, hvis ubetydelige række af sten kun talte otteogfyrre.

De hårdt arbejdende, feberforpinte missionærer holdt ihærdigt fast ved deres hverv, undertiden tvivlende og ventende en eller anden særlig åbenbarelse, et udbrud af pinseild, der ville bringe dem en vidunderlig sjælehøst. Men det menneskeædende Fiji var og blev hårdnakket. Kannibalerne med de pjuskede hoveder havde ingen lyst til at forlade deres kødgryder, så længe høsten af menneskelig var rigelig. Stundom når høsten var alt for rigelig, duperede de missionærerne ved at lade et ord falde om, at der på den og den dag ville finde et drab og en stegning sted. Ufortøvet plejede missionærerne da at købe ofrenes liv med tobaksstænger, favne af kaliko og pottemål fulde af perler. Ikke des mindre drev høvdingene en indbringende handel ved på denne måde at disponere over deres overskud af levende kødmad. Desuden kunne de altid gå ud og fange mere.

Det var under denne tingenes tilstand, at John Starhurst erklærede, at han ville bære evangeliet fra kyst til kyst af det store land, og at han ville begynde med at trænge ind i de utilgængelige bjerge ved kilderne af Rewafloden. Hans ord blev modtaget med bestyrtelse.

De indfødte lærere græd sagte. Hans to medmissionærer søgte at få ham fra det. Kongen af Rewa sagde advarende, at bjergboerne sikkert ville kai-kai'e ham – kai-kai betyder at æde – og at da han, kongen af Rewa, var blevet lotu, ville han se sig sat i den nødvendighed at måtte føre krig med bjergboerne. At han ikke kunne overvinde dem, var han ganske sikker på. At de

rimeligvis ville komme ned ad strømmen og plyndre landsbyen Rewa, var han ligeledes ganske sikker på. Men hvad skulle han gøre? Hvis John Starhurst holdt fast på at drage ud og lade sig æde, ville der komme en krig, som ville koste hundreder af menneskeliv.

Senere på dagen gjorde en deputation af Rewa-høvdinger deres opvartning hos John Starhurst. Han hørte tålmodigt på dem og diskuterede tålmodigt med dem, skønt han ikke slog en tøddel af i sit formål. Overfor sine medmissionærer forklarede han, at han ikke stræbte efter martyriet; men at kaldelsen til at bære evangeliet ud over Viti Levu var kommet til ham, og at han blot adlød herrens vilje.

Til handelsmændene, som var de ivrigste af alle til at komme og gøre indvendinger, sagde han: "Jeres indvendinger er værdiløse. De drejer sig kun om den skade, jeres forretninger kan lide. I interesserer jer for at tjene penge, men jeg interesserer mig for at frelse sjæle. Hedningerne i dette mørke land må frelses."

John Starhurst var ikke nogen fanatiker. Han ville selv havde været den første til at afvise en sådan beskyldning. Han var i en fremragende grad fornuftig og praktisk. Han var sikker på, at hans sendelse ville få gode resultater, og han havde private forventninger om at kunne tænde pinsegnisten i bjergboernes sjæle og fremkalde en opvækkelse, der ville udgå fra bjergene og brede sig over hele det "store land" fra hav til hav og til øerne midt i havet. Der var intet vildt lysskær i hans milde, grå øjne, kun rolig beslutsomhed og en urokkelig tillid til den højere magt, der ledede ham.

Et eneste menneske fandt han, som bifaldt hans plan, og det var Ra Vatu, som i hemmelighed opmuntrede ham og tilbød at låne ham førere til foden af bjergene. John Starhurst følte sig på sin side i høj grad tiltalt af Ra Vatus opførsel. Ra Vatu havde før været en uforbederlig hedning med et hjerte lige så sort som hans sædvaner, men begyndte nu at udstråle lys. Han talte endog om at blive lotu. Sandt nok, for tre år siden havde han udtalt en lignende hensigt og ville også være trådt ind i kirken, hvis ikke John Starhurst havde gjort indvendinger imod, at han bragte sine fire hustruer med sig. Ra Vatu havde økonomiske og etiske indvendinger imod monogami. Desuden var han blevet fornærmet over missionærens hårkløverier; og for at vise, at han var et væsen med fri vilje og en mand af ære, havde han svunget sin vældige krigskølle over Starhursts hoved. Starhurst havde undgået slaget ved at springe ind under køllen og holde fast på ham, indtil der kom hjælp. Men alt det var nu tilgivet og glemt. Ra Vatu stod i begreb med at træde ind i kirken, ikke blot som en omvendt hedning, men også som en omvendt polygamist. Han ventede kun på, forsikrede han Starhurst, at hans ældste kone, som var meget syg, skulle dø.

John Starhurst rejste op ad den trægtflydende Rewa i en af Ra Vatus kanoer. Denne kano skulle være hans samfærdselsmiddel i to dage, så ville den have nået det øverste, sejlbare sted og ville vende tilbage. Langt borte kunne man imod himlen øjne de store røgfarvede bjerge, der udgjorde det "store land"s rygrad. Hele dagen stirrede John Starhurst på dem med ivrig længsel.

Stundom bad han i tavshed. Til andre tider fik han tilslutning i bønnen af Narau, en indfødt lærer, som havde været lotu i syv år, lige siden den dag, da han var blevet frelst fra den varme ovn

af dr. James Ellery Brown for den ringe udgift af hundrede stænger tobak, to bomuldstæpper og en stor flaske medicin. I sidste øjeblik efter tyve timers ensom bøn og påkaldelse havde Naraus øren hørt kaldet til at ledsage John Starhurst på hans sendelse til bjergene.

"Mester, sandelig vil jeg gå med dig," havde han erklæret.

John Starhurst havde modtaget ham med alvorlig glæde. Sandelig, herren var med ham, når han således ansporede en så forknyt skabning som Narau.

"Vist er det, at jeg er uden mod, det skrøbeligste af Herrens kar," forklarede Narau den første dag i kanoen.

"Du burde have tro, stærkere tro," irettesatte missionæren ham.

En anden kano rejste også op ad Rewa den dag; men den rejste en times vej efter den første og passede på ikke at blive set. Denne kano tilhørte også Ra Vatu. I den sad Erirola, Ra Vatus kødelige fætter og pålidelige tilhænger; og i den lille kurv, som aldrig forlod hans hånd, var en hvaltand. Det var en pragtfuld tand, hele seks tommer lang, smukt formet, og dens elfenbensfarve var blevet gul og violet af alderdom. Denne tand var ligeledes Ra Vatus ejendom; og når en sådan tand bliver udsendt på Fiji-øerne, sker der i reglen noget. for deri består hvaltandens kraft, at den, som modtager den, kan ikke afslå den anmodning, som ledsager den eller følger efter den. Anmodningen kan dreje sig om, hvad det skal være, fra et menneskeliv til et stammeforbund, og ingen fijianer er så døv for ærens bud, at han afslår anmodningen, når han har modtaget tanden. Stundom lader anmodningen vente på sig,

eller det går langsomt med opfyldelsen, hvad der har ubehagelige følger.

Højt oppe ad Rewa, i landsbyen hos en høvding, der hed Mongondro, gjorde John Starhurst holdt om aftenen på rejsens anden dag. Næste morgen agtede han, ledsaget af Narau at begive sig videre til fods ad de røgfarvede bjerge til, som nu i nærheden var grønne og fløjlsbløde at se til. Mongondro var en godmodig, lille gammel høvding med et mildt væsen, nærsynet og lidende af elephantiasis, og satte ikke længere pris på krigens uro. Han modtog missionæren med varm gæstfrihed, gav ham mad fra sit eget bord, og indlod sig endog på at drøfte religionsspørgsmål med ham. Mongondro var af en videbegærlig natur og glædede John Starhurst højligt ved at bede ham forklare al tings tilværelse og oprindelse. Da missionæren var færdig med sin kortfattede oversigt over Skabelseshistorien efter Første Mosebog, så han, at Mongondro var dybt betaget. Den lille gamle høvding røg i nogen tid i tavshed. Så tog han piben ud af munden og rystede vemodigt på hovedet.

"Det er ikke muligt," sagde han. "Jeg, Mongondro, var i mine unge dage en dygtig arbejder med øksen. Alligevel tog det mig tre måneder at lave en kano – en lille kano, en ganske lille kano. Og du siger, at alt dette land og vand blev lavet af et menneske –"

"Nej, det blev skabt af en gud, den eneste sande Gud," afbrød missionæren.

"Det kommer ud på et," vedblev Mongondro, "at alt landet og alt vandet, træerne, fiskene og krattet og bjergene, solen, månen og stjernerne blev lavet på seks dage! Nej, nej. Jeg siger

dig, at i min ungdom var jeg en dygtig mand, alligevel kostede det mig tre måneder at lave en lille kano. Din historie kan man skræmme børn med; men ingen mand kan tro på den."

"Jeg er en mand," sagde missionæren.

"Sandt nok, du er en mand. Men det er ikke givet min ringe forstand at vide, hvad du tror."

"Jeg siger dig, jeg tror, at alting blev skabt i seks dage."

"Ja, det siger du, det siger du," mumlede den gamle menneskeæder beroligende.

Først efter at John Starhurst og Narau var gået til hvile, listede Erirola sig ind i høvdingens hus og rakte Mongondro hvaltanden efter en diplomatisk tale.

Den gamle høvding holdt i lang tid tanden i sine hænder. Det var en smuk tand, og han havde stor lyst til den. Men han havde en anelse om, hvilken anmodning der ville ledsage den. "Nej, nej; hvaltænder var smukke," og hans egne tænder løb i vand efter den, men han rakte den tilbage til Erirola med mange undskyldninger.

I det tidlige daggry var John Starhurst på benene og vandrede henad stien gennem krattet i sine store læderstøvler og med den trofaste Narau i hælene, lige efter en nøgen fører, som Mongondro havde lånt ham for at vise ham vej til den næste landsby, som han nåede ved middagstid. Her fik han en ny fører til at vise sig vej. En fjerdingvej bag efter ham traskede Erirola med hvaltanden i kurven, som han bar over skulderen. I to dage til fulgte han i hælene på missionæren og tilbød landsbyhøvdingene tanden. Men den ene landsby efter den anden afslog tanden. Den fulgte så hurtigt efter missionærens

komme, at de gættede, hvilken anmodning der ville blive stillet og ville ikke vide noget af den at sige.

De kom efterhånden dybt ind i bjergene, og Erirola slog ind på en hemmelig sti, kom forud for missionæren og nåede bulien af Gatokas befæstede plads. Nu vidste bulien ikke noget om John Starhursts forestående komme. Desuden var tanden smuk – et ualmindeligt eksemplar med et farvespil af sjældneste slags. Tanden blev tilbudt ham offentligt. Bulien af Gatoka sad på sin bedste måtte, omgivet af sine ypperste mænd og med tre travle flueviftere bag sin ryg, og nedlod sig til at modtage af heroldens hånd den hvaltand, som Ra Vatu skænkede ham og hans fætter Erirola havde bragt op i bjergene. Håndklap lød, da gaven blev modtaget, og de forsamlede fornemme, herolder og flueviftere råbte højt i kor: "A! Woi! Woi! Woi! A! Woi! Woi! Woi! A tabua levu! Woi! Woi! A mudua, mudua, mudua!"

"Snart kommer her en mand, en hvid mand," begyndte Erirola efter en passende pause. "Han er missionær, og han kommer i dag. Ra Vatu behager at have lyst til hans støvler. Han ønsker at forære dem til sin gode ven Mongondro, og det er hans agt at sende dem med fødderne i dem, for Mongondro er en gammel mand, og hans tænder er ikke gode. Vær derfor sikker på, o buli, at fødderne bliver i støvlerne. Hvad resten af ham angår, kan det gerne blive her."

Glæden over hvaltanden blegnede i buliens øjne, og han så sig tvivlende omkring. Men han havde allerede modtaget tanden.

"En bagatel som en missionær har jo ikke noget at sige," sufflerede Erirola.

"Nej, en bagatel som en missionær har ikke noget at sige," svarede bulien på sine egne tanker. "Mongondro skal få støvlerne. Gå, I unge mænd, en tre, fire stykker af jer, og mød missionæren på stien. Og pas på at bringe støvlerne med jer tilbage."

"Det er for sent," sagde Erirola. "Lyt! Dér kommer han."

John Starhurst med Narau lige i hælene brød sig vej gennem krattets tykning og trådte frem på scenen. De meget omtalte støvler var blevet våde, da han vadede gennem strømmen, og udsprøjtede fine vandstråler for hvert skridt. Starhurst så sig om med strålende øjne. Båret oppe af en stålsat tillid, urokket af tvivl eller frygt, frydede han sig ved alt, hvad han så. Han vidste, at så længe verden havde stået, var han den første, hvide mand, der havde betrådt Gatokas bjergfæstning.

Græshytterne lå langs den stejle bjergside eller hang ud over den brusende Rewa. På begge sider hævede mægtige fjelde sig. Højst tre timers sollys trængte ned i den snævre kløft. Hverken kokosnødder eller bananer var at se, skønt tæt, tropisk vegetation bredte sig overalt, hang i lette guirlander ned fra kløftens rande og groede frodigt i alle spalter og på alle klippekamme. Ved kløftens anden ende faldt Rewa pludselig otte hundrede fod, og klippefortets atmosfære pulserede under vandfaldets rytmiske torden.

John Starhurst så bulien og hans følge træde ud fra buliens hus.

"Jeg bringer Jer et godt budskab," var missionærens hilsen.

"Hvem har sendt dig?" svarede bulien roligt.

"Gud."

"Det er et nyt navn på Viti Levu," grinede bulien. "Af hvilke øer, landsbyer eller pas er han høvding?"

"Han er høvding over alle øer, alle landsbyer, alle pas," svarede John Starhurst højtideligt. "Han er herre over himmel og jord, og jeg er kommet for at bringe dig hans ord."

"Har han sendt mig hvaltænder?" lød det næsvise spørgsmål.

"Nej, men langt kosteligere end hvaltænder er –"

"Mellem høvdinge er det skik at sende hvaltænder," afbrød bulien. "Enten er din høvding en gnier, eller du er en tåbe, at du kommer tomhændet til bjergene. Se her, en mere ædelmodig end du er kommet dig i forkøbet."

Og med disse ord fremviste han hvaltanden, som han havde fået af Erirola.

Narau sukkede. "Det er Ra Vatus hvaltand," hviskede han til Starhurst. "Jeg kender den godt. Nu er det ude med os."

"En smuk handling," svarede missionæren, idet han strøg hånden gennem sit lange skæg og rettede på sine briller. "Ra Vatu har sørget for, at vi får en god modtagelse."

Men Narau sukkede igen og trak sig tilbage fra de hæle, som han havde fulgt så troligt.

"Ra Vatu står i begreb med at blive lotu," forklarede Starhurst, "og jeg er kommet for at bringe lotu til dig."

"Jeg har ikke brug for din lotu," svarede bulien stolt. "Og det bæres mig for, at du bliver dræbt i dag."

Bulien nikkede til en af sine sværtbyggede bjergøboere, som trådte frem og svang en kølle. Narau fo'r ind i det nærmeste hus, hvor han søgte at skjule sig blandt kvinderne og måtterne; men John Starhurst sprang ind under køllen og slog armene om sin bøddels hals. I denne fordelagtige stilling vedblev han at

ræsonnere. Han ræsonnerede for at redde livet, og det vidste han; men han følte hverken sindsbevægelse eller frygt.

"Det ville være ondt af dig, om du dræbte mig," fortalte han manden. "Jeg har ikke gjort dig nogen fortræd, og jeg har heller ikke gjort bulien fortræd."

Så fast klyngede han sig til den ene mands hals, at de andre ikke vovede at slå til med deres køller. Og han vedblev at holde fast og diskutere om sit liv med dem, der råbte på hans død.

"Jeg er John Starhurst," vedblev han roligt. "Jeg har arbejdet her på Fiji i tre år, og jeg har ikke gjort det for vindings skyld. Jeg er kommet her iblandt jer for at gøre godt. Hvorfor skulle da nogen dræbe mig? At dræbe mig vil ikke gavne noget menneske."

Bulien kastede et blik på hvaltanden. Han havde fået gerningen godt betalt.

Missionæren var omgivet af en mængde nøgne vildmænd, der alle kæmpede for at få fingre i ham. Dødssangen, der er den samme som sangen om ovnen, blev istemt, og hans indvendinger kunne ikke længere høres. Men så snildt snoede og vendte han sin krop om sin tilfangetager, at det dødbringende slag ikke kunne slås. Erirola smilede, og bulien blev vred.

"Væk med jer!" råbte han. "Det bliver en nydelig historie at fortælle nede ved kysten. I er en halv snes mand stærke, og en eneste missionær, våbenløs og svag som en kvinde, overvinder jer alle."

"Vent, o buli," råbte John Starhurst ud fra kampens virvar, "så skal jeg også overvinde dig. For mine våben er sandhed og retfærdighed, og intet menneske kan modstå dem."

"Så kom hen til mig," svarede bulien, "for mit våben er kun en stakkels, ringe kølle, og, som du siger, det kan ikke modstå dig."

Gruppen skiltes ad, og John Starhurst stod alene, ansigt til ansigt med bulien, der lænede sig på en kolossal, knortet krigskølle.

"Kom hen til mig, missionær, og overvind mig," sagde bulien udfordrende.

"Ja vist vil jeg komme hen til dig og overvinde dig," svarede John Starhurst, idet han først polerede sine briller og satte dem til rette, og derpå trådte frem.

Bulien løftede sin kølle og ventede.

"For det første vil du ingen gavn have af min død," begyndte drøftelsen.

"Jeg overlader det til min kølle at svare," var buliens svar.

Og til hvert punkt gav han samme svar, idet han på samme tid holdt nøje øje med missionæren for at forekomme hans snedige løben ind under den løftede kølle. Da gik det for første gang op for John Starhurst, at hans død var nær. Han gjorde intet forsøg på at undgå den. Barhovedet stod han i solen og bad med høj røst – denne mærkelige skikkelse, den uundgåelige, hvide mand, som med Bibel, kugle eller romflaske har stillet sig ansigt til ansigt med den forbavsede vildmand i hver eneste af dennes faste borge. Således stod John Starhurst i bulien af Gatokas klippefæstning.

"Tilgiv dem, for de vide ikke, hvad de gøre," bad han. "O, Herre! Vær nådig imod Fiji. Vær barmhjertig imod Fiji. O, Jehova, hør os for hans skyld, for din søns, hvem du hengav, for at ved ham også alle mennesker måtte blive dine børn. Fra dig kom vi, og vi stoler på, at til dig tør vi vende tilbage. Landet er

mørkt, o Herre, landet er mørkt, men du har magt til at frelse. Stræk din hånd ud, o Herre, og frels Fiji, det stakkels menneskeædende Fiji."

Bulien blev utålmodig.

"Nu vil jeg svare dig," mumlede han og svang på samme tid sin kølle med begge hænder.

Narau, som gemte sig mellem kvinderne og måtterne, hørte lyden af slaget og gøs. Så istemtes dødssangen, og han vidste, at hans elskede missionærs lig blev slæbt til ovnen, da han hørte ordene:

> Slæb mig varsomt. Slæb mig varsomt.
> For jeg er mit lands udvalgte helt.
> Vær taknemmelig! Vær taknemmelig! Vær taknemmelig!

Derpå hævede en enkelt stemme sig over larmen og spurgte: "Hvor er den tapre mand?"

Og hundrede stemmer udbrølede svaret: "Gået for at slæbes til ovnen og steges!"

"Hvor er krysteren?" spurgte den enkelte stemme.

"Gået for at fortælle derom!" brølede de hundrede stemmer tilbage. "Gået for at fortælle derom! Gået for at fortælle derom!"

Narau stønnede i sin sjælekvide. Den gamle sangs ord talte sandt. Han var krysteren, og han havde intet andet at gøre end at gå og fortælle derom.

Mauki

Han vejede et hundrede og ti pund. Hans hår var pjusket og negeragtigt, og han var sort. Han var ejendommeligt sort. Han var hverken blåsort eller violetsort, men kulsort. Hans navn var Mauki, og han var søn af en høvding. Han havde tre tamboer. Tambo er melanesisk og betyder det samme som tabu på polynesisk og er nærbeslægtet med dette ord. Maukis tre tamboer var følgende: For det første måtte han aldrig trykke en kvinde i hånden eller lade en kvindes hånd berøre ham eller nogen af hans personlige ejendele; for det andet måtte han aldrig spise skaldyr eller nogen mad fra en ild, ved hvilken skaldyr var blevet tillavet; for det tredje måtte han aldrig røre ved en krokodille eller rejse i en kano, hvori der befandt sig nogen del af en krokodille, om den så ikke var større end en tand.

Af en anden sort nuance var hans tænder, som var matsorte eller måske rettere sodsorte. Sådan var de blevet gjort på en eneste nat af hans moder, der havde lagt et omslag på dem af et pulveriseret mineral, der blev gravet ud i jordskreddet bag Port Adams. Port Adams er et fiskerleje på Malaita, og Malaita er den vildeste af Salomons-øerne – så uciviliseret, at hverken handelsmænd eller plantere endnu har vundet fast fod på den; mens lige fra de tidligste trepangfiskeres og sandeltræhandleres tid og ned til de mest moderne, med automatiske rifler og gasolin-motorer udrustede arbejderhververe, hvide eventyrere i snesevis er blevet dræbt med tomahawker og blødspidsede sniderkugler. Sådan er

Malaita den dag i dag i det tyvende århundrede jagtterræn for arbejderhververne, der besøger dens kyster for at hverve arbejdere til at slide og slæbe på plantagerne på de nærliggende, mere civiliserede øer for en løn af tredive daler om året. De indfødte på disse nærliggende og mere civiliserede øer er selv blevet alt for civiliserede til at arbejde på plantager.

Maukis øren var gennemborede, ikke på et eller to steder, men på en snes steder. I et af de mindste huller bar han en kridtpibe. De større huller var for store til et sådant brug. Pibehovedet ville være faldet igennem. I det største hul i hvert øre plejede han at bære runde træpløkke, som var gode fire tommer i gennemsnit. Omkredsen af nævnte huller var med et rundt tal tolv og en halv tomme. Maukis smag var særdeles omfattende. I de forskellige mindre huller bar han sådanne genstande som tomme geværpatroner, hesteskosøm, messingskruer, ender seglgarn, stykker flettet strå, strimler af grønne blade og i kølige tider, røde stokroser. Hvoraf man vil forstå, at lommer ikke var nødvendige til hans velbefindende. Desuden var lommer umulige, for hans eneste klædningsstykke bestod af en strimmel kaliko, nogle tommer bredt. En lommekniv bar han i håret med bladet lukket ned over en pjusket lok. Hans kosteligste eje var hanken af en porcelænskop, som han bar hængende i en ring af skildpaddeskal, der atter var stukket gennem hans næsebrusk.

Men til trods for disse forskønnelser havde Mauki et kønt ansigt. Det var virkelig et smukt ansigt, betragtet efter en hvilken som helst målestok, og af en melanesiers ansigt at være var det ualmindeligt tiltalende. Dets eneste fejl var dets mangel på styrke. Det var blidt, kvindeligt, næsten pigeagtigt.

Trækkene var små, regelmæssige og fine, hagen var svag, og munden var svag. Der var hverken styrke eller karakter i kæberne, panden og næsen. Kun i øjnene kunne der ses et vink om de ukendte egenskaber, der i virkeligheden udgjorde en stor del af hans personlighed, og som andre mennesker ikke kunne forstå. Disse ukendte egenskaber var mod, udholdenhed, frygtløshed, fantasi og snildhed; og når de gav sig udslag i en konsekvent og iøjnefaldende handling, blev hans omgivelser forbavsede.

Maukis fader var høvding over landsbyen Port Adams, og da Mauki således fra fødslen af var et saltvandsmenneske, blev han et halvt amfibie. Han kendte fiskenes og østersernes sæder og skikke, og revet var som en åben bog for ham. Kanoer kendte han også til. Han lærte at svømme, da han var et år gammel. Da han var syv år, kunne han holde vejret et helt minut og svømme lige ned til bunden på tredive fod vand og da han var syv år, blev han stjålet af kratboerne, som ikke kan svømme, og som er bange for saltvand. Senere så Mauki kun havet i afstand gennem lysninger i krattet og fra åbne pletter på de høje bjergsider. Han blev slave hos gamle Fanfoa, der var høvding over en snes adspredte landsbyer i krattet på Malaitas bjergkamme, hvis røg på stille morgener er omtrent det eneste vidnesbyrd, som de søfarende, hvide mænd har om den talrige befolkning i det indre. For de hvide trænger ikke ind i Malaita. De forsøgte én gang på det, i de dage, da de søgte efter guld, men altid blev deres hoveder siddende og grine på de røgsværtede loftsbjælker i de indfødtes hytter.

Da Mauki var en ung mand på sytten år, slap Fanfoas tobak op. Den slap op for ramme alvor. Det var strenge tider i alle

hans landsbyer. Han havde begået en fejltagelse. Suo var en havn så lille, at en stor skonnert ikke kunne ride for sit anker i den. Den var omgivet af mangrovetræer, der hang ud over det dybe vand – den var en fælde, og ind i fælden sejlede to hvide mænd på en lille ketch. De var ude for at hverve arbejdere, og de ejede meget tobak og mange handelsvarer, for ikke at tale om tre bøsser og en mængde ammunition. Nu boede der ingen saltvandsmennesker ved Suo, og der kunne kratboerne komme ned til havet. Ketchen gjorde storartede forretninger. Den sluttede kontrakt med tyve arbejdere den første dag. Selv gamle Fanfoa underskrev en kontrakt. Og samme dag skar de tyve nye arbejdere hovederne af de to hvide mænd, dræbte bådsbesætningen og brændte ketchen. Og i de næste tre måneder var der fuldt op og mere end det af tobak og handelsvarer i alle landsbyerne i krattet. Så kom orlogsmanden, som kastede granater milelangt op i bjergene og skræmte folk ud af deres landsbyer og ind i det tættere krat. Derefter sendte orlogsmanden landgangskommandoer i land. Alle landsbyerne blev brændt, tillige med tobakken og handelsvarerne. Kokos- og banantræerne blev fældet, taroen i haverne revet op med rode og grisene og kyllingerne slagtet.

Det gav Fanfoa en lære, men imidlertid var hans tobak sluppet op. Desuden var hans unge mænd blevet alt for bange til at slutte kontrakt med hververskibene. Det var grunden til, at Fanfoa befalede, at hans slave Mauki skulle føres ned til kysten og borthverves for en halv kasse tobak forud betalt, tilligemed knive, økser, kaliko og perler, hvad han alt sammen skulle betale for ved at arbejde på plantagerne. Mauki var frygteligt forskrækket, da de bragte ham om bord på

skonnerten. Han var som et lam, der førtes til slagterbænken. Hvide mænd var nogle glubske skabninger. Det måtte de være, ellers ville de ikke gøre en vane af at vove sig langs med Malaitas kyst, to om bord på en skonnert, medens samme skonnert havde femten til tyve sorte om bord som besætning og tit hele tres eller halvfjerds hvervede sorte arbejdere. Hertil kom, at der altid var faren fra folkene på kysten, det pludselige angreb og overrumplingen af skonnerten og hele besætningen. Sandelig, hvide mænd måtte være frygtelige. Desuden ejede de sådanne djævle – bøsser, der skød meget hurtigt mange gange, tingester af jern og messing, som kunne få skonnerterne til at sejle, når der ingen vind var, og kasser, der snakkede og lo, akkurat ligesom mennesker snakkede og lo. Ja, og han havde hørt tale om en hvid mand, hvis særlige djævel var så mægtig, at han kunne tage alle sine tænder ud af munden og stikke dem ind igen, når han lystede.

Ned i kahytten førte de Mauki. På dækket holdt den ene hvide mand vagt med to revolvere i bæltet. I kahytten sad den anden hvide mand med en bog foran sig, hvori han skrev underlige tegn og linjer. Han så på Mauki, som om han havde været en gris eller en høne, kiggede ham under armhulerne og skrev i bogen. Så holdt han skrivepinden frem, og Mauki lige akkurat berørte den med hånden, hvorved han forpligtede sig til at arbejde i tre år på Måneskins-sæbe-selskabets plantager. Det blev ikke forklaret ham, at de glubske, hvide mænd ville bruge deres vilje til at tvinge forpligtelsen igennem, og at bagved det hele stod i samme øjemed al Storbritanniens magt og krigsskibe.

Der var andre sorte om bord, fra ukendte, fjerne steder, og da den hvide mand talte til dem, rev de den lange fjer ud af Maukis hår, klippede bemeldte hår kort og viklede en lava-lava af lysegult kaliko om hans liv.

Efter at have tilbragt mange dage om bord på skonnerten og set mere land og flere øer, end han nogensinde havde drømt om, blev han sat i land på Ny Georgia og sat til arbejde med at rydde kratskov og skære rør. For første gang fik han at vide, hvad arbejde var. Selv som slave hos Fanfoa havde han ikke arbejdet således. Og han holdt slet ikke af arbejde. Det var op ved daggry og til ro, når det blev mørkt, med to måltider om dagen. Og maden var kedelig. I uger ad gangen fik de ikke andet at spise end søde kartofler, og til andre tider var det i uger ad gangen ikke andet end ris. Han skar kokosnødde-kærne løs fra skallerne dag efter dag; og i lange dage og uger vedligeholdt han bålene, der røgede copraen, indtil hans øjne sved, og så blev han sat til at fælde træer. Han var flink til at håndtere en økse, og senere blev han sat i brobyggerholdet. En gang blev han til straf sat i vejbygningsholdet. Til tider gjorde han tjeneste i hvalfangerbådenes mandskab, når der blev hentet copra fra fjerne strandbredder, eller når de hvide mænd drog ud for at fiske med dynamit.

Blandt andet lærte han trepang-engelsk, så at han kunne tale med alle hvide mænd og med alle arbejdere, som ellers ville have talt i tusind forskellige mundarter. Han lærte også visse ting om de hvide mænd, navnlig at de holdt deres ord. Hvis de sagde til en arbejder, at han skulle have en stang tobak, så fik han den. Hvis de sagde til én, at de ville slå ham til plukfisk, hvis han gjorde dette eller hint, så blev han ufravigeligt slået til

plukfisk, hvis han gjorde det. Mauki vidste ikke, hvad plukfisk var, men sådan hed det på trepangsproget, og han bildte sig ind, at det var blodet og de løse tænder, der stundom fulgte med at blive slået til plukfisk. Der var også én ting endnu, han lærte: Ingen arbejder blev slået eller straffet, medmindre han gjorde noget urigtigt. Selv når de hvide mænd var drukne, hvad de hyppigt var, slog de aldrig, undtagen når en regel var blevet overtrådt.

Mauki holdt ikke af plantagen. Han hadede arbejde, og han var søn af en høvding. Desuden var det ti år siden, at Fanfoa havde stjålet ham bort fra Port Adams, og han led af hjemve. Han led endog af hjemve efter slaveriet hos Fanfoa. Derfor løb han bort. Han søgte tilbage til krattet med den tanke at bane sig vej sydefter ned til stranden og der stjæle en kano og sejle hjem til Port Adams. Men han fik feber og blev fanget og bragt tilbage mere død end levende.

For anden gang løb han bort sammen med to unge fyre fra Malaita. De nåede tyve mil ned ad kysten og skjulte sig i hytten hos en fri mand fra Malaita, som boede i den landsby. Men midt om natten kom to hvide mænd, som ikke var bange for alle landsbyens beboere, og som slog de tre flygtninge til plukfisk, bandt dem som svin og smed dem om bord i hvalbåden. Men manden, i hvis hus de havde skjult sig, blev slået til en ganske ualmindelig plukket plukfisk, at dømme efter den måde, hvorpå hår, hud og tænder fløj om ham, og mistede for resten af sit liv lysten til at huse bortløbne arbejdere.

Et år hængte Mauki i med arbejdet. Så blev han gjort til tjener i huset og fik god mad og magelige tider samt let arbejde med at gøre rent i huset og servere whisky og øl for de hvide

mænd til alle timer på dagen og de fleste på natten. Det holdt han af, men han holdt endnu mere af Port Adams. Han havde to års tjeneste for sig endnu, men de to år blev ham for lange under hjemvéens kvaler. – Han var blevet klogere i sit tjenesteår, og da han nu var hustjener, tilbød der sig alle mulige lejligheder for ham. Han rensede bøsserne, og han vidste, hvor nøglen til forrådskammeret hang. Det var ham, der lagde planen til flugten, og en nat luskede ti mænd fra Malaita og en fra San Cristoval væk fra kasernen og slæbte en af hvalbådene ned på stranden. Det var Mauki, der skaffede nøglen, som åbnede bådens hængelås, og det var Mauki, der udstyrede båden med et dusin winchesterrifler, en uhyre masse ammunition, en kasse dynamit med tændsats og lunte og ti kasser tobak.

Nordvestmonsunen blæste, og de flygtede sydpå om natten og skjulte sig om dagen på ensomme og ubeboede småholme eller slæbte deres hvalbåd ind i krattet på de større øer. Således nåede de Guadalcanar, listede sig halvvejs op langs den og så over Indispensable-strædet til Florida-øen. Her var det, at de dræbte manden fra San Cristoval, gemte hans hoved – men stegte og åd resten af ham. Malaitas kyst var kun tyve engelske mil borte, men i den sidste nat forhindrede en stærk strøm og ustadige vinde dem fra at nå derover. Dagslyset fandt dem endnu adskillige mil fra målet. Men dagslyset bragte også en kutter med to hvide mænd, som ikke var bange for elleve mænd fra Malaita bevæbnede med tolv rifler. Mauki og hans kammerater blev ført tilbage til Tulagi, hvor alle de hvide mænds store, hvide herre boede.

Og den store, hvide herre holdt ret, hvorefter de bortløbne en for en blev bundet og fik tyve piskeslag hver og idømt en mulkt på femten daler. Så blev de sendt tilbage til Ny Georgia, hvor de hvide mænd slog dem alle sammen til plukfisk og satte dem til arbejde. Men Mauki blev ikke længere hustjener. Han blev sat i vejbygningsholdet. De femten dalers mulkt var blevet betalt af de hvide mænd, fra hvem han var løbet bort, og det blev sagt ham, at han måtte arbejde dem af, hvilket betød et halvt års slid og slæb ekstra. Desuden skaffede hans andel af den stjålne tobak ham nok et års arbejde.

Port Adams lå nu halvfjerde år ude i fremtiden, derfor stjal han en nat en kano, gemte sig på øerne i Manning-strædet, passerede strædet og begyndte at ro op langs østkysten af Ysabel, kun for at blive fanget af de hvide mænd på Meringe-lagunen, da han var nået de to tredjedele af vejen. Efter en uges forløb slap han fra dem og flygtede ind i krattet. Der var ingen kratfolk på Ysabel, kun saltvandsmennesker, og de var alle kristne. De hvide mænd udsatte en belønning på fem hundrede stænger tobak, og hver gang Mauki vovede sig ned til søen for at stjæle en kano, blev han forfulgt af saltvandsmenneskene. På den måde gik fire måneder, og da belønningen imens var blevet forhøjet til tusind stænger, blev han fanget og sendt tilbage til Ny Georgia og vejbygningsholdet. Nu er tusind stænger halvtredsindstyve daler værd, og Mauki måtte selv betale belønningen, hvad der kostede et år og otte måneders arbejde. Port Adams var altså nu fem år borte.

Hans hjemve var større end nogensinde, og det faldt ham ikke ind at slå sig til ro og være artig, arbejde sine fem år og så vende hjem. Næste gang, han løb sin vej, blev han grebet på

fersk gerning. Hans sag blev forelagt hr. Haveby, Måneskins-sæbe-selskabets bestyrer for øerne, som erklærede ham for uforbederlig. Selskabet ejede plantager på Santa Cruz-øerne, nogle hundrede mile borte over havet, og derhen sendte det sine uforbederlige fra Salomons-øerne. Derhen blev Mauki også sendt, skønt han kom der aldrig. Skonnerten lagde bi ved Santa Anna, og om natten svømmede Mauki i land, stjal to bøsser og en kasse tobak fra handelsmanden og slap bort i en kano til Cristoval. Malaita lå nu nord for ham, halvtreds eller tres engelske mil borte. Men da han forsøgte at nå derhen, blev han overfaldet af en lille storm og drevet tilbage til Santa Anna, hvor handelsmanden lagde ham i lænker, indtil skonnerten skulle komme tilbage fra Santa Cruz. De to bøsser fik handelsmanden tilbage, men kasse med tobak blev sat på Maukis regnskab som nok et år. Det antal år, han nu skyldte selskabet var seks.

På vejen tilbage til Ny Georgia kastede skonnerten anker i Marau Sund, som ligger ved den sydøstlige ende af Guadalcanar. Mauki svømmede i land med håndjern på og slap ud i krattet. Skonnerten sejlede videre, men Måneskins-handelsmanden på stedet udlovede tusind stænger, og til ham blev Mauki bragt af kratfolkene med et år og otte måneder end mere på regningen. Atter, og førend skonnerten kom tilbage, slap han bort, denne gang i en hvalbåd i selskab med en kasse af handelsmandens tobak. Men en nordvestlig storm kastede ham i land på Ugi, hvor de kristne indfødte stjal hans tobak og udleverede ham selv til den af Måneskins-selskabets handelsmænd, som boede dér. Tobakken, som de indfødte stjal,

betød nok et år for ham, og regnskabet var nu på otte og et halvt år.

"Vi vil sende ham til Lord Howe," sagde hr. Haveby. "Der er Bunster, og vi vil se at lade dem blive enige, som bedst de kan. Jeg antager, at det bliver til, at enten gør Mauki kål på Bunster eller Bunster gør kål på Mauki, og hvilken af delene der så sker, kan vi være tilfredse."

Hvis man forlader Meringe-lagunen på Ysabel og styrer retvisende nord vil man efter at have sejlet halvandet hundrede engelske mil få Lord Howes koralsandkyster i sigte. Lord Howe er en ring af land, sådan noget som halvandet hundrede mil i omkreds, nogle hundrede alen bred på det bredeste sted og hævende sig på sine steder til en højde af ti fod over havfladen. Indenfor denne sandring findes en vældig lagune med koraløer i. Lord Howe hører hverken geografisk eller etnologisk til Salomons-øerne. Den er en atol, medens Salomons-øerne er klippeøer; og dens befolkning og sprog er polynesiske, medens indbyggerne på Salomons-øerne er melanesiere. Lord Howe er blevet befolket ved den polynesiske folkevandring østfra, som finder sted den dag i dag, idet sydøstpassaten skyller store kanoer med udliggere op på dens bredder. At der også har været en ubetydelig melanesisk folkevandring i nordvestmonsunens periode, er indlysende.

Der er intet menneske, der nogensinde kommer til Lord Howe eller Ontong-Java, som den også kaldes. Cooks rejsebureau sælger ikke billetter til den, og turister aner ikke dens tilværelse. Ikke engang en hvid missionær er gået i land på dens kyst. Dens fem tusind indfødte er lige så fredelige, som de er primitive. Fredelige har de nu ikke altid været. Lodsbøgerne

omtaler dem som fjendtlige og forræderiske. Men de mænd, der skriver lodsbøgerne, har aldrig hørt tale om den forandring, der foregik med indbyggernes hjerter, efter at de for ikke mange år siden havde overrumplet en stor bark og dræbt alle mand om bord med undtagelse af anden styrmand. Denne overlevende bragte meddelelse derom til sine landsmænd. Skipperne på tre handelsskonnerter vendte tilbage til Lord Howe med ham. De sejlede deres fartøjer lige ind i lagunen og gav sig til at prædike den hvide mands evangelium, at kun hvide mænd har lov til at dræbe hvide mænd, og at ringere racer har at holde fingrene hos sig selv. Skonnerterne sejlede op og ned i lagunen, hærgende og ødelæggende. Det var ikke muligt at undslippe fra den smalle sandcirkel, der var intet krat, hvor man kunne flygte hen. Mændene blev skudt ned, når de viste sig, og det var ikke muligt at undgå at vise sig. Landsbyerne blev brændt, kanoerne knust, kyllinger og svin dræbt og de kostelige kokostræer fældet. Dette varede en måned, og så sejlede skonnerterne deres vej; men frygten for den hvide mand var blevet brændt ind i øboernes sjæle, og aldrig mere var de ubesindige nok til at gøre en fortræd.

Max Bunster var den eneste hvide mand på Lord Howe, hvor han var handelsmand i det allestedsnærværende Måneskins-sæbe-selskabs tjeneste. Og selskabet anbragte ham på lord Howe, fordi det var det mest afsides liggende sted, der var at finde, når de ikke ligefrem ville skille sig af med ham. At selskabet ikke skilte sig af med ham, skyldtes vanskeligheden ved at finde en anden til at træde i hans sted. Han var en stor, svær tysker med en skrue løs. Halvgal ville være et mildt udtryk for at betegne hans tilstand. Han var en tyran og en kujon og en

tre gange værre vildmand end nogen vildmand på øen. Da han var en kujon, var hans brutalitet af den kujonmæssige slags. Den gang han først trådte i selskabets tjeneste, fik han station på Savo. Da en tuberkuløs kolonist blev sendt ud for at træde i hans sted, slog han ham fordærvet i en nævekamp og sendte ham hjem som et vrag i den skonnert, der havde bragt ham.

Derefter valgte hr. Haveby en ung kæmpekarl fra Yorkshire til at afløse Bunster. Yorkshire-manden havde et navn som bokser og holdt mere af at slås end af at spise. Men Bunster ville ikke slås. Han var et komplet lam – i ti dage, og efter den tids forløb fik Yorkshire-manden et anfald af dysenteri og feber på samme tid. Så tog Bunster ham under behandling, blandt andet slog han ham til jorden og trampede på ham en snes gange eller så. Bange for hvad der ville ske, når hans offer kom sig, flygtede Bunster med en kutter til Guvutu, hvor han udmærkede sig ved at prygle en ung englænder, der allerede var krøbling på grund af, at han havde fået en boerkugle gennem begge lår.

Så var det, at hr. Haveby sendte Bunster til Lord Howe som en retrætepost. Han højtideligholdt sin landgang ved at drikke en halv kasse genever og tampe den halvgamle og astmatiske styrmand på den skonnert, der havde bragt ham derhen. Da skonnerten var afrejst, kaldte han kanakaerne sammen på stranden og udfordrede dem til en brydekamp, idet han lovede den, der havde held til at kaste ham til jorden, en kasse tobak. Tre kanakaer besejrede han, men blev selv prompte kastet til jorden af en fjerde, som imidlertid ikke fik tobakken, men en kugle gennem lungerne.

Og dermed begyndte Bunsters herredømme på Lord Howe. Tre tusind mennesker levede i den største landsby; men når

Bunster gik igennem den, var den øde, selv ved højlys dag. Mænd, kvinder og børn flygtede for ham. Selv hunde og grise så til at komme af vejen, og kongen generede sig ikke for at gemme sig under en måtte. De to premierministre levede i skræk og rædsel for Bunster, som aldrig indlod sig på at drøfte noget omtvistet emne, men brugte sine knyttede næver i stedet for.

Og til Lord Howe kom Mauki for at arbejde for Bunster i halvniende lange år. Fra Lord Howe kunne man ikke flygte. Bunster og han var sammenknyttede, i godt og ondt. Bunster vejede to hundrede pund. Mauki vejede et hundrede og ti. Bunster var et degenereret bæst. Men Mauki var en primitiv vildmand. Og begge havde deres egen vilje og deres egne fremgangsmåder.

Mauki havde intet begreb om, hvad det var for en slags herre, han skulle arbejde for. Han havde ingen advarsel fået, og han havde tænkt sig det som en selvfølge, at Bunster ville være ligesom andre hvide mænd, en, der drak meget whisky, en hersker og en lovgiver, som altid holdt sit ord og aldrig slog en tjener, undtagen når han fortjente det. Der havde Bunster en fordel. Han kendte hele Maukis historie og frydede sig til at komme i besiddelse af ham. Hans sidste kok havde fået en brækket arm og en skulder af led, hvisårsag Bunster gjorde Mauki til kok og almindelig hustjener.

Og det gik snart op for Mauki, at der var forskel på hvide mænd. Den selv samme dag, skonnerten afsejlede, fik han ordre til at købe en kylling af Samisee, den indfødte missionær fra Tonga. Men Samisee var sejlet over på den anden side af lagunen og ventedes ikke hjem i tre dage. Mauki kom tilbage

med denne besked. Han krøb op ad den stejle trappe (huset stod på stolper tolv fod over sandet), og gik ind i dagligstuen for at give melding. Handelsmanden forlangte kyllingen. Mauki åbnede munden for at forklare, at missionæren ikke var hjemme. Men Bunster brød sig ikke om forklaringer. Han langede ud med sin knyttede næve. Slaget ramte Mauki på munden og løftede ham op i luften. Lige ud gennem døren fløj han, tværs over den smalle veranda, brækkede det øverste af rækværket og faldt ned på jorden. Hans læber var en ubestemmelig, formløs masse, og hans mund var fuld af blod og knækkede tænder.

"Det vil lære dig, at jeg ikke finder mig i, at du svarer igen," brølede handelsmanden, violet af raseri og kiggede ned på ham over det brækkede rækværk.

Mauki havde aldrig truffet mage til hvid mand, og han besluttede at være forsigtig og aldrig give anstød. Han så bådkarlene få prygl og en af dem ligge lænket tre dage uden noget at spise, for den forbrydelse at have knækket en åretold, mens han roede. Så hørte han også landsbysladderen og fik at vide, hvorfor Bunster havde taget sig en tredje kone – med magt, som alverden vidste. Hans første og anden kone lå på kirkegården under det hvide koralsand og med koralblokke ved hoved og fod. De var døde, hed det sig, af de prygl, han havde givet dem. Hans tredje kone blev unægtelig mishandlet, som Mauki selv kunne se.

Men det var ikke muligt at undgå at fornærme den hvide mand, som syntes fornærmet over selve éns tilværelse. Når Mauki holdt sig tavs, fik han klø og blev kaldt et tvært asen. Når han talte, fik han klø, fordi han svarede igen. Når han var

alvorlig, anklagede Bunster ham for at gå og smede komplotter og gav ham en dragt tærsk som forskud; og når han bestræbte sig for at være munter og smile, blev han beskyldt for at grine af sin herre og mester og fik stokken at smage. Bunster var en djævel. Landsbyen ville have gjort ende på ham, hvis den ikke havde husket den lære, som de tre skonnerter havde givet den. Den ville måske have gjort ende på ham alligevel, hvis der havde været et krat, man kunne flygte til. Men som sagerne nu stod, ville drabet på de hvide mænd eller på en hvilken som helst hvid mand bringe et orlogsskib hid, som ville slå forbryderne ihjel og fælde de kostelige kokostræer. Så var der bådsbesætningen, som fuldt og fast havde besluttet at drukne ham ved et ulykkestilfælde, den første gang, de fik lejlighed til at kæntre skonnerten. Men Bunster sørgede for, at den ikke kæntrede.

Mauki var af en anden race, og da flugt var umulig, mens Bunster var i live, var han bestemt på at gøre kål på den hvide mand. Men det kedelige var, at han aldrig kunne finde en lejlighed. Bunster var altid på sin post. Dag og nat havde han sine revolvere ved hånden. Han fandt sig ikke i, at nogen gik bag om hans ryg, hvilket Mauki opdagede efter at være blevet slået til jorden flere gange. Bunster vidste, at han havde mere at befrygte af den godmodige, unge fyr fra Malaita med det blide ansigt end af hele Lord Howes øvrige befolkning, og det forhøjede nydelsen ved det pinselsprogram, som han gennemførte. Og Mauki var forsigtig, fandt sig i sin straf og ventede.

Alle andre hvide mænd havde respekteret hans tamboer, men det gjorde Bunster ikke. Maukis ugentlige tobaksration var to stænger. Bunster rakte sin kvinde dem og befalede Mauki at

tage dem af hendes hånd. Men dette lod sig ikke gøre, og Mauki gik glip af sin tobak. På samme måde blev han narret for mangt et måltid og måtte gå sulten mangen en dag. Han fik befaling til at stuve de store skaldyr, som voksede i lagunen. Det kunne han ikke, for skaldyrene var tambo. Seks gange i træk nægtede han at røre ved skaldyrene, og seks gange blev han slået bevidstløs. Bunster vidste, at det unge menneske hellere ville dø, men han kaldte hans afslag mytteri og ville have dræbt ham, hvis han havde haft en anden kok til at træde i hans sted.

Et af handelsmandens yndlingspuds var at gribe Mauki i hans pjuskede lokker og dunke hans hoved imod væggen. Et andet var at komme bag på Mauki og stikke den glødende ende af en cigaret mod hans kød. Dette kaldte Bunster at vaccinere ham, og Mauki blev vaccineret mange gange om ugen. En gang rev Bunster i raseri kophanken ud af Maukis næse, idet han flåede den helt gennem næsebrusken.

"Gud, sikken en tud," var hans ord, da han betragtede den skade, han havde gjort.

Hajskind er som sandpapir, men skindet af en rokke er som en rasp. De indfødte i Sydhavet bruger det til at glatte kanoer og årer med. Bunster lod sig lave en vante af rokkeskind. Den første gang, han prøvede den på Mauki, rev han med et tag huden af hans ryg fra halsen til armhulen. Bunster var henrykt. Han lod sin kone smage vanten og prøvede den derefter grundigt på bådsfolkene. Premierministrene fik et dask hver, og de måtte grine og tage det som spøg.

"Le, for Satan, le!" var det vink, han gav dem.

Mauki fik den største andel af vanten. Der gik ikke en dag, uden at han fik et kærtegn af den. Der var tider, hvor han lå

søvnløs om natten på grund af tabet af så megen hud, og jævnligt blev den halvt lægte overflade revet hudløs igen af den spøgefulde hr. Bunster. Mauki vedblev at vente tålmodigt, sikker i bevidstheden om, at hans tid ville komme før eller senere. Og han vidste nøjagtigt, hvad han ville gøre, lige ned til de mindste detaljer, når tiden kom.

En morgen stod Bunster op i et humør til at slå hele verden til plukfisk. Han begyndte med Mauki og sluttede med Mauki, og i mellemtiden pryglede han sin kone og tampede hele bådsbesætningen. Ved frokosten kaldte han kaffen opvaskevand og smed koppens koghede indhold i ansigtet på Mauki. Klokken ti rystede Bunster af kuldegysninger, og en halv time efter glødede han af feber. Det var mere end et almindeligt anfald. Det blev hurtig ondartet og udviklede sig til en malaria. Dagene gik, og han blev svagere og svagere og kunne ikke forlade sengen. Mauki ventede og vågede, mens hans hud blev hel igen. Han befalede folkene at trække kutteren på land, rense dens bund og give den en almindelig overhaling. De troede, at ordren kom fra Bunster, og adlød. Men Bunster lå på denne tid bevidstløs og gav ingen ordrer. Nu havde Mauki sin lejlighed, men han ventede endnu.

Da det værste var overstået, og Bunster var i bedring og ved bevidsthed, men så kraftesløs som et pattebarn, pakkede Mauki sine få kostbarheder, deri indbefattet porcelænskophanken, ned i sin kasse. Så gik han over til landsbyen for at snakke med kongen og hans to premierministre.

"Denne fyr Bunster, ham rar fyr, I lide ham godt?" spurgte han.

De forklarede som med én mund, at de slet ikke kunne lide handelsmanden. Ministrene udgød sig i en fortælling om alle de nedværdigelser og forurettelser, de var blevet overvældede med. Kongen gik helt fra koncepterne og græd. Mauki afbrød ham uhøfligt.

"I kender mig – jeg stor mand, herre i mit eget land. I ikke lide denne fyr, hvide herre. Jeg ikke lide ham. I komme hundrede kokosnød, to hundrede kokosnød, tre hundrede kokosnød i kutter. Det færdigt, I lægge jer til at sove. Kanakaer alle sammen lægge sig til at sove. Lidt efter stor fyr spektakel i huset, I ikke høre stor fyr spektakel. I alle sammen sove rigtig dybt."

På samme måde havde Mauki en konference med bådsfolkene. Så befalede han Bunsters hustru at vende hjem til sin families hus. Havde hun afslået det, ville han have været i forlegenhed, for hans tambo ville ikke have tilladt ham at lægge hånd på hende.

Da huset nu var øde, trådte han ind i soveværelset, hvor handelsmanden lå og slumrede, Mauki fjernede først revolverne og trak så rokkeskindsvanten på hånden. Den første advarsel, Bunster fik, var et strøg af vanten, som rev huden helt af hans næse.

"Rar, hvad?" grinte Mauki mellem to strøg, af hvilke det ene fejede panden ren, og det andet rensede den ene side af hans ansigt. "Le, for Satan, le."

Mauki gjorde sit værk grundigt, og kanakaerne, som holdt sig skjulte i deres huse, hørte det "stor fyr spektakel", som Bunster gjorde og vedblev at gøre i en time eller længere.

Da Mauki var færdig, bar han kompasset og alle riflerne og ammunitionen ned til kutteren, som han derefter gav sig til at ballaste med tobakskasser. Det var, medens han havde travlt hermed, at et frygteligt, hudløst væsen kom ud fra huset og løb hvinende ned ad stranden, indtil det faldt om i sandet og lå og skar ansigter og udstødte uartikulerede lyde i den brændende sol. Mauki så hen imod det og tøvede. Så gik han hen og skar hovedet af det, pakkede det ind i en måtte og gemte det agterude i båden.

Så trygt sov kanakaerne den lange, hede dag igennem, at de ikke så kutteren løbe ud gennem indløbet og styre mod syd, klods bidevind i sydøstpassaten. Ikke heller blev kutteren prajet på det lange stræk til Ysabels kyster eller på det kedsommelige kryds derfra til Malaita. Han landede ved port Adams med en rigdom af bøsser og tobak, som intet menneske nogensinde havde haft mage til. Men han blev der ikke. Han havde taget en hvid mands hoved, og kun krattet kunne yde ham ly. .Derfor vendte han tilbage til kratlandsbyerne, hvor han skød gamle Fanfoa og en halv snes af hans fornemste mænd og gjorde sig selv til høvding over alle landsbyerne. Da Maukis fader døde, blev hans broder hersker i Port Adams, og da saltvandsmænd og kratmænd sluttede sig sammen, blev resultatet af foreningen den stærkeste af de to hundrede krigerske stammer på Malaita.

Men større end Maukis frygt for den engelske regering var hans frygt for det almægtige Måneskins-sæbe-selskab; og en skøn dag nåede et bud ham i krattet og mindede ham om, at han skyldte selskabet halvniende års arbejde. Han sendte et nådigt svar tilbage, og så kom den uundgåelige, hvide mand, skonnertens kaptajn, den eneste hvide mand, som i Maukis

regeringstid vovede sig ind i krattet og slap levende fra det. Denne mand slap ikke blot levende fra det, men han medbragte oven i købet syv hundrede og halvtredsindstyve daler i guldsovereigns – prisen for halvniende års arbejde i penge plus nettoprisen for visse bøsser og kasser tobak.

Mauki vejer ikke længere hundrede og ti pund. Hans mave er tre gange så stor i omkreds, som den før har været, og han har fire koner. Han ejer mange andre ting – bøsser og revolvere, hanken af en porcelænskop og en udsøgt samling hoveder af kratfolk. Men kosteligere end hele denne samling er et enkelt hoved, ypperligt tørret og præpareret, med rødblondt hår og gult skæg, som opbevares indhyllet i den fineste bast-lava-lava. Når Mauki skal i krig med landsbyerne udenfor sit rige, tager han altid dette hoved frem, sidder alene i sit græspalads og betragter det længe og højtideligt. Ved sådanne lejligheder hviler der en dødsstilhed over landsbyen, og ikke en pickaninny vover at gøre støj. Dette hoved agtes som den mægtigste djævel på Malaita, og hele Maukis storhed tilskrives besiddelsen af det.

Æh! bæh!

Han var en whiskypimpende skotte, og han tog sin whisky ublandet, idet han begyndte med sin første snaps på slaget seks om morgenen og derefter gentog den med regelmæssige mellemrum hele dagen indtil sengetid, som i reglen var midnat. Han sov kun fem timer af de fire og tyve, og i de øvrige nitten timer var han stilfærdigt og anstændigt fuld. I de otte uger, jeg tilbragte sammen med ham på Oolong atol, så jeg ham ikke et øjeblik ædru. Hans søvn var rent ud sagt så kort, at han aldrig fik tid til at blive ædru. Det var den smukkeste og mest ordentlige, evigtvarende donner, som det nogensinde er faldet i min lod at iagttage.

McAllister var hans navn. Han var en gammel mand og meget vakkelvorn på pusselankerne. Hans hånd rystede som af lamhed, hvad der navnlig var iøjnefaldende, når han skænkede sin whisky op, skønt jeg aldrig har set ham spilde en dråbe. Han havde tilbragt otte og tyve år i Melanesien og flakket om fra Tysk Guinea til de tyske Salomon-øer, og så fuldstændigt havde han levet sig fast i den del af verden, at han plejede at tale det blandingssprog, der kaldes "trepang-engelsk". Således, når han talte med mig, betød "sol han stå op" solopgang; "kai-kai være der" betød, at middagsmaden var rettet an; og "bug tilhøre mig rende rundt" betød, at han havde ondt i maven. Han var en lille, vissen mand, forbrændt indvendig og udvendig af glødende spiritus og en glødende sol. Han var en slagge, en stump koks af et menneske, et lille levende stykke koks, ikke helt udbrændt endnu, som bevægede sig stift og i sæt og ryk ligesom en

automat. Et vindpust kunne have blæst ham bort. Han vejede halvfemsindstyve pund.

Men det kolossale ved ham var den magt, hvormed han herskede. Oolong atol var et hundrede og fyrretyve mil i omkreds. Man måtte bruge kompas for at styre over dens lagune. Den var befolket af fem tusind polynesiere, alle kraftigt byggede mænd og kvinder, af hvilke mange var seks fod høje og vejede et par hundrede pund. Oolong lå to hundrede og halvtredsindstyve mil fra det nærmeste land. Den besøgtes to gange om året af en lille skonnert, der kom for at hente copra. Den eneste hvide mand på Oolong var McAllister, småhandelsmand og uafladelig drukkenbold; og han herskede over Oolong og dens seks tusind vildmænd med en jernhånd. Han sagde: Kom, og de kom, gå, og de gik. De kritiserede aldrig hans vilje eller dømmekraft. Han var så krakilsk, som kun en gammel skotte kan være, og blandede sig uophørligt i deres personlige anliggender. Da Nugu, kongens datter, ville giftes med Haunau fra den anden ende af atollen, sagde hendes fader ja; men McAllister sagde nej, og giftermålet blev aldrig til noget. Da kongen ville købe en vis ø i lagunen af ypperstepræsten, sagde McAllister nej. Kongen skyldte selskabet 180.000 kokosnødder, og så længe den gæld ikke var betalt, fik han ikke lov til at give en eneste kokosnød ud til noget andet.

Og alligevel elskede kongen og hans folk ikke McAllister. Sandt at sige hadede de ham grundigt, og jeg ved med vished, at hele befolkningen, med præsterne i spidsen, forsøgte uden nytte i tre måneder i træk at bede ham ihjel. De djævle, de sendte efter ham, var ærefrygtindgydende, men da McAllister ikke troede på djævle, havde de ingen magt over ham. Imod

fordrukne skotter slår alting fejl. De opsamlede madsmuler, som havde berørt hans læber, en tom whiskyflaske, en kokosnød, af hvilken han havde drukket, ja endogså hans spyt, og foretog alle slags trolderier dermed. Men McAllister overlevede det. Hans helbred var fortræffeligt. Han fik aldrig feber; heller ikke hostede han eller blev forkølet; dysenteri gik ham forbi, og de ondartede bylder og modbydelige hudsygdomme, som i det klima angriber sorte og hvide i flæng, hjemsøgte aldrig ham. Han må have været så gennemtrukket af alkohol, at bakterierne ikke kunne få fodfæste hos ham. Jeg plejede at tænke mig dem falde til jorden som byger af mikroskopiske slagger, så snart de nåede indenfor hans whisky-gennemtrængte dunstkreds. Ingen holdt af ham, ikke engang bakterierne, medens han kun holdt af whisky, og endda levede han.

Jeg var forbavset. Jeg kunne ikke forstå, at seks tusind indfødte fandt sig i en sådan indskrumpet reje af en tyran. Det var et vidunder, at han ikke var død en brat død for længe siden. Folkene var ikke som de feje melanesiere, de var kamplystne og krigerske. På den store kirkegård, ved gravenes hoved- og fodender, fandtes minder om blodig, fordums historie – transpader, rustne gamle bajonetter og huggerter, kobbernagler, jernbeslag til skibsror, harpuner, bombekanoner, mursten, som kunne have tilhørt en hvalfangers afsmeltningsovn, og gamle malmkanoner fra det sekstende århundrede, som bekræftede traditionerne om fortidens spanske søfarere. Skib efter skib var gået til grunde på Oolong. For ikke tredive år siden var hvalfangeren *Blennerdale* løbet ind i lagunen for at reparere og var blevet tilintetgjort med hele sin

besætning. På lignende måde var det gået med mandskabet på *Gasket*, der handlede med sandeltræ. Der var en stor, fransk bark ved navn *Toulon*, som havde fået vindstille på højden af atollen; den havde øboerne entret efter en hård fægtning og sat den på grund i Lipau-strædet, og det var lykkedes kaptajnen og en håndfuld matroser at undkomme i storbåden. Og så var der de spanske kanoner, som fortalte om, at en af fortidens opdagere var gået under her. Alt dette, der angår de omtalte skibe, er historisk, og man kan læse om det i *Lodsbogen over det sydlige Stillehav*.

Men at der var andre, uskrevne, historiske kendsgerninger, vidste jeg endnu ikke, men skulle få det at vide. Foreløbig var jeg forbavset over, at seks tusind vildmænd lod en enkelt degenereret, skotsk despot leve.

En varm eftermiddag sad McAllister og jeg på verandaen og så ud over lagunen med alle dens vidundere af juvelfunklende farver. Bagved os, hinsides de halvandet hundrede alen palmebevokset sand, larmede den ydre brænding over revet. Det var forfærdeligt hedt. Vi befandt os på fire grader sydlig bredde, og solen, der for nogle dage siden havde overskredet ækvator på sin vandring mod syd, stod lige over vore hoveder. Vind var der ikke noget af, ikke en gang så meget som et blaf. Sydøstpassatens årstid nærmede sig sin slutning, og nordvestmonsunen var endnu ikke begyndt at blæse.

"De kan ikke danse for en sur sild," sagde McAllister.

Jeg havde tilfældigvis sagt noget om, at polynesiernes danse var smukkere end papuaernes, og dette havde McAllister benægtet uden anden grund end sin modsigelseslyst. Men det var for varmt til at indlade sig på en drøftelse, så jeg sagde ikke

noget. Dertil kom, at jeg aldrig havde set folkene på Oolong danse.

"Jeg skal bevise Dem det," sagde han og vinkede ad den sorte fra Ny Hannover, en hvervet arbejder, der gjorde tjeneste som kok og tjener i hans hus. "Halløj, du fyr dér, sig til den fyr kongen, at han skal komme herhen." Fyren løb sin vej, og tilbage kom premierministeren, forvirret, ilde til mode og strømmende over af undskyldninger og forklaringer. Kongen sov, kort sagt, og måtte ikke forstyrres.

"Kongen han sove meget stærkt," var hans sidste ord.

McAllister blev så rasende, at premierministeren flygtede over hals og hoved og kom tilbage med kongen selv. De var et par prægtigt skabte mennesker, navnlig kongen, som må have været fulde seks fod og tre tommer høj. Hans ansigtstræk havde det ørneagtige udtryk, der så hyppigt findes hos Nordamerikas indianere. Han var hersker både af skabning og fødsel. Hans øjne lynede, da han hørte efter, men han adlød nok så ydmygt McAllisters befaling om at hente et par hundrede af de bedste dansere, både mænd og kvinder, i landsbyen. Og danse gjorde de i to stive klokketimer i den stegende solhede. De elskede ham ikke for det, men han var lige glad, og til sidst lod han dem gå med skældsord og spot.

Disse prægtigt byggede vildmænds krybende underdanighed var helt uhyggelig. Hvordan kunne det gå til? Hvad var hemmeligheden ved hans herredømme? Mere og mere forbavset blev jeg, alt som dagene gik, og skønt jeg stadig så eksempler på hans uindskrænkede myndighed, fik jeg aldrig nogen forklaring på grunden til den.

En dag kom jeg tilfældigvis til at tale om en skuffelse, jeg havde lidt, da jeg ville købe et par smukke, orangefarvede muslingeskaller. De ville sikkert være fem pund værd i Sydney. Jeg havde budt ejermanden to hundrede stænger tobak, men han havde villet have tre hundrede. Da jeg tilfældigt nævnte denne hændelse, sendte McAllister straks bud efter manden, tog skallerne fra ham og leverede mig dem. Halvtredsindstyve stænger var alt, hvad han tillod mig at betale for dem. Manden tog tobakken og lod til at være himmelglad ved at slippe så let. Hvad mig angik, besluttede jeg at passe på min tunge for fremtiden. Men stadig grublede jeg over hemmeligheden ved McAllisters magt – jeg gik endog så vidt, at jeg spurgte ham rent ud, men alt, hvad han gjorde, var at blinke ad mig, se klog ud og tage sig en snaps til.

En aften var jeg ude på lagunen på fisketur sammen med Oti, den mand, fra hvem muslingeskallerne var blevet taget. Ganske privat havde jeg holdt ham skadesløs med yderligere halvandet hundrede stænger, og han var kommet til at betragte mig med en ærbødighed, der grænsede til veneration, hvad der var så meget mere komisk, som han var en gammel mand, mindst dobbelt så gammel som jeg.

"Hvorfor I fyre kanakaer alle sammen som pickaninnyer?" begyndte jeg at bore løs på ham. "Denne fyr handelsmanden han én fyr. I fyre kanakaer mange fyre. I fyre kanakaer akkurat ligesom hunde – meget bange for den fyr handelsmanden. Han ikke æde jer. Han ikke have tænder til det. Hvorfor I meget bange?"

"Sæt nu en mængde kanakaer slå ham ihjel?" spurgte han.

"Så han dø," svarede jeg. "I kanakaer slået mange hvide mænd ihjel for længe siden. Hvorfor I bange for denne hvide mand?"

"Ja, vi slået mange af dem ihjel," var hans svar. "Nåda! En masse! For længe siden. En gang, jeg ganske ung fyr, et stort skib ligge stille her udenfor. Vind ikke blæse. En mængde kanakaer, vi tage kano, en mængde kano, vi ro ud for at få fat i det skib. Nåda! Vi fik fat i stort slagsmål. To, tre hvide mænd skød som bare fanden. Vi ikke bange. Vi kom til skibssiden, vi op ad siden, en mængde, jeg tror måske halvtreds ti (fem hundrede). En hvid mary (kvinde) hørte til det skib. Jeg aldrig før set hvid mary. Snart mange hvide mænd færdige. Skipper han ikke dø. Fem, seks hvide mænd ikke dø. Skipper han råbe noget. Nogle hvide mænd slås. Nogle hvide mænd sætte båd i vandet. Derefter alle sammen over rælingen. Skipper hjælpe hvide mary ned. Derpå de vaske (ro) meget stærkt. Fader til mig, den gang stærk fyr. Han kaste spyd. Det spyd gå ind i siden hvide mary. Ikke standse. Gå ud på den anden side den mary. Hun færdig. Jeg ikke bange. Mange kanakaer ikke bange."

Gamle Otis stolthed var kommet i oprør, for han krængede pludselig sin lava-lava ned og viste mig, hvad der utvivlsomt var arret efter en kugle. Førend jeg kunne sige noget, løb hans line pludselig ud. Han standsede den og forsøgte på at hale ind, men det viste sig, at fisken var løbet rundt om en koralgren. Han tilkastede mig et bebrejdende blik, fordi jeg havde forstyrret ham i hans årvågenhed, sprang derpå i søen med fødderne først, vendte sig, så snart han var kommet under vandet og fulgte sin line ned til bunden. Vi var på ti favne vand. Jeg bøjede mig over rælingen og fulgte med øjnene hans fødder, der blev mere og mere utydelige, alt som den svage

fosforescerens ved deres bevægelser forvandledes til spøgelsesagtigt ildskær. Ti favne – tresindstyve fod – det havde intet at sige for ham, den gamle mand, i sammenligning med værdien af krog og line. Efter hvad der forekom mig at være fem minutter, skønt det ikke kunne have været mere end et minut, så jeg ham skyde opad ligesom gennem hvide flammer. Han nåede overfladen og slængte en ti punds klippekabliau op i kanoen; line og krog var uskadte, og sidstnævnte sad endnu fast i fiskens mund.

"Det kan være," sagde jeg ubarmhjertigt, "at du ikke bange for længe siden. Du meget bange nu den fyr handelsmanden."

"Ja, meget bange," indrømmede han med et udtryk, som om han ikke ønskede at tale mere om den ting. En halv times tid trak vi vore snører op og smed dem ud igen i tavshed. Så begyndte nogle små hajer at bide, og efter at vi hver havde mistet en krog, halede vi ind og ventede, indtil hajerne ville gå deres vej.

"Jeg sige dig sandheden," tog Oti til orde, "så du forstå vi bange nu."

Jeg tændte min pibe og ventede, og den historie, som Oti fortalte mig på skrækkeligt trepang-engelsk, gengiver jeg her på rigsmålet. Ellers, i tankegang og i fortællingens form, er historien således, som den kom fra Otis læber.

"Efter den kamp var vi meget stolte. Vi havde kæmpet mange gange med de fremmede hvide mænd, som lever på søen, og vi havde altid besejret dem. Nogle stykker af os blev slået ihjel, men hvad havde det at sige i sammenligning med de forråd af rigdomme af tusind forskellige slags, som vi fandt på skibene? Og så hændte det en dag måske for tyve eller femogtyve år

siden, at en skonnert kom lige gennem indløbet til lagunen. Det var en stor skonnert med tre master. Den havde fem hvide mænd om bord og en besætning på omtrent fyrretyve sorte fra Ny Guinea og Ny Britannien; og den var kommet for at fiske trepang. Den lagde sig for anker ovre på den anden side af lagunen ved Pauloo, og dens både spredte sig over hele lagunen og slog lejr på bredden, hvor de tørrede trepangen. Det svækkede dem, at de sådan delte sig, for de, som fiskede her, var et halvt hundrede mil fra skonnerten ved Pauloo, og der var andre, som var endnu længere borte.

Vor konge og vore høvdinge holdt råd, og jeg var med i den kano, som roede hele eftermiddagen og hele natten over lagunen og bragte besked til folkene i Pauloo om, at næste morgen ville vi på samme tid angribe alle fiskerlejrene, og at de måtte erobre skonnerten. Vi, som bragte denne besked, var trætte af roturen, men vi deltog alligevel i angrebet. På skonnerten var der to hvide mænd, skipperen og anden styrmand, tilligemed et halvt dusin sorte. Skipperen og tre sorte overrumplede vi i land og slog ihjel der, men først slog skipperen otte af os ihjel med sine to revolvere. Det var nærkamp, forstår du, mand mod mand.

Larmen af vor kamp belærte styrmanden om, hvad der skete, og han bragte mad og vand og et sejl ned i den lille jolle, der var så lille, at den ikke var mere end tolv fod lang. Vi gik løs på skonnerten, tusind mand stærk, og hele lagunen var skjult af vore kanoer. Og vi blæste i konkylier og sang krigssange og slog på kanoernes sider med vore årer. Hvilke udsigter havde én hvid mand og tre sorte imod os ? Aldeles ingen, og det vidste styrmanden godt.

Hvide mænd er sataner. Jeg har iagttaget dem nøje, og jeg er en gammel mand nu, og jeg forstår omsider, hvorfor de hvide mænd har gjort sig til herrer over alle øerne i havet. Det er, fordi de er sataner. Her sidder nu du i kanoen sammen med mig. Du er næppe mere end en dreng. Klog er du ikke, for hver dag fortæller jeg dig mange ting, som du ikke ved. Da jeg var en lille pickaninny, vidste jeg mere om fisk og om fisks sædvaner, end du ved nu. Jeg er en gammel mand, men jeg svømmer ned til lagunens bund, og du kan ikke følge mig. Hvad nytte er du overhovedet til? Jeg ved det ikke, undtagen til at slås. Jeg har aldrig set dig slås, men jeg ved, at du er ligesom dine brødre og vil slås som bare satan. Desuden er du et fæ ligesom dine brødre. I ved ikke, når I er besejrede. I vil slås, til I dør, og så er det for sent at vide, at I er besejrede.

Nu skal du høre, hvad denne styrmand gjorde. Da vi gik løs på ham, skjulende søen og blæsende i vore konkylier, kastede han los fra skonnerten i den lille båd sammen med de tre sorte og roede hen imod indløbet. Her viste han sig igen som et fæ, for ingen klog mand ville gå til søs i så lille en båd. Dens sider var ikke mere end fire tommer over vandet. Tyve kanoer, fyldt med to hundrede unge mænd, satte efter ham. Vi roede fem favne, mens hans sorte roede én favn. Han havde ingen udsigter, men han var et fæ. Han rejste sig op i båden med en riffel og skød mange gange. Han var ikke nogen god skytte, men da vi var ham så nær, blev mange af os sårede og dræbte. Men alligevel havde han ingen udsigter.

Jeg husker, at han hele tiden røg på en cigar. Da vi var fyrretyve fod fra ham og hurtigt kom nærmere, lod han riflen falde, tændte en dynamitpatron med cigaren og smed den over

på os. Han tændte en til og en til og smed dem meget hurtigt på os, mange af dem. Jeg ved nu, at han må have kløvet enderne af tændrørene og stukket tændstikhoveder derind, siden de fængede så rask. Tændrørene var også ganske korte. Stundom eksploderede dynamitpatronerne i luften, men de fleste af dem sprang i kanoerne. Og hver gang en sprang i en kano, var den kano færdig med det samme. Af de tyve kanoer blev de ti slået i smadder på den måde. Den kano, jeg var i, blev maset, og de to mænd ved siden af mig dræbt. Dynamitpatronen faldt imellem dem. De andre kanoer vendte om og flygtede. Så hylede den styrmand: 'Æh! bæh!' efter os. Ligeså kilede han løs på os igen med sin riffel, så at mange blev skudt bagfra, mens de flygtede. Og hele tiden blev de sorte i båden ved at ro. Du ser, jeg sagde sandhed, den styrmand var en satan.

Og det var ikke det hele. Førend han forlod skonnerten, stak han ild på den og havde ordnet alt krudtet og dynamitten således, at det kunne fænge på samme tid. Der var hundreder af os om bord, og vi arbejdede på at slukke ilden og hev vand ind over skibssiden, da skonnerten sprang i luften. Således gik vi glip af alt, hvad vi havde kæmpet for, og desuden blev mange flere af os slået ihjel. Endnu den dag i dag i min alderdom har jeg undertiden slemme drømme, i hvilken jeg hører den styrmand skråle: 'Æh! bæh!' Med tordenrøst skråler han: 'Æh! bæh!' Men alle de, der var i fiskerlejerne, blev slået ihjel.

Styrmanden roede ud af indløbet i sin lille båd, og dermed var han færdig, var vi sikre på, for hvor kunne så lille en båd med fire mand om bord klare sig ude på havet? Der gik en måned, og så en morgen mellem to regnbyger, kom en skonnert sejlende ind gennem vort indløb og kastede anker ud for

landsbyen. Kongen og høvdingene holdt råd, og det blev besluttet, at vi ville erobre skonnerten om to, tre dage. Imidlertid, da vi altid plejede at spille venlige, roede vi ud til den i vore kanoer og medbragte kokosnødder på snore, høns og grise for at handle med den. Men da en mængde af vore kanoer var kommet langs skibssiden, gav mændene om bord sig til at skyde på os med bøsser, og da vi roede bort, så jeg den styrmand, der var stukket til søs i den lille båd, springe op på rælingen og danse og hyle: 'Æh! bæh!'

Den eftermiddag gik de i land fra skonnerten i tre små både fulde af hvide mænd. De marcherede lige igennem landsbyen og skød alle, som de så. De skød også hønsene og grisene. Vi, der ikke blev skudt, slap bort i kanoer og roede ud på lagunen. Da vi så tilbage, kunne vi se alle husene i brand. Sent på eftermiddagen så vi en mængde kanoer komme fra Nihi, det er landsbyen tæt ved Nihi-indløbet mod nordøst. De var alt, hvad der var tilovers, og deres landsby var ligesom vor blevet stukket i brand af en anden skonnert, der var kommen ind gennem Nihi-indløbet.

I mørket roede vi videre henimod stranden vest for Pauloo, men midt om natten hørte vi kvindegråd og kom midt ind i en stor flåde af kanoer. De var alt, hvad der var tilovers af Pauloo, som også var lagt i aske, for en tredje skonnert var kommet ind gennem Pauloo-indløbet. Forstår du, styrmanden og hans sorte var ikke druknet. Han havde nået Salomons-øerne, og der havde han fortalt sine brødre om, hvad vi på Oolong havde gjort. Og alle hans brødre havde sagt, at de ville komme og straffe os, og nu var de her med de tre skonnerter, og vore tre landsbyer var tilintetgjort.

Og hvad skulle vi gøre? Næste morgen sejlede de to skonnerter fra luvart ned imod os midt i lagunen. Passaten blæste friskt, og de sejlede vore kanoer i sænk i snesevis. Og riflerne tav ikke et øjeblik. Vi spredtes som flyvefisk for boniten, og der var så mange af os, at vi undslap i tusindvis hist og her til øerne langs atollens rand.

Og derefter gav skonnerterne sig til at jage os op og ned i lagunen. Om natten smuttede vi forbi dem. Men næste dag, eller de næste to eller tre dage, kom skonnerterne tilbage og jagede os over mod lagunens anden ende. Og sådan blev det ved. Vi talte eller mindedes ikke længere vore døde. Sandt nok, vi var mange, og de var få. Men hvad kunne vi gøre? Jeg var i en af de tyve kanoer fyldt med mænd, som ikke var bange for at dø. Vi angreb den mindste af skonnerterne. De skød os ned i bunkevis. De smed dynamit ned i kanoerne, og da deres dynamit slap op, hældte de kogende vand ned på os. Og bøsserne tav aldrig. De, hvis kanoer blev knust, blev skudt, mens de svømmede væk, og styrmanden dansede op og ned på hyttens tag og skrålede: 'Æh! bæh!'

Hvert eneste hus på hver eneste bitte ø blev brændt. Ikke en gris eller en høne fik lov til at blive i live. Vore brønde blev besudlet med de dræbtes lig eller tilstoppet med koralblokke. Vi var femogtyve tusind mennesker her på Oolong, førend de tre skonnerter kom. Nu er vi fem tusind. Da skonnerterne sejlede, var vi kun tre tusind, som du skal få at høre.

Til sidst blev de tre skonnerter kede af at jage os hid og did. Altså sejlede de alle tre til Nihi mod nordøst. Og så drev de os langsomt mod vest. Deres ni både var også satte i søen. De gennemsøgte hver ø på deres vej. De drev os, drev os, drev os,

dag for dag. Og hver nat dannede de tre skonnerter og de ni både en årvågenhedens kæde, som strakte sig tværs over lagunen fra bred til bred, så at vi ikke kunne smutte igennem.

De kunne ikke drive os til evige tider på den måde, for lagunen er jo ikke større, end den er, og til sidst blev alle de af os, der endnu var i live, drevet op på den vestligste sandbanke. Udenfor lå det åbne hav. Vi var ti tusind, og vi optog hele sandbanken lige fra lagunens bred til den dundrende brænding på den anden side. Ingen kunne lægge sig ned. Det var der ikke plads til. Vi stod hofte mod hofte og skulder mod skulder. I to dage holdt de os der, og en gang imellem krøb styrmanden op i rigningen for at håne os og skråle: 'Æh! bæh!' indtil vi var kede af, at vi havde gjort ham eller hans skonnert fortræd for en måned siden. Mad havde vi ikke, og vi stod på vore fødder i to dage og nætter. De små børn døde, og de gamle og svage døde, og de sårede døde. Og hvad der var det værste af det hele, vi havde intet vand til at slukke vor tørst med, og i to dage brændte solen ned på os, og der var ingen skygge. Mange mænd og kvinder vadede ud i havet og druknede, og brændingen kastede deres lig op på stranden igen. Og så kom der en flueplage. Nogle mænd svømmede ud til skonnerterne, men de blev skudt hver eneste én. Og vi, som levede, var meget kede af, at vi i vor stolthed havde forsøgt at erobre den tremastede skonnert, der kom for at fiske trepang.

Den tredje dags morgen kom de tre skonnerters skippere og styrmanden i en lille båd. De havde alle sammen bøsser og revolvere, og de talte til os. De sagde os, at de kun havde holdt op, fordi de var trætte af at dræbe os. Og vi sagde dem, at vi var kede af, hvad vi havde gjort, og at vi aldrig mere ville gøre en

hvid mand fortræd, og til tegn på vor underkastelse hældte vi sand på vore hoveder. Og alle kvinderne og børnene opløftede et stort skrig om vand, så at intet menneske kunne skaffe sig ørenlyd i nogen tid. Så fik vi at vide, hvilken straf vi skulle have. Vi skulle fylde de tre skonnerter med copra og trepang. Og vi gik ind på det, for vi trængte til vand, og vort mod var knækket, og vi vidste, at vi var børn til at slås, når vi sloges med hvide mænd, der er rene sataner til at slås. Og da vor samtale var endt, rejste styrmanden sig op og hånede os og hylede: 'Æh! bæh!' og så roede vi bort i vore kanoer og søgte efter vand.

I ugevis arbejdede vi med at fange trepang og tørre den, samle kokosnødder og lave copra af dem. Dag og nat steg røgskyerne op fra alle strande på alle Oolongs øer, mens vi led vor straf for vor forseelse. For i de dage blev det tydeligt indbrændt i vore hjerner, at det var en stor forseelse at gøre en hvid mand fortræd.

Efter en tids forløb, da skonnerterne var fulde af copra og trepang og vore træer tomme for kokosnødder, kaldte de tre skippere og den styrmand os alle sammen til en stor samtale. Og de sagde, at de var meget glade over, at vi havde fået vor lektion, og vi sagde for ti tusinde gang, at vi var kede af, hvad vi havde gjort, og at vi aldrig mere ville gøre det. Og vi hældte sand på vore hoveder. Så sagde skipperne, at det kunne være meget godt, men for at vise os, at de ikke glemte os, ville de sende os en djævel, som vi aldrig skulle glemme, og som vi altid skulle tænke på, hver gang vi fik lyst til at gøre en hvid mand fortræd. Hvorefter styrmanden hånede os igen og hylede: 'Æh! bæh!' Så blev seks af vore mænd, som vi for længst havde troet

døde, bragt i land fra en af skonnerterne, og skonnerterne satte sejl og løb ud gennem indløbet til Salomons-øerne.

De seks mænd, der blev satte i land, var de første, der ramtes af den djævel, som skipperne sendte efter os."

"Der kom en stor sygdom," afbrød jeg, for jeg genkendte knebet. Skonnerten havde haft mæslinger om bord, og de seks fanger var med overlæg blevet udsatte for smitten.

"Ja, en stor sygdom," vedblev Oti. "Det var en mægtig djævel. Den ældste mand havde aldrig hørt tale om dens lige. De af vore præster, som endnu var i live, slog vi ihjel, fordi de ikke kunne besejre djævelen. Sygdommen bredte sig. Jeg har sagt, at der var ti tusind af os, som stod hofte mod hofte og skulder mod skulder på sandbanken. Da sygdommen forlod os, var der kun tre tusind i live. Der blev også hungersnød, da vi havde måttet lave copra af alle vore kokosnødder.

Den fyr handelsmanden," sluttede Oti sin fortælling, "han ikke bedre end lige så meget snavs. Han ligesom en hund, én syg hund, mange lopper på den. Vi ikke bange den fyr handelsmanden. Vi bange, fordi han hvid mand. Vi ved ganske nøje, ikke godt dræbe hvid mand. Den ene syge hund handelsmanden han mange brødre, hvide mænd ligesom han, I slås som bare satan. Vi ikke bange den fordømte handelsmand. Undertiden han gøre kanaka svært gnaven og kanaka få lyst at dræbe ham, kanaka tænke på djævel og kanaka høre den fyr styrmand skråle: 'Æh! bæh!' og kanaka ikke gøre ham noget."

Oti satte et stykke blæksprutte som madding på sin krog, efter med tænderne at have flået det ud af det levende, sprællende uhyre, og krog og madding sank til bunds gennem fosforescensens hvide flammer.

"Haj snart væk," sagde han. "Jeg tror, vi fanger mange fisk."

Han halede med hurtige og arrige tag linen op og lod en stor klippekabliau falde ned i kanoens bund.

"Sol han stå op, jeg give den forbandede fyr handelsmand en foræring stor fisk," sagde Oti.

Hedningen

Jeg traf ham første gang i en orkan; og skønt vi gennemlevede orkanen om bord på den samme skonnert, var det ikke, førend skonnerten var gået i stumper og stykker under fødderne på os, at jeg første gang fik øje på ham. Jeg havde uden tvivl set ham sammen med det øvrige mandskab om bord, men jeg havde ikke været mig hans tilværelse bevidst, for *Petite Jeanne* var temmelig overfyldt. Foruden sine otte eller ti kanaka-matroser, sin hvide kaptajn, styrmand og supercargo og sine seks kahytspassagerer sejlede den fra Rangiroa med sådan noget som femogfirsindstyve dækspassagerer – paumotuanere og tahitiere, mænd, kvinder og børn, hver med sin kasse, for ikke at tale om sovemåtter, tæpper og klædebylter.

Perlefiskeri-årstiden på Paumotu-øerne var forbi, og alle mand var på vejen tilbage til Tahiti. Vi seks kahytspassagerer var perlehandlere. De to var amerikanere, en var Ah Choon (den hvideste kineser, jeg nogen sinde har kendt), en var tysker, en var en polsk jøde, og jeg gjorde tallet fuldt.

Det havde været en heldig sæson. Ikke en af os havde grund til at beklage sig, lige så lidt som en eneste af de femogfirs dækspassagerer. Alle havde tjent godt, og alle havde glade forventninger om hvile og en hyggelig tid i Papeete.

Naturligvis var *Petite Jeanne* overfyldt. Den var kun på halvfjerdsindstyve tons og havde ikke ret til at transportere en tiendedel af den hob, den nu havde om bord. Under sine luger var den stuvet propfuld af perlemor og copra. Selv varelasten var pakket fuld af perlemor. Det var et helt vidunder, at

matroserne kunne sejle den. Der var ikke tale om at bevæge sig omkring på dækket. De kravlede simpelthen frem og tilbage langs rælingen.

Om natten gik de på de sovende, der lå i dobbelt lag på dækket. Det er mit alvor! Og der var grise og kyllinger på dækket og sække fulde af yams, mens ethvert optænkeligt sted bar guirlander af kokosnødder og knipper af bananer. På begge sider, mellem fokke- og storvantet, var der udspændt barduner, netop så lavt nede, at forbommen kunne svinge over dem; og i hver af disse barduner hang mindst et halvt hundrede knipper bananer.

Det så ud til at ville blive et fælt roderi på overfarten, selv om vi klarede den på de to, tre dage, som den ville tage, hvis sydøstpassaten blæste friskt. Men den blæste ikke friskt. Efter de første fem timers forløb lagde vinden sig med en halv snes gispende pust.

Vindstillet holdt sig hele natten og den følgende dag – et af disse stirrende, glasklare blikstiller, hvor den blotte tanke om at lukke øjnene op for at se på det er nok til at skaffe én hovedpine.

Den anden dag døde en mand – en mand fra Påskeøen, én af det års bedste dykkere i lagunen. Det var kopper; skønt hvordan der kunne komme kopper om bord, når der ikke havde været hørt om noget tilfælde i land, da vi forlod Rangiroa, går over min forstand. Men sådan forholdt det sig – kopper, en mand død og tre andre smittede.

Der var ikke noget at gøre. Vi kunne ikke afsondre de syge, heller ikke kunne vi sørge for dem. Vi var stuvet sammen som sild i en tønde. Der var intet andet at gøre end dø og rådne – det vil sige, der var intet at gøre efter den nat, som fulgte på det

første dødsfald. Den nat forsvandt styrmanden, supercargoen, den polske jøde og fire indfødte dykkere i den store hvalbåd. Der blev aldrig senere hørt noget til dem. Næste morgen lod kaptajnen ufortøvet bore hul i de øvrige både, og sådan sad vi i det.

Den dag var der to dødsfald; den næste dag tre; så sprang det op til otte. Det var mærkeligt at se, hvordan vi tog det. De indfødte for eksempel sank hen i en tilstand af stum, sløv rædsel. Kaptajnen – han var franskmand og hed Oudouse – blev meget nervøs og snaksom. Han fik ligefrem nervøse trækninger. Han var en stor, kødfuld mand, der vejede mindst to hundrede pund, og han blev snart en tro fremstilling af et bævrende gelébjerg af fedt.

Tyskeren, de to amerikanere og jeg selv opkøbte al den skotske whisky om bord og gav os til at holde os i permanent fuldskab. Teorien var nydelig – den gik ud på, at hvis vi holdt os gennemtrukne af alkohol, ville hver eneste koppemikrobe, som kom i berøring med os, øjeblikkeligt blive brændt til aske. Og teorien slog til, skønt jeg må indrømme, at hverken kaptajn Oudouse eller Ah Choon blev angrebne af sygdommen. Franskmanden drak slet ikke, og Ah Choon indskrænkede sig til én slurk om dagen.

Det var en hyggelig tid. Solen stod lige over vore hoveder, på vej til nordlige deklination. Der var ingen vind undtagen hyppige byger, der blæste som rasende fra fem minutter til en halv time og sluttede af med at gennembløde os med regn. Efter hver byge skinnede den frygtelige sol igen og fik dampskyer til at stige op fra det gennemblødte dæk.

Den damp var ikke hyggelig. Det var dødsdunsten, fuld af millioner og atter millioner af mikrober. Vi tog os altid nok et glas, når vi så den stige op fra de døde og døende, og i reglen tog vi en to, tre glas til og lavede dem ualmindeligt stive. Vi gjorde det også til en regel at tage os et ekstraglas, hver gang de hev de døde ud til hajerne, der sværmede omkring os.

Sådan gik det en uge, og så slap whiskyen op. Det var godt, at den gjorde det, ellers havde jeg ikke været i live nu.

Man måtte være en ædruelig mand for at kunne udstå, hvad der fulgte efter, som læseren vil kunne begribe, når jeg nævner den lille kendsgerning, at kun to mænd virkelig udstod det. Den anden mand var hedningen – det var i det mindste, hvad jeg hørte kaptajn Oudouse kalde ham i det øjeblik, da jeg først opdagede hans tilværelse. Men jeg vil ikke foregribe min fortællings gang.

Det var i slutningen af ugen, da whiskyen var sluppet op og perlehandlerne ædru, at jeg tilfældigvis kom til at kaste et blik på barometeret, som hang i kahytskappen. Dets normale stand på Paumotu-øerne var 29.90, og det var almindeligt at se det svinge mellem 29.85 og 30 00, ja endogså gå op til 30.05; men at se det, som jeg så det, nede på 29.62, var nok til at gøre den mest fordrukne perlehandler, som nogen sinde havde myrdet koppemikrober med skotsk whisky, ædru igen.

Jeg henledte kaptajn Oudouses opmærksomhed på det, kun for at få til svar, at han havde set det falde i flere timer. Der var ikke ret meget at gøre, men den smule, der var, gjorde han meget godt i betragtning af omstændighederne. Han tog alle de lette sejl ned, rebede, så at vi kun havde stormsejlføring, lod stræktovene udspænde og ventede på vinden. Hans fejltagelse

lå i, hvad han gjorde, efter at det var begyndt at blæse: Han lagde bi for bagbords halse, hvad der var det rette at gøre her syd for ækvator, hvis – og det var netop sagen – hvis vi ikke befandt os i orkanens direkte vej.

Men vi var i den direkte vej. Det kunne jeg se på vindens jævne stigen og barometerets lige så jævne fald. Jeg ville have, at han skulle vende og løbe med vinden på bagbords låring, indtil barometeret ophørte at falde, og så dreje til. Vi skændtes om det, indtil han blev helt hysterisk, men give sig ville han ikke. Det værste ved det var, at jeg ikke kunne få de andre perlehandlere til at støtte mig. Hvem var jeg, at jeg forstod mig bedre på søen og søvæsnet end en erfaren skibskaptajn ? Det var det, de tænkte, det vidste jeg godt.

Naturligvis rejste der sig en frygtelig søgang med blæsten; og jeg skal aldrig glemme de tre første søer, *Petite Jeanne* tog indenbords. Den var faldet af, som fartøjer undertiden gør, når de ligger bi, og den første sø skyllede lige hen over os. Stræktovene var kun til nytte for de sunde og stærke, og selv for dem var de ikke til synderlig gavn, når kvinder og børn, bananer og kokosnødder, grise og rejsekasser, syge og døende blev fejet af sted som en solid, hvinende, jamrende masse. Den anden sø fyldte *Petite Jeanne*s dæk helt op til rælingen; og idet dens agterstævn sank ned og dens bov hævede sig op mod himlen, rutsjede hele det elendige virvar af levende mennesker og livløs bagage agterud. Det var som en malstrøm af menneskelegemer. De kom på hovedet, på fødderne, sidelæns, trillende rundt, vridende og vendende sig, trillet l sammen. Af og til fik en eller anden fat i en opstander eller et reb; men vægten af legemerne bagved ham rev ham løs fra grebet.

En mand så jeg få hovedet drevet lige mod styrbords bedding. Hans hoved splintredes som en æggeskal. Jeg så, hvad der ville komme, sprang op på hyttetaget og derfra lige op i selve storsejlet. Ah Choon og en af amerikanerne forsøgte at følge efter mig, men jeg var ét spring forud for dem. Amerikaneren blev fejet ud over agterstævnen som en avne. Ah Choon greb en ege i rattet og søgte at dække sig bagved det. Men en sværtbygget *vahine* (kvinde) fra Rarotonga – hun må have vejet to hundrede og halvtreds pund – blev slynget imod ham og fik den ene arm om hans hals. Han greb fat i kanaka-rorgængeren med den anden hånd, og i samme øjeblik krængede skonnerten til styrbord.

Den skylle af legemer og vand, der styrtede af sted om bagbord mellem hytten og rælingen, gjorde brat omkring og væltede til styrbord. Af sted skyllede de – *vahine*, Ah Choon og rorgænger; og jeg sværger, at jeg så Ah Choon sende mig et filosofisk, resigneret grin, idet han gled ud over rælingen og gik til bunds.

Den tredje sø – den største af dem alle tre – gjorde ikke så meget fortræd. Da den kom, var næsten alle oppe i riggen. På dækket rullede måske en halv snes gispende, halvt druknede og halvt bevidstløse stakler omkring eller forsøgte på at kravle i ly.

De gik over bord, og det samme gjorde vragstumperne af de to tiloversblevne både. Det lykkedes de andre perlehandlere og mig imellem søerne at få omtrent femten kvinder og børn ned i kahytten og kahytslugen skalket. Det hjalp ikke staklerne stort til syvende og sidst.

Blæst? Efter alt, hvad jeg nogen sinde havde oplevet, kunne jeg ikke have anset det for muligt, at blæsten kunne blæse, som

den gjorde den gang. Det lader sig ikke beskrive. Hvordan kan man beskrive et mareridt? På samme måde var det med den blæst. Den flåede klæderne af kroppen på os. Jeg siger, *den flåede dem af*, og det er mit alvor. Jeg forlanger ikke, at læseren skal tro det. Jeg fortæller blot noget, som jeg har set og følt. Der er tider, da jeg ikke selv tror det. Jeg gennemlevede det, og det er tilstrækkeligt. Man kunne ikke trodse den blæst og leve. Den var forfærdelig, og det forfærdeligste ved den var, at den tog til og vedblev at tage til.

Man tænke sig utallige millioner og billioner af tons sand. Man tænke sig dette sand fare af sted med en fart af halvfems, hundrede, hundrede og tyve eller et hvilket som helst andet antal mil i timen. Man tænke sig endvidere dette sand usynligt, uføleligt, og dog bevarende hele sandets vægt og tæthed. Man forestille sig alt dette, så kan man få et svagt begreb om, hvordan den blæst var.

Måske sand ikke er den rette sammenligning. Man forestille sig det som dynd, usynligt, uføleligt, men tungt som dynd. Nej, det var endnu værre. Man forestille sig, at hver eneste luftmolekyle er en dyndbanke. Og så prøve man at forestille sig det samlede tryk af disse dyndbanker. Nej; det overstiger mine evner. Sproget er måske tilstrækkeligt til at skabe udtryk for de almindelige livsbetingelser, men det kan umuligt udtrykke noget af vilkårene ved en så enorm blæst. Jeg ville have gjort bedre i at holde fast ved min oprindelige hensigt, ikke at prøve på en beskrivelse.

Så meget vil jeg sige: Søgangen, der først havde rejst sig, blev slået ned af den blæst. Hvad mere var: Det syntes, som om hele

oceanet var blevet opsuget i orkanens svælg og slynget ud i den del af rummet, der tidligere havde været optaget af luften.

Naturligvis var vor sejldug forsvundet længe før. Men kaptajn Oudouse havde om bord på *Petite Jeanne* noget, som jeg aldrig før havde set på en sydhavsskonnert – nemlig et søanker. Det var en kegleformet sejldugspose, hvis munding blev holdt åben af et svært jerntøndebånd. Søankeret var tøjret omtrent ligesom en drage, så at det skar vandet, omtrent ligesom en drage skærer luften, men med en vis forskel. Søankeret holdt sig lige under havets overflade i en lodret stilling. En lang line forbandt det med skonnerten. Resultatet blev, at *Petite Jeanne* red med stævnen lige mod vinden og mod den søgang, der var.

Situationen ville i virkeligheden have været gunstig, hvis ikke vi havde været lige i stormens bane. Ganske vist rev selve vinden vort sejldug løs fra beslåsejsingerne, rykkede vore stænger løse og bragte vort løbende gods i uorden, men alligevel ville vi være sluppet pænt fra det, hvis ikke vi havde befundet os lige foran det fremrykkende stormcentrum. Det var det, der gjorde ende på os. Jeg befandt mig i en tilstand af bedøvet, følelsesløs, lammet sammensynken af at have udholdt vindens tryk, og jeg tror, at jeg var lige ved at opgive det hele og dø, da centret ramte os. Slaget, som vi fik, var et absolut vindstille. Der rørte sig ikke et pust. Den virkning, det gjorde på én, var kvalmende.

Man må huske, at vi i timevis havde været i en tilstand af forfærdelig muskelspænding for at modstå det frygtelige tryk af den blæst. Og så blev dette tryk pludselig taget bort. Jeg ved, at jeg havde en følelse, som om jeg skulle udvide mig, flyve i stykker i alle retninger. Det syntes, som om hvert atom i mit legeme frastødte hvert andet atom og stod på nippet til at styrte

med uimodståelig fart ud i rummet. Men dette varede kun et øjeblik. Tilintetgørelsen var over os.

I blæstens og trykkets fraværelse rejste søgangen sig. Den sprang, den hoppede, den fo'r lige op mod skyerne. Man må huske på, at den ufattelige blæst blæste fra alle verdenshjørner indad mod det rolige centrum. Resultatet var, at søerne rejste sig fra hver eneste kompasstreg. Og der var ingen vind til at standse dem. De fo'r til vejrs ligesom propper, der bliver sluppet løs på bunden af en spand vand. Der var intet system i dem, ingen ensartethed. Det var hule, vanvittige søer. De var mindst firsindstyve fod høje. De var slet ikke søer. De lignede ingen søgang, som et menneske nogensinde havde set.

De var plask, kolossale plask – andet er der ikke at sige om dem. Plask, der var firsindstyve fod høje. Firs! De var mere end firs. De gik over vore mastetoppe. De var udbrud, eksplosioner. De var berusede. De faldt overalt og på alle mulige måder. De puffede til hinanden; de stødte sammen. De styrtede mod hinanden og sank sammen over hinanden eller faldt fra hinanden som tusind vandfald. Det var ikke noget ocean, som et menneske nogensinde havde drømt om, det orkancentrum. Det var tredobbelt forvirret forvirring. Det var anarki. Det var en vanvittig helvedesafgrund af havvand.

Og *Petite Jeanne*? Jeg ved det ikke. Hedningen fortalte mig bagefter, at han heller ikke vidste det. Den blev bogstaveligt talt revet fra hinanden, splittet op, banket til grød, splintret til pindebrænde, tilintetgjort. Da jeg kom til mig selv, befandt jeg mig i vandet og svømmede uvilkårligt, skønt jeg var omtrent to tredjedele druknet. Hvordan jeg var kommet der, havde jeg ingen erindring om. Jeg husker, at jeg så *Petite Jeanne* gå i

stumper og stykker i, hvad der må have været det samme øjeblik, da jeg selv blev slået bevidstløs. Men der var jeg, uden anden mulighed end at gøre de bedste miner til, hvad der var et meget slet spil. Blæsten var sprunget op igen, søgangen var meget mindre og regelmæssigere, og jeg vidste, at jeg var sluppet gennem stormcentret. Heldigvis var der ingen hajer i nærheden. Orkanen havde adspredt den grådige flok, der havde omgivet dødsskibet og levet af de døde.

Det var ved middagstid, da *Petite Jeanne* gik i smadder, og det må have været to timer efter, at jeg stødte på en af dens lugedøre. Det regnede tæt på den tid; og det var et rent tilfælde, der sendte mig og lugedøren sammen. En kort ende line slæbte fra dens rebhåndtag; og nu vidste jeg, at jeg ville kunne holde ud et døgn i det mindste, hvis ikke hajerne kom tilbage. Tre timer efter, eller muligvis lidt mere, medens jeg holdt mig fast ved lugen og med lukkede øjne sammentrængte hele mit jeg på det hverv at indånde luft nok til at holde mig i live og på samme tid undgå at indånde vand nok til at drukne, forekom det mig, at jeg hørte stemmer. Regnen var hørt op, og blæst og søgang var ved at stilne vidunderligt af. Ikke tyve fod fra mig hang kaptajn Oudouse og hedningen ved en anden lugedør. De sloges om besiddelsen af lugen – det gjorde i det mindste franskmanden.

"*Paien noir!*" hørte jeg ham skrige, og i det samme så jeg ham sparke kanakaen.

Nu havde kaptajn Oudouse mistet sine klæder undtagen fodtøjet, og det var svære sko. Det var et grusomt spark, for det ramte hedningen på mund og hage og bedøvede ham halvvejs. Jeg ventede, at han ville gøre gengæld, men han lod sig nøje

med at svømme forknyt om i en sikker afstand af ti fod. Når som helst en bølge slyngede ham nærmere, sparkede franskmanden, som holdt sig fast med hænderne, efter ham med begge fødder. Og hver gang, han sparkede, kaldte han kanakaen en sort hedning.

"Kunde jeg have den mindste smule fornøjelse af det, ville jeg komme over og drukne dig, dit hvide bæst!" hylede jeg.

Den eneste grund til, at jeg ikke gjorde det, var, at jeg følte mig for træt. Den blotte tanke om den anstrengelse at svømme derover var kvalmende. Derfor råbte jeg til kanakaen om at komme over til mig og gav mig til at dele min lugedør med ham. Otoo sagde han mig, at hans navn var (udtalt o-to-o); han fortalte mig også, at han var en indfødt fra Bora-Bora, den vestligste af Selskabsøernes gruppe. Som jeg bagefter fik at vide, havde han først fundet lugedøren, og da han nogen tid efter stødte på kaptajn Oudouse, havde han tilbudt at dele den med ham og var blevet sparket bort til tak.

Sådan gik det til, at Otoo og jeg først traf hinanden. Han var ingen slagsbroder. Han var lutter godhed og mildhed, et væsen fuldt af kærlighed, skønt han var næsten seks fod høj og havde muskler som en gladiator. Han var ingen slagsbroder, men han var heller ingen kujon. Han havde et løvehjerte; og i de påfølgende år har jeg set ham udsætte sig for risikoer, som det aldrig kunne falde mig ind at løbe. Hvad jeg mener er, at mens han ikke var nogen slagsbroder, og mens han altid undgik at yppe strid, løb han aldrig sin vej fra noget slagsmål, når først det var uundgåeligt. Og der blev ikke lagt fingre imellem, når Otoo gjorde sig kampfærdig. Jeg skal aldrig glemme, hvordan han behandlede Bill King. Det hændte på Tysk Samoa. Bill

havde titel af den amerikanske marines sværvægtsmester. Han var et stort bæst af et mandfolk, en komplet gorilla, en af disse hårdtslående, grove karle, og forstod at bruge sine næver. Han yppede striden, og han sparkede to gange og slog ham en gang, førend Otoo anså det for nødvendigt at slå. Jeg tror ikke, at det hele varede fire minutter, men da den tid var omme, var Bill King den ulykkelige ejer af fire knækkede ribben, en brækket underarm og et skulderblad af led. Otoo kendte ikke noget til videnskabelig boksning. Han slog blot fra sig; men Bill King var sådan noget som tre måneder om at komme sig efter de klø, som han fik den eftermiddag på Apia Strand.

Men jeg foregriber min fortællings gang. Vi delte lugedøren imellem os. Vi skiftedes til at ligge udstrakt på lugen og hvile, mens den anden, i vand til halsen, blot holdt sig fast med hænderne. I to døgn flød vi således på oceanet, skiftevis på lugen og i vandet. Henimod slutningen var jeg fra mig selv det meste af tiden; og der var også tider, da jeg hørte Otoo pludre og fantasere på sit eget tungemål. Vor stadige nedsænkning i vandet hindrede os i at dø af tørst, skønt søvandet og solskinnet tilsammen gav os den bedst mulige forestilling om at blive saltet og soltørret.

Til syvende og sidst reddede Otoo mit liv; for da jeg kom til mig selv, lå jeg på stranden tyve fod fra vandet, i skyggen af et par kokosblade. Ingen anden end Otoo kunne have slæbt mig derop og stillet bladene op til at skygge for mig. Han lå ved siden af mig. Jeg tabte bevidstheden igen; og næste gang, jeg kom til mig selv, var det kølig og stjerneklar nat, og Otoo trykkede en kokosnød til mine læber, for at jeg skulle drikke af den.

Vi var de eneste overlevende fra *Petite Jeanne*. Kaptajn Oudouse må være bukket under for udmattelsen, for nogle dage efter drev hans lugedør i land uden ham. Otoo og jeg levede en uge hos de indfødte på atollen; så blev vi bjerget af den franske krydser og bragt til Tahiti. Men i mellemtiden havde vi gennemgået den ceremoni at bytte navne. På sydhavsøerne knytter en sådan ceremoni to mænd nærmere sammen end kødeligt broderskab. Forslaget var udgået fra mig; og Otoo blev henrykt, da jeg stillede det.

"Det er godt," sagde han på tahitisk. "For vi har været fæller i to dage på Dødens læber."

"Men Døden stammede," smilede jeg.

"Det var en kæk dåd, du gjorde, herre," svarede han, "og Døden var ikke ond nok til at tale."

"Hvorfor kalder du mig herre?" spurgte jeg og lod som om jeg var krænket. "Vi har byttet navn. For dig er jeg Otoo. For mig er du Charley. Og mellem dig og mig vil du evig og altid være Charley, og jeg vil være Otoo. Sådan er skikken. Og når vi dør, hvis det så hænder sig, at vi kommer til live igen etsteds hinsides stjernerne og himlen, vil du stadig være Charley for mig, og jeg Otoo for dig."

"Ja, herre," svarede han med øjne, der strålede og var blide af glæde.

"Der er det igen!" udbrød jeg indigneret.

"Hvad gør det til sagen, hvad mine læber siger?" indvendte han. "De er kun mine læber. Men jeg vil altid tænke Otoo. Når som helst jeg tænker på mig selv, vil jeg tænke på dig. Når som helst folk kalder mig ved navn, vil jeg tænke på dig. Og hinsides

himlen og stjernerne, evig og altid, vil du være Otoo for mig. Er det rigtigt, herre?"

Jeg dulgte mit smil og svarede, at det var rigtigt.

Vi skiltes i Papeete. Jeg blev i land for at komme til kræfter igen; og han sejlede med en kutter til sin egen ø Bora-Bora. Seks uger efter kom han tilbage. Jeg blev overrasket, for han havde fortalt mig om sin kone og sagt, at han ville hjem til hende og ville opgive at gå på lange rejser.

"Hvor rejser du hen, herre?" spurgte han efter vore første hilsener.

Jeg trak på skuldrene. Det var et spørgsmål, som ikke var let at besvare.

"Hele verden rundt," var mit svar – "hele verden randt, over hele havet og alle de øer, som er i havet."

"Jeg vil rejse med dig," sagde han jævnt. "Min kone er død."

Jeg har aldrig haft nogen broder; men efter hvad jeg har set til andre folks brødre, tvivler jeg på, at noget menneske nogensinde har haft en broder, der har været for ham, hvad Otoo var for mig. Han var broder og lige så vel fader og moder. Og det ved jeg, at Otoo var skyld i, at jeg levede som et mere retskaffent og bedre menneske. Jeg brød mig ikke synderligt om andre mennesker, men overfor Otoos øjne måtte jeg føre et retskaffent liv. For hans skyld vovede jeg ikke at sætte pletter på min ære. Han gjorde mig til sit ideal, og jeg er bange for, at han skabte mig hovedsageligt ud af sin egen kærlighed og tilbedelse; og der var tider, da jeg stod på randen af den stejle brink til Helvedes afgrund og ville være styrtet ned, hvis ikke tanken om Otoo havde holdt mig tilbage. Hans stolthed af mig trængte ind i mig selv, indtil det blev en af hovedreglerne i min personlige

lovbog ikke at gøre noget, som kunne formindske hans stolthed.

Naturligvis lærte jeg ikke straks hans følelser overfor mig at kende. Han kritiserede aldrig, dadlede aldrig; og langsomt gik den ophøjede stilling, som jeg i hans øjne indtog, op for mig, og langsomt lærte jeg at forstå, hvor ondt jeg kunne gøre ham ved at være noget andet end mit bedste.

I sytten år var vi sammen; i sytten år stod han ved min skulder, vågede over mig, når jeg sov, plejede mig i feber og sår – ja, blev selv såret, mens han forsvarede mig. Han tog hyre på de samme skibe som jeg; og tilsammen gennemstrejfede vi Stillehavet fra Hawaii til Sydney Pynt og fra Torresstrædet til Galapagosøerne. Vi gik på jagt efter kulier fra Ny Hebriderne og øerne under ækvator, vestpå tværs over Louisaderne, Ny Britannien, Ny Irland og Ny Hannover. Vi led skibbrud tre gange – på Gilberts-øerne, i Santa Cruz-gruppen og på Fiji-øerne. Og vi handlede og skrabede sammen, hvor som helst der var en dollar at fortjene på perler eller perlemor, copra, trepang, skildpaddeskal og strandede vrag.

Det begyndte i Papeete, straks efter, at han havde erklæret, at han ville følge mig over hele havet og alle øerne i det. Der var en klub i Papeete i de dage, hvor perlefiskere, handelsmænd, skippere og kreti og pleti af Sydhavets eventyrere kom sammen. Der blev spillet højt og drukket stift; og jeg er overmåde bange for, at jeg gjorde nat til dag der langt mere, end passende og sømmeligt var. Men lige meget hvad klokken var, når jeg forlod klubben, så ventede Otoo altid udenfor for at følge mig hjem.

Først smilede jeg; derpå skændte jeg på ham. Så sagde jeg ham rent ud, at jeg ikke trængte til nogen barnepige. Derefter

så jeg ham ikke mere, når jeg kom ud fra klubben. Ved et rent tilfælde opdagede jeg en uges tid eller så efter, at han stadig fulgte mig hjem, luskende på den anden side af gaden i mangotræernes skygger. Hvad kunne jeg gøre? Jeg ved, hvad jeg gjorde.

Næsten uden selv at vide af det, begyndte jeg at passe bedre på tiden. I våde og stormfulde nætter forfulgtes jeg midt i dårskaben og lystigheden af tanken om Otoo, der holdt sin triste vagt under de dryppende mangoer. Vist er det, at han gjorde mig til et bedre menneske. Og alligevel var han ikke sippet. Og han kendte ikke noget til almindelig, kristelig moralitet. Alle mennesker på Bora-Bora var kristne; men han var en hedning, den eneste vantro på øen, en grov materialist, som troede, at når han døde, var han død. Kun troede han på ærligt spil og honnet opførsel. Smålig gemenhed var efter hans lovbog næsten lige så alvorlig som letsindigt manddrab; og jeg tror, at han havde mere agtelse for en morder end for en mand, der gav sig af med småsnyderier.

Hvad mig personligt angik, så satte han sig imod, at jeg gjorde noget som helst, der kunne skade mig. Hasardspil var der ikke noget i vejen for. Han var selv en ivrig spiller. Men at være sent oppe, forklarede han, var ikke godt for ens helbred. Han havde set mænd, der ikke havde været forsigtige, få feber og dø. Han var ikke afholdsmand og var glad ved en høj snaps, når der var udsigt til vådt arbejde i bådene. På den anden side anså han det for rigtigt at holde måde med spiritussen. Han havde set mange mænd dræbte eller vanærede af snapse- eller whiskyflasken.

Otoo havde altid mit vel på hjerte. Han tænkte på min fremtid, overvejede mine planer og interesserede sig mere for dem, end jeg selv gjorde. I begyndelsen, da jeg ikke kendte denne hans interesse for mine affærer, måtte han gætte sig til mine hensigter, som for eksempel den gang i Papeete, da jeg tænkte på at gå i kompagni med en slyngel af en landsmand om en spekulation i guano. Jeg vidste ikke, at han var en slyngel. Heller ikke vidste nogen hvid mand i Papeete det. Lige så lidt vidste Otoo det, men han så, hvor fine venner vi var ved at blive, og fandt ud af det hele, uden at jeg bad ham om det. Der færdes indfødte matroser fra alle verdens kanter på Tahitis strand; og Otoo, som til at begynde med blot havde mistanke, gav sig i lag med dem, indtil han havde samlet tilstrækkelige oplysninger til at retfærdiggøre sin mistanke. Ja, det var en nydelig historie, den om Randolph Waters. Jeg kunne ikke tro den, den gang Otoo først fortalte mig den; men da jeg serverede Waters den, indrømmede han den uden at kny og rejste med første damper til Auckland.

Til at begynde med, det tilstår jeg ærligt, kunne jeg ikke lade være at blive gal i hovedet over, at Otoo stak sin næse i mine sager. Men jeg vidste, at han var fuldstændig uselvisk, og jeg lærte snart at bøje mig for hans klogskab og takt. Han havde altid øjnene åbne for, hvad der kunne gavne mig, og han var både skarpsynet og fremsynet. I tidens løb blev han min rådgiver, indtil han kendte mere til mine forretninger end jeg selv gjorde. I virkeligheden lå mine interesser ham mere på hjerte end mig selv. Jeg havde ungdommens storslåede letsindighed og foretrak oplevelser for dollars og eventyr for en god stilling. Derfor var det godt, at jeg havde én til at holde øje

med mig. Jeg ved, at havde Otoo ikke været, ville jeg ikke sidde her den dag i dag.

Lad mig af talrige tilfælde nævne et. Jeg havde haft nogen erfaring i at hverve arbejdere, førend jeg slog mig på perlehandelen på Paumotu-øerne. Otoo og jeg var strandede på Samoa – vi var strandede i mere end en betydning og stod hårdt på grund – da der viste sig en lejlighed for mig til at sejle med en brig som kulihverver. Otoo tog hyre som matros der om bord; og i den næste halve snes år krydsede vi på lige så mange skibe omkring i Melanesiens vildeste egne. Otoo sørgede for altid at komme til at ro tagåren i min båd. Vor skik, når vi hvervede arbejdere, var at sætte hververen i land på stranden. Den beskyttende båd lå altid og hvilede på årerne nogle hundrede alen fra land, medens hververens båd, også hvilende på årerne, holdt sig lige i havstokken. Når jeg slap styreåren og gik i land med mine handelsvarer, forlod Otoo sin plads ved tagåren og gik agterud, hvor en winchester lå parat under et stykke sejldug. Bådsmandskabet var også bevæbnet og deres snidergeværer var skjulte under sejldugsstykker, som løb langs rælingerne. Mens jeg havde travlt med at snakke og overtale de uldhovedede kannibaler til at komme og arbejde på plantagerne i Queensland, holdt Otoo vagt. Og atter og atter advarede hans sagte stemme mig mod mistænkelige handlinger og overhængende forræderi. Stundom var det et hurtigt skud fra hans bøsse, som fældede en nigger, der var den første advarsel, jeg fik. Og når jeg flygtede til båden, var hans hånd der altid for at trække mig om bord i et spring. En gang husker jeg, da vi var på Santa Anna, at båden lagde til land, netop som uroligheder begyndte. Den beskyttende båd kom os til hjælp

hurtigst muligt, men der var flere snese vildmænd, og de kunne have gjort kål på os, inden den nåede os. Med ét sæt sprang Otoo i land, stak begge hænder ned i handelsvarerne og udkastede tobak, glasperler, økser, knive og tøjer i alle retninger.

Det var for meget for uldhovederne. Mens de gramsede efter skattene, blev båden skudt flot, og vi kom om bord og tyve alen væk. Og jeg fik tredive kulier på den selv samme strand i de næste fire timer.

Men det særlige tilfælde, som jeg vil fortælle om, hændte på Malaita, den vildeste ø blandt de østlige Salomons-øer. De indfødte havde vist sig påfaldende venlige; og hvorfra skulle vi vide, at hele landsbyen i over to år havde foretaget en indsamling til at købe en hvid mands hoved med? Slynglerne dér er hovedjægere alle sammen, og de sætter særlig pris på en hvid mands hoved. Fyren, som erobrede hovedet, skulle have hele puljen. De viste sig som sagt meget venlige; og den dag gik jeg hele halvandet hundrede alen ned langs stranden fra båden. Otoo havde advaret mig; og det gik som sædvanligt ud over mig, når jeg ikke lagde vægt på hans ord.

Inden jeg vidste af det, kom en sky af spyd susende ud fra mangrovesumpen henimod mig. Mindst et dusin ramte mig. Jeg satte i løb for at flygte, men snublede over et, der sad fast i min læg, og gik på næsen. Uldhovederne styrtede løs på mig, hver med en langskaftet, bredbladet økse til at hugge mit hoved af med. De var så ivrige efter gevinsten, at de kom i vejen for hinanden. I forvirringen undgik jeg flere hug ved at rulle mig til højre og til venstre på sandet.

Så kom Otoo – og han forstod at bruge sine næver. På en eller anden måde havde han fået fat i en svær stridskølle, og på nært hold var den et langt virksommere våben end en bøsse. Han var lige midt i flokken, så at de ikke kunne bruge spyddene imod ham, og deres økser syntes værre end unyttige. Jeg var den pris, som han kæmpede om, og han var i en sand bersærkergang. Den måde, hvorpå han håndterede sin kølle, var forbavsende. Deres pandeskaller masedes som overmodne appelsiner. Først efter at han havde jaget dem bort, løftet mig op i sine arme og givet sig til at løbe, først da fik han sit første sår. Han nåede båden med fire spydstik, fik sin winchester frem og ramte en mand med hvert skud. Og så roede vi om bord på skonnerten og kom under lægebehandling.

I sytten år var vi sammen. Han gjorde mig til, hvad jeg er. Jeg ville nu have været forretningsfører, kulihverver eller død, hvis han ikke havde været.

"Du bruger dine penge, og så går du hen og tjener flere," sagde han en dag. "Det er let at tjene penge nu. Men når du bliver gammel, så har du brugt dine penge, og så vil du ikke kunne gå hen og fortjene flere. Jeg ved det, herre. Jeg har studeret de hvide mænds levevis. Rundt om på øerne er der mange gamle mænd, som en gang var unge, og som kunne tjene penge ligesom du. Nu er de gamle og ejer ingenting, og de går omkring og venter på, at de unge mænd, som du, skal komme i land og traktere dem med drikkevarer."

"Den sorte arbejder er en slave på plantagen. Han får tyve dollars om året. Han arbejder hårdt. Opsynsmanden arbejder ikke hårdt. Han rider på en hest og ser på, at den sorte arbejder arbejder. Han tjener tolv hundrede dollars om året. Jeg er

matros på skonnerten. Jeg får femten dollars om måneden. Det er, fordi jeg er en god matros. Jeg arbejder hårdt. Kaptajnen har et dobbelt solsejl og drikker øl af store flasker. Jeg har aldrig set ham hale i et reb eller trække på en åre. Han får et hundrede og halvtredsindstyve dollars om måneden. Jeg er matros. Han er navigatør. Herre, jeg tror, at det ville være meget godt for dig, om du kendte til navigation."

Otoo ansporede mig til det. Han sejlede med mig som anden styrmand på min første skonnert, og han var langt stoltere af min kommando, end jeg selv var. Senere hed det: "Kaptajnen bliver godt betalt, herre; men skibet er i hans varetægt, og han er aldrig fri for den byrde. Det er rederen, som bliver bedre betalt – rederen, som sidder i land med mange tjenestefolk og tæller sine penge."

"Vist så, men en skonnert koster fem tusind dollars – en gammel skonnert oven i købet," indvendte jeg. "Jeg ville være en gammel mand, førend jeg fik sparet fem tusind dollars sammen."

"Der er hurtige måder for hvide mænd at tjene penge på," sagde han og pegede ind mod den kokospalmebegroede strand.

Vi var på Salomons-øerne den gang, i færd med at samle os en ladning elfenbensnødder langs østkysten af Guadalcanar.

"Imellem denne flodmunding og den næste er der to engelske mil," sagde han. "Landet er fladt langt ind på øen. Det er intet værd nu. Til næste år – hvem ved? – eller måske året efter vil folk betale mange penge for det land. Ankerpladsen er god; store dampere kan lægge tæt ind til kysten. Du kan købe jord her, fire engelske mil ind i landet, af den gamle høvding for ti tusind stænger tobak, ti flasker brændevin og en snider, hvad

der måske vil koste dig hundrede dollars. Så kan du deponere købekontrakten hos kommissæren, og til næste år, eller året efter, kan du sælge og blive ejer af et skib."

Jeg fulgte hans anvisning, og hans ord gik i opfyldelse, skønt det varede tre år i stedet for to. Derefter kom græsgangene på Guadalcanar, femten tusind tønder land, som jeg forpagtede af regeringen på ni hundrede og nioghalvfemsindstyve år for en rent nominel sum. Jeg ejede den forpagtningskontrakt i nøjagtigt tre måneder, hvorpå jeg solgte den til et aktieselskab for en halv formue. Altid var det Otoo, som var den fremsynede og øjnede den gode lejlighed. Det var også ham, som fik kig på bjergningen af *Doncaster* – som jeg købte på auktion for hundrede pund, og som indbragte mig tre tusind i ren fortjeneste, efter at alle udgifter var afholdt. Han fik mig med til plantagen på Savai og kokosspekulationen på Upolu.

Vi gik ikke længere så meget til søs som i de gamle dage. Jeg stod mig for godt til det. Jeg giftede mig, og min levefod forbedrede sig; men Otoo var og blev den samme gamle Otoo, der flakkede om i huset eller vandrede gennem kontoret med sin træpibe i munden, en skjorte til en shilling på kroppen og en lava-lava til fire shillings om sine lænder. Jeg kunne ikke få ham til at bruge penge. At gøre gengæld overfor ham var ikke muligt undtagen med hengivenhed, og Gud skal vide, at den fik han i rigt mål af os alle. Børnene tilbad ham; og hvis han havde kunnet forkæles, ville min kone sikkert have ødelagt ham.

Børnene! Han var i virkeligheden den, der viste dem vejen for deres fødder i den praktiske verden. Han begyndte med at lære dem at gå. Han vågede ved deres leje, når de var syge. En for en, mens de endnu knap kunne stavre af sted, førte han dem ned til

lagunen og gjorde dem til amfibier. Han lærte dem mere, end jeg nogensinde har vidst, om fiskenes sædvaner, og hvordan man skal fange dem. I krattet var det det samme. Da Tom var syv år gammel, kendte han mere til skoven og dens liv, end jeg nogensinde havde anet, at der kunne vides. Da Mary var seks, gik hun over Rokkestenen uden en gysen, og jeg har set kraftige, voksne mænd vige tilbage for den bedrift. Og da Frank lige var fyldt seks, kunne han hente en mønt op fra bunden på tre favne vand.

"Mine folk på Bora-Bora holder ikke af hedninger – de er alle kristne; og jeg holder ikke af Bora-Bora kristne," sagde han en dag, da jeg, i den hensigt at få ham til at bruge nogle af de penge, som med rette var hans, havde forsøgt på at overtale ham til at besøge sin egen ø med en af vore skonnerter – en særlig rejse, på hvilken jeg havde håbet at slå alle rekorder i retning af ødsle udgifter.

Jeg siger *en af vore skonnerter*, skønt den gang tilhørte den juridisk set mig. Jeg måtte slås længe med ham for at få ham til at blive min kompagnon.

"Kompagnoner har vi været lige siden den dag, da *Petite Jeanne* gik til bunds," sagde han til sidst. "Men hvis det er dit hjertens ønske, så lad os også blive det efter loven. Jeg har intet arbejde at gøre, og dog er mine udgifter store. Jeg drikker og spiser og ryger til overmål – det koster meget, ved jeg nok. Jeg betaler ikke for at spille billard, for jeg spiller på dit billard; men pengene går alligevel. At fiske på revet er en fornøjelse, som kun en rig mand kan tillade sig. Det er græsseligt, hvad det koster til kroge og liner. Ja; det er nødvendigt, at vi bliver kompagnoner

efter loven. Jeg har brug for pengene. Så hæver jeg dem hos kassereren i kontoret."

Altså blev papirerne udfærdigede og stadfæstede. Et år efter var jeg nødt til at beklage mig.

"Charley," sagde jeg, "du er en ondskabsfuld, gammel snyder, en påholdende gniepind, en elendig landkrabbe. Din andel for i år i vort kompagniskab beløber sig til tusinder af dollars. Kassereren har givet mig dette papir. Det siger, at i årets løb har du hævet nøjagtigt syvogfirsindstyve dollars og tyve cents."

"Har jeg noget til gode?" spurgte han ængsteligt.

"Tusinder og atter tusinder, siger jeg dig," svarede jeg.

Hans ansigt klarede op som af en uhyre lettelse.

"Det er godt," sagde han. "Sørg for, at kassereren holder nøje regnskab med det. Når jeg trænger til dem, vil jeg hæve dem, og så må der ikke mangle en cent."

"Hvis der gør det," tilføjede han bistert, efter en pause, "må det dækkes af kassererens løn."

Og imens, som jeg senere fik at vide, lå hans testamente, udfærdiget af Carruthers, og hvori han indsatte mig til eneste arving, i den amerikanske konsuls pengeskab.

Men enden kom, som enden må komme på alle menneskelige forhold. Det hændte på Salomons-øerne, hvor vi havde gjort vort vildeste arbejde i vore vilde, unge dage, og hvor vi nu igen befandt os – væsentligst på ferietur, men ved siden af det også for at se til vore ejendomme på Florida-øen og for at holde øje med mulighederne for perlefiskeri i Mboli-sundet. Vi lå ved Savo, hvor vi var løbet ind for at købe kuriositeter.

Farvandet omkring Savo vrimler af hajer. Uldhovedernes skik at begrave deres døde i søen bidrog ikke til at skræmme hajerne

fra at vælge de omliggende vande til opholdssted. Det faldt i min lod at være på vej om bord i en lille, overfyldt kano af de indfødtes, da tingesten kæntrede. Der var fire uldhoveder og mig selv i den eller rettere sagt hængende fast ved den. Skonnerten var halvandet hundrede alen fra os. Jeg prajede netop efter en båd, da et af uldhovederne begyndte at skråle. Han holdt fast i enden af kanoen, og både han og den del af kanoen blev trukket under vand adskillige gange. Så slap han sit tag og forsvandt. En haj havde taget ham.

De tre tilbageblevne niggere forsøgte at klavre op af vandet op på bunden af kanoen. Jeg hylede og bandede og slog efter en af dem med min knyttede næve, men til ingen nytte. De var vilde af skræk. Kanoen kunne næppe have båret en af dem. Under de tres vægt rejste den sig på højkant og rullede til side, så at de blev kastet tilbage i vandet.

Jeg slap kanoen og gav mig til at svømme ad skonnerten til, i håb om at blive fisket op af båden, førend jeg nåede skibet. En af niggerne valgte at følge med mig, og vi svømmede af sted i tavshed, side om side, mens vi af og til stak ansigterne i vandet og spejdede omkring efter hajer. Hylene fra den mand, som var blevet ved kanoen, oplyste os om, at han var taget. Jeg spejdede netop ned i vandet, da jeg så en stor haj glide forbi lige under mig. Den var fulde seksten fod lang. Jeg så det hele. Den greb uldhovedet midt om livet, og af sted fo'r den arme djævel, med hoved, skuldre og arme oven vande hele tiden, skrigende på en hjerteskærende måde. På denne måde blev han slæbt af sted flere hundrede fod, og så blev han trukket ned under vandfladen.

Jeg svømmede ihærdigt videre i det håb, at det var den sidste haj, og at den var uparret. Men der var en til. Om det var en, der før havde angrebet de indfødte, eller om det var en, der andetsteds havde fået et godt foder, ved jeg ikke. I hvert fald havde den ikke sådan et hastværk som de andre. Jeg kunne ikke svømme så hurtigt nu, for en stor del af mine anstrengelser anvendtes til at holde øje med den. Jeg iagttog den, da den gjorde sit første angreb. Jeg var heldig nok til at få begge hænder på dens snude, og skønt dens fart nær havde skubbet mig under vandet, lykkedes det mig at holde den fra mig. Den drejede til siden og begyndte igen at kredse rundt. For anden gang undslap jeg den ved samme manøvre. Det tredje angreb slog fejl for begges vedkommende. Den girede i det øjeblik, da mine hænder skulle have ramt dens snude, men dens rivejern af et skind (jeg havde en ærmeløs underskjorte på) skrabede huden af min ene arm fra albue til skulder.

Nu var jeg udmattet og opgav håbet. Skonnerten var endnu to hundrede fod borte. Mit ansigt var i vandet, og jeg iagttog den manøvrere til et nyt forsøg, da jeg så et brunt legeme glide imellem os. Det var Otoo.

"Svøm ad skonnerten til, herre!" sagde han. Og hans stemme klang muntert, som om hele sagen var de bare løjer. "Jeg kender til hajer. Hajen er min broder." Jeg adlød og svømmede langsomt videre, mens Otoo svømmede rundt om mig, idet han stadig holdt sig mellem mig og højen, af parerede dens angreb og opmuntrede mig.

"Davittaljen knækkede, og nu er de ved at rigge løberen," forklarede han et minut eller så efter og dykkede så for at afværge et nyt angreb.

Nu var skonnerten omtrent tredive fod borte, og jeg var næsten færdig. Jeg kunne næppe bevæge mig. De hev liner ud til os fra om bord, men de faldt hele tiden for kort. Hajen var blevet dristigere, da den opdagede, at der ikke skete den nogen fortræd. Flere gange var den lige ved at få fat i mig, men hver gang var Otoo der netop i øjeblikket, inden det var for sent. Naturligvis kunne Otoo have bjerget sig selv, hvad øjeblik det skulle være. Men han blev hos mig.

"Farvel, Charley! Det er ude med mig!" lykkedes det mig akkurat at gispe.

Jeg vidste, at enden var kommet, og at jeg i næste øjeblik ville løfte hænderne i vejret og synke.

Men Otoo lo mig ind i ansigtet og sagde: "Nu skal jeg vise dig en ny kunst. Jeg skal ordentlig narre den haj!"

Han lod sig sakke bagud for mig, hvor hajen netop belavede sig til at angribe mig.

"Lidt mere til venstre," råbte han derefter. "Der er en line i vandet der. Til venstre, herre – til venstre!"

Jeg skiftede kurs og svømmede blindt videre. Jeg var nu næppe ved bevidsthed. Idet min hånd lukkede sig om linen, hørte jeg et udbrud fra dem om bord. Jeg vendte mig om og så. Der var intet spor af Otoo. I næste øjeblik kom han op til overfladen. Begge hænder manglede ved håndleddene, og blodet sprøjtede fra stumperne.

"Otoo!" kaldte han blidt. Og i hans blik kunne jeg se den kærlighed, der bævede i hans stemme.

Da, og først da, til allersidst i alle de år, vi havde levet sammen, kaldte han mig ved det navn.

"Farvel, Otoo!" råbte han.

Så blev han trukket ned under vandet, og jeg blev halet om bord, hvor jeg besvimede i kaptajnens arme.

Og således døde Otoo, der frelste mit liv og gjorde mig til en mand, og som atter frelste mit liv til slut. Vi mødtes i hjertet af en orkan og skiltes i maven af en haj, og imellem lå sytten års kammeratskab, hvis mage jeg nok tør sige aldrig er faldet i to menneskers lod, den ene brun og den anden hvid. Dersom Jehova fra sit høje stade våger over hver spurv, der falder til jorden, vil Otoo, den eneste hedning fra Bora-Bora, ikke være den ringeste i hans rige.

De frygtelige Salomonsøer

Det lader sig ikke nægte, at Salomons-øerne er en umedgørlig gruppe øer. På den anden side er der værre steder i verden. Men for en ny kammerat, som ikke har nogen medfødt forståelse af mennesker og livet for lud og koldt vand, kan Salomons-øerne i sandhed vise sig frygtelige.

Sandt er det, at feber og dysenteri stadig vandrer frit omkring, at det vrimler af modbydelige hudsygdomme, at luften er mættet med en gift, der bider sig fast i hver pore, hvert snitsår eller hudafskrabning og frembringer ondartede sår, og at mange kraftige mænd, som undslipper døden der, vender som vrag hjem til deres eget land. Sandt er det også, at de indfødte på Salomons-øerne er en vild bande med en glimrende appetit efter menneskekød og et liebhaveri for at samle på menneskehoveder. Deres højeste sportsmæssige instinkt går ud på at komme bag på en mand og ramme ham med et snedigt tomahawkhug, der overskærer rygraden lige nedenfor hjernen. Det er ligeledes sandt, at på nogle øer, som for eksempel Malaita, regnes gevinst og tab i det selskabelige samkvem i manddrab. Hoveder er særlig værdifulde. Meget ofte laver en halv snes landsbyer en sammenskudspulje, som de feder måned efter måned til den tid, da en tapper kriger kommer med en hvid mands hoved, friskt og blodigt, og gør krav på puljen.

Alt det foregående er ganske sandt, og alligevel gives der hvide mænd, som har levet på Salomons-øerne en snes år, og som føler hjemve, når de forlader dem. Man behøver blot at være forsigtig og heldig – for at kunne leve længe på Salomons-

øerne; men man må også være af den rette slags. Man må have den uundgåelige hvide mands kendemærke stemplet på sin sjæl. Man må være uundgåelig. Man må have en vis storslået ligegyldighed for overmagten, en vis kolossal selvtilfredshed og en race-egoisme, der overbeviser én om, at én hvid mand er bedre end tusind niggere hver dag i ugen og er i stand til at mase to tusind niggere om søndagen. for det er disse egenskaber, der har gjort den hvide mand uundgåelig. Ja, og en ting til – den hvide mand, der ønsker at være uundgåelig, må ikke blot se ned på de lavere racer og være stor i sine egne øjne; men han må heller ikke have for dybtgående en fantasi. Han må ikke alt for godt forstå de sortes, de brunes og de gules instinkter, sæder og tankegang; for det er ikke på den måde, at den hvide race har trampet sin sejrsgang rundt om verden.

Bertie Arkwright var ikke af de uundgåelige. Han var alt for følsom, alt for fint bestrenget, og han havde for megen fantasi. Verden var for meget med ham. Han projicerede sig alt for skælvende i omgivelserne. Derfor var Salomons-øerne det sidste sted i verden, hvor han burde have begivet sig hen. Han kom ikke i den hensigt at blive. Fem ugers ophold mellem damperne, mente han, ville tilfredsstille den trang til det primitive, som han følte gribe i sit hjertes strenge. Således fortalte han i det mindste de kvindelige turister om bord på *Makembo* skønt i andre udtryk; og de tilbad ham som en helt, for de var kvindelige turister og skulle ikke lære andet at kende end trygheden på damperens dæk, mens den styrede sin kurs fremad mellem Salomons-øerne.

Der var en anden mand om bord, som damerne ikke tog nogen notits af. Han var en lille, indskrumpen visk af et

mandfolk, med en vissen hud af mahognikulør. Hans navn på passagerlisten er ligegyldigt, men hans andet navn, kaptajn Malu, var et navn, som niggerne drev heksekunster med, og som kunne skræmme ulydige unger til at være artige, lige fra Ny Hebriderne. Han havde forpagtet vildmænd og vildskab, og under feber og møjsommeligheder, sniderriflernes knald og opsynsmændenes pisk havde han skrabet fem millioner sammen i form af trepang, sandeltræ, perlemor og skildpaddeskal, elfenbensnødder og copra, græsgange, handelsstationer og plantager. Kaptajn Malus lille finger, som var knækket, havde mere af det uundgåelige i sig end Berties hele krop. Men de kvindelige turister havde jo intet andet at dømme efter end udseendet, og Bertie var unægtelig en køn mand.

Bertie talte med kaptajn Malu i rygeværelset og betroede ham sin hensigt at se livet, det røde og blødende liv på Salomons-øerne. Kaptajn Malu indrømmede, at denne hensigt var ærgerrig og agtværdig. Det var først flere dage efter, at han lærte at interessere sig for Bertie, da denne unge eventyrer absolut ville vise ham en automatisk pistol af kaliber 44. Bertie forklarede ham mekanismen og fremviste den ved at stikke et ladt magasin op i den hule kolbe.

"Det er så nemt," sagde han. Han lod det ydre løb glide tilbage langs det indre. "det lader og spænder den, ser De. Og så er alt, hvad jeg har at gøre, at trykke på aftrækkeren, otte gange, så hurtigt jeg kan bevæge fingeren. Kan De se den sikkerhedskobling? Det er, hvad jeg godt kan lide ved den. Den er sikker. Det er absolut umuligt at gøre dumheder med den." Han tog magasinet ud. "De ser, hvor sikker den er."

Mens han holdt den i hånden, pegede mundingen i retning af kaptajn Malus mave. Kaptajn Malus blå øjne betragtede den stift.

"Har De noget imod at pege i en anden retning med den?" spurgte han.

"Den er ganske sikker," forsikrede Bertie ham. "Jeg har taget magasinet ud. Den er ikke ladt nu, forstår De."

"Et skydevåben er altid ladt."

"Men denne er det ikke."

"Drej den væk alligevel."

Kaptajn Malus stemme var ensformig, metalhård og sagte, men hans øjne forlod ikke mundingen, førend dens retning var drejet bort fra ham.

"Jeg tør vædde fem pund på, at den ikke er ladt," foreslog Bertie ivrigt.

Den anden rystede på hovedet.

"Så skal jeg vise Dem det."

Bertie satte mundingen til sin egen tinding, øjensynligt i den hensigt at trykke på aftrækkeren.

"Bi et øjeblik," sagde kaptajn Malu roligt. "Lad mig se på den."

Han pegede ud mod søen med den og trykkede på aftrækkeren. Der lød et svært knald samtidig med det skarpe smæld af mekanismen, der kastede et varmt og rygende patronhylster til siden hen ad dækket. Berties mund åbnede sig af forbavselse.

"Jeg trak løbet tilbage en gang, gjorde jeg ikke?" forklarede han. "Det var dumt af mig, det må jeg sige."

Han fnisede slattent og satte sig ned i en kurvestol. Blodet var sunket fra hans ansigt, og han havde sorte ringe under

øjnene. Hans hånd skælvede og kunne ikke føre den rystende cigaret til hans læber. Verden var for meget hos ham, og han så sig selv ligge på dækket med dryppende hjerne.

"Jeg må tilstå," sagde han, "…jeg må tilstå."

"Det er et pænt våben," sagde kaptajn Malu og gav ham den automatiske tilbage.

Kommissæren var om bord på *Makembo*, på vej tilbage fra Sydney, og med hans tilladelse blev der gjort et holdt ved Ugi for at landsætte en missionær. Og ved Ugi lå ketchen *Arla*, ført af kaptajn Hansen. Nu var *Arla* et af de mange fartøjer, som kaptajn Malu ejede, og det var på hans forslag og efter hans indbydelse, at Bertie gik om bord på *Arla* som gæst på et fire dages hververtogt langs kysten af Malaita. Derefter skulle *Arla* landsætte ham ved Reminge-plantagen (som også ejedes af kaptajn Malu) hvor Bertie kunne blive en uge og derpå sendes over til Tulagi, regeringens sæde, hvor han ville blive kommissærens gæst. To andre forslag skyldtes også kaptajn Malu, og efter at have stillet dem forsvinder han fra denne fortælling. Det ene blev stillet kaptajn Hansen, det andet hr. Harriwell, bestyreren af Reminge-plantagen. Begge forslag var af samme indhold, nemlig, at der skulle gives hr. Bertram Arkwright et indblik i det ukultiverede og røde liv på Salomons-øerne. Og der går det rygte, at kaptajn Malu sagde noget om, at en kasse whisky ville stå til tjeneste, hvis hr. Arkwright fik et særlig pragtfuldt indblik.

"Ja, Swartz var nu altid alt for stivsindet. Ser De, han tog fire af sit bådsmandskab med over til Tulagi for at lade dem piske – officielt, forstår De – og rejste så tilbage med dem i hvalbåden.

Det var temmelig byget vejr den dag, og båden kæntrede lige udenfor. Swartz var den eneste, der druknede. Naturligvis var det et ulykkestilfælde."

"Var det? Virkelig?" spurgte Bertie, kun halvt interesseret, og stirrede vist på den sorte rorgænger.

Ugi lå allerede agterude, og *Arla* gled hen over en sommersø henimod Malaitas skovklædte bjergkæder. Rorgængeren, der tiltrak sig Berties øjne i så høj grad, flottede sig med et tipennysøm, stukket som en spilepind gennem næsen. Om halsen bar han en snorfuld bukseknapper. Stukket gennem huller i ørene havde han en dåsenøgle, det afbrækkede skaft af en tandbørste, en kridtpibe, et messinghjul fra et vækkeur og adskillige winchesterpatroner. På brystet, hængende omkring halsen, havde han en halv porcelænstallerken. Hen ved fyrretyve lignende påklædte indfødte lå på dækket, af hvilke femten var fartøjets mandskab og resten nyhvervede arbejdere.

"Naturligvis var det et ulykkestilfælde," tog *Arla*s styrmand, Jacobs, til orde – en slank, mørkøjet mand, der så mere ud som en professor end som en sømand. "Johnny Bedip havde næsten samme slags ulykkestilfælde. Han var på tilbagevejen fra en piskning med adskillige folk, da de kæntrede ham. Men han kunne svømme lige så godt som de, og to af dem druknede. Han brugte et spændebræt og en revolver. Naturligvis var det et ulykkestilfælde."

"De er ganske almindelige, den slags ulykkestilfælde," bemærkede skipperen. "Ser De den mand ved rattet, hr. Arkwright? Han er en menneskeæder. For et halvt år siden druknede han og resten af mandskabet *Arla*s daværende

kaptajn. De gjorde det her på dækket, lige der ved det agterste løbestag."

"Dækket var i en frygtelig tilstand," sagde styrmanden.

"Skal jeg da forstå –?" begyndte Bertie.

"Ja, netop," sagde kaptajn Hansen. "Det var et ulykkestilfælde."

"Men på dækket –?"

"Netop. Jeg har ikke noget imod at fortælle Dem, i fortrolighed naturligvis, at De brugte en økse."

"Dette Deres nuværende mandskab?"

Kaptajn Hansen nikkede.

"Den anden skipper var altid for ligeglad," forklarede styrmanden. "han vendte lige ryggen til, og så gav de ham den."

"Vi har ingen chancer her," klagede skipperen. "Regeringen tager en niggers parti imod en hvid mand hver eneste gang. Man kan ikke skyde først. Man må lade niggeren have det første skud, ellers kalder regeringen det mord og sender én til Fiji. Det er derfor, at der er så mange ulykkestilfælde med folk, der drukner."

Middagen blev meldt, og Bertie og skipperen gik nedenunder, overladende vagten på dækket til styrmanden.

"Hold et vågent øje med den sorte djævel Auiki," var skipperens afskedsadvarsel. "Jeg har ikke syntes om hans udseende i flere dage."

"Javel," sagde styrmanden.

Middagen var et godt stykke på vej, og skipperen var midt i sin historie om, hvorledes *De skotske Høvdinge* var blevet bordet.

"Ja," sagde han netop, "det var det smukkeste fartøj her på kysten. Men da den nægtede at vende, var kanoerne ude efter

den, endnu førend den havde stødt på revet. Der var fem hvide mænd om bord og et mandskab af tyve mand fra Santa Cruz og Samoa, og kun forretningsføreren slap fra det. Desuden var der tresindstyve hyrede arbejdere. De blev alle sammen kai-kaiede. Kai-kai? – å, om forladelse. Jeg mener, de blev ædt. Og så var der *James Edwards*, et dandyrigget –"

Men i det øjeblik lød der en ed fra styrmanden på dækket og et kor af ville skrig. En revolver knaldede tre gange, og der hørtes et lydeligt plask. Kaptajn Hansen var øjeblikkelig sprunget op ad kahytstrappen, og Berties øjne var blevet fortryllede ved at få et glimt af, at han trak sin revolver frem, idet han sprang. Bertie gik forsigtigere op og tøvede, førend han stak hovedet op ad kahytslugen. Men der hændte intet. Styrmanden stod med revolveren i hånden og rystede af sindsbevægelse. En gang fo'r han sammen og drejede sig halvt om med et sæt, som om der truede ham en fare bagfra.

"En af de indfødte faldt over bord," sagde han med en underlig indædt stemme. "Han kunne ikke svømme."

"Hvem var det?" spurgte skipperen.

"Auiki," var svaret.

"Jamen hør, ved De hvad, jeg hørte skud," sagde Bertie med dirrende iver, for han lugtede et eventyr, og det et eventyr, som var lykkeligt overstået.

Styrmanden snurrede sig rundt imod ham og snerrede:

"Det er en forbandet løgn. Der er ikke blevet affyret et skud. Niggeren faldt over bord."

Kaptajn Hansen betragtede Bertie med stive, glansløse øjne.

"Jeg – jeg troede –" begyndte Bertie.

"Skud?" sagde kaptajn Hansen i en drømmende tone. "Skud? Har De hørt noget til skud, hr. Jacobs?"

"Ikke spor," svarede hr. Jacobs.

Skipperen så triumferende på sin gæst og sagde:

"Øjensynlig et ulykkestilfælde. Lad os gå ned og spise færdig, hr. Arkwright."

Bertie sov den nat i kaptajnens lukaf, et lille rum ved siden af kahytten. Forskoddet var dekoreret med en opsats til rifler. Over køjen hang tre rifler til. Under køjen var en stor skuffe, og da han trak den ud, fandt han den fuld af ammunition, dynamit og adskillige æsker tændsats. Han foretrak derfor at tage plads på sofaen på den modsatte side. På et lille bord lå *Arla*s logbog udstillet på en iøjnefaldende måde. Bertie vidste ikke, at den var blevet særligt lavet til lejligheden af kaptajn Malu, og han læste deri, hvorlunde den 21. september to bådsmandskaber var faldet over bord og druknede. Bertie læste mellem linjerne og forstod det bedre. Han læste, hvorledes *Arla*s hvalbåd var blevet overfaldet ved Su'u og havde mistet tre mand; om, hvordan skipperen havde grebet kokken i at stuve menneskekød over ilden i kabyssen – kød, som bådens mandskab havde købt, da de var i land på Fui; om, hvordan en tilfældig antændelse af dynamit under signalering havde dræbt nok et bådsmandskab; om natlige overrumplinger; om havne, som man var flygtet fra ved daggry; angreb af kratboere i mangrovesumpe og af flåder, fulde af kystboere, i de større sunde. En post, som vendte tilbage med ensformig hyppighed, var død af dysenteri. Han lagde med forfærdelse mærke til, at to hvide mænd var døde deraf – gæster om bord på *Arla* ligesom han selv.

"Hør," sagde Bertie næste dag til kaptajn Hansen, "jeg har kigget i Deres logbog."

Skipperen viste en pludselig ærgrelse over, at logbogen havde fået lov til at ligge og flyde omkring.

"Og al den dysenteri, det er jo lutter sludder, forstår De, ligesom disse ulykkestilfælde med drukning," vedblev Bertie. "hvad betyder dysenteri i virkeligheden?"

Skipperen beundrede åbenbart sin gæsts skarpsindighed, tog sig først sammen til en indigneret benægtelse, men overgav sig så på nåde og unåde.

"Jo, ser De, hr. Arkwright, det forholder sig sådan: Disse øer har allerede på forhånd et tilstrækkelig dårligt rygte. Det bliver dag for dag vanskeligere at engagere hvide mænd. Sæt nu, at en mand bliver dræbt. Så må selskabet betale i dyre domme for at få en anden til at tage hans plads. Men hvis manden ganske simpelt dør af sygdom, så er der ingenting i vejen. De ny folk har ikke noget imod sygdom. Men hvad de siger nej tak til, er at blive myrdede. Jeg troede, at *Arla*s forrige skipper var død af dysenteri, den gang jeg modtog hans plads. Men så var det for sent. Jeg havde undertegnet kontrakten."

"Desuden," tilføjede hr. Jacobs, "er der alt for megen drukning ved ulykkestilfælde. Det ser ikke heldigt ud. Men det er regeringens fejl. En hvid mand har ingen udsigt til at forsvare sig mod niggerne."

"Ja, der var nu den historie med *Prinsessen* og dens amerikanske styrmand," optog skipperen sin beretning. "Den havde fem hvide mænd om bord foruden en af regeringens agenter. Kaptajnen, agenten og forretningsføreren var i land i to både. De blev dræbt til sidste mand. Styrmanden og

bådsmanden med en femten stykker af mandskabet – samoanere og tonganere – var om bord. En bande niggere kom ud fra stranden. Inden styrmanden anede noget, blev bådsmanden og mandskabet hugget ned i den første overrumpling. Styrmanden slog klo i tre patronbælter og to winchestere og kilede op i tværsalingen. Han var den eneste overlevende, og man kan ikke bebrejde ham, at han var lynende arrig. Han knaldede løs med den ene bøsse, indtil den blev så varm, at han ikke kunne holde på den, og så brugte han den anden. Dækket var sort af niggere. Han gjorde rent bord. Han knaldede dem ned, mens de sprang over rælingen, og han knaldede dem ned lige så hurtigt, som de kunne få fat i deres årer. Og da de så sprang i vandet og gav sig til at svømme i land, skød han, arrig som han var, en halv snes stykker til. Og hvad fik han for det?"

"Syv år på Fiji," snerrede styrmanden.

"Regeringen sagde, at han ikke havde haft ret til at skyde, efter at de var sprunget i vandet," forklarede skipperen.

"Og det er grunden til, at de dør af dysenteri nu til dags," tilføjede styrmanden.

"At tænke sig –" sagde Bertie og følte en længsel efter, at krydstogtet skulle være forbi.

Senere på dagen snakkede han med den sorte, der var blevet vist ham som menneskeæder. Denne fyrs navn var Sumasai. Han havde tilbragt tre år på en plantage i Queensland. Han havde været på Samoa, på Fiji og i Sydney; og som medlem af et bådsmandskab havde han været med hververskonnerter i Ny Britannien, Ny Irland, Ny Guinea og Admiralitetsøerne. Desuden var han en lurendrejer og havde taget eksempel efter

sin skippers opførsel. Ja, han havde ædt mange mennesker. Hvor mange? Han kunne ikke huske tallet. Ja, også hvide mænd; de meget gode, undtagen når de var syge. Han havde en gang spist én, der var syg.

"Uha!" udbrød han ved erindringen. "Mig meget syg af ham. Min mave meget urolig."

Bertie gøs og spurgte efter hoveder. Jo, Sumasai havde adskillige gemt i land, i god tilstand, soltørrede og røgede. Et af dem havde tilhørt kaptajnen på en skonnert. Det havde langt kindskæg. Han ville sælge det for to pund. Sorte mænds hoveder ville han sælge for et pund. Han havde også nogle barnehoveder i dårlig opbevaringstilstand, som han ville afstå for ti shillings stykket.

Fem minutter efter fandt Bertie sig siddende på kahytslugen ved siden af en sort med en skrækkelig hudsygdom. Han trak sig tilbage og fik på forespørgsel at vide, at det var spedalskhed. Han skyndte sig nedenunder og vaskede sig med desinficerende sæbe. Han tog mange desinficerende afvaskninger i løbet af dagen, for hver eneste indfødt om bord led af ondartede, åbne sår af en eller anden slags.

Da *Arla* nærmede sig en ankerplads midt iblandt mangrovesumpe, blev en dobbelt forhindring af pigtråd udspændt langs dens ræling. Det så helt alvorligt ud, og da Bertie så kanoerne fra kysten komme langs skibssiden, væbnede med spyd, buer og pile og sniderrifler, ønskede han inderligere end nogensinde, at krydstogtet var forbi.

Den aften gik det langsomt for de indfødte med at forlade skibet ved solnedgang. Et antal af dem var uforskammede mod styrmanden, da han beordrede dem i land.

"Lige meget, jeg skal nok lære dem," sagde kaptajn Hansen og forsvandt nedenunder.

Da han kom tilbage, viste han Bertie en dynamitpatron, fastgjort til en medekrog. Nu er det sådan, at enhver kan lade sig narre af en i papir indpakket medicinflaske med et stykke uskadeligt brandrør stikkende ud. Bertie blev narret, og de indfødte blev også narret. Da kaptajn Hansen tændte brandrøret og hagede medekrogen fast i haleenden på en indfødts lændeklæde, blev den indfødte grebet af en så glødende længsel efter land, at han glemte at kaste sit lændeklæde. Han benede forud, mens brandrøret hvæsede og spruttede i hans agterstævn, og de indfødte på hans vej gik på hovedet ud over pigtråden for hvert spring af ham. Bertie var rædselsslagen. Det samme var kaptajn Hansen. Han havde glemt sine femogtyve nyhvervede arbejdere, som hver havde fået tredive shillings forskud. De forsvandt over bord sammen med kystens beboere og fulgt af ham, der slæbte den hvæsende medicinflaske i sit følge.

Bertie så ikke flasken eksplodere; men da styrmanden i det rette øjeblik knaldede en rigtig dynamitpatron af agterude, hvor den ingen fortræd kunne gøre, turde Bertie have aflagt ed i enhver sø- og handelsret på, at en nigger var blevet sprængt i stumper og stykker.

De fem og tyve arbejderes flugt havde i virkeligheden kostet *Arla* fyrretyve pund, og da de var flygtet til krattet, var der intet håb om at få fat i dem igen. Skipperen og hans styrmand gav sig til at drukne deres sorg i kold te. Den kolde te var på whiskyflasker, så Bertie vidste ikke, at det var kold te, de pimpede. Alt, hvad han vidste, var, at de to mænd blev

kanonfulde og drøftede meget veltalende og langtrukkent, om den eksploderede nigger skulle opføres som et tilfælde af dysenteri eller som druknet ved et ulykkestilfælde. Da de snorkede sig i søvn, var han den eneste hvide mand om bord, og han holdt en farefuld vagt til næste morgen, i frygt for et angreb fra land og et mytteri blandt mandskabet.

Tre dage endnu tilbragte *Arla* ved kysten, og tre aftener endnu delikaterede skipperen og styrmanden sig med kold te og lod Bertie om at holde vagt. De vidste, at de kunne stole på ham i så henseende, og han var lige så sikker på, at så sandt han slap levende fra det, ville han melde deres drukkenskab og opførsel til kaptajn Malu. Så kastede *Arla* anker ud for Reminge-plantagen på Guadalcanar, og Bertie landede på stranden med et suk af lettelse og trykkede bestyrerens hånd.

Hr. Harriwell var klar til at tage imod ham.

"Nu skal De ikke blive forskrækket, hvis nogle af kammeraterne ser forknytte ud," sagde hr. Harriwell og trak ham til side i fortrolighed. "Der har været tale om et mytteri, og jeg skal gerne indrømme, at der er en to, tre mistænkelige tegn, men for mit personlige vedkommende tror jeg, at det hele er vrøvl."

"Hvor – hvor mange sorte har de på plantagen?" spurgte Bertie med synkende mod.

"Vi har fire hundrede arbejdere for øjeblikket," svarede hr. Harriwell muntert; "men vi tre, med Deres hjælp naturligvis og skipperen og styrmanden på *Arla*, kan jo nok klare dem."

Bertie vendte sig bort og løb lige på McTavish, plantagens butiksbestyrer, som næppe besvarede præsentationen, så ivrig var han efter at indgive sin afskedsbegæring.

"Det er, fordi jeg er en gift mand, hr. Harriwell, at jeg ikke ret godt har råd til at blive her længere. Der er ugler i mosen, det er så klart som blæk. Niggerne vil til at lave mytteri, og så bliver der en ny Hohono-skandale her."

"Hvad er en Hohono-skandale?" spurgte Bertie, efter at butiksbestyreren havde ladet sig overtale til at blive måneden ud.

"Å, han tænker på Hohono-plantagen ovre på Ysabel," forklarede bestyreren. "Niggerne myrdede de fem hvide mænd i land, erobrede skonnerten, myrdede kaptajnen og styrmanden og undslap i sluttet flok til Malaita. Men jeg sagde altid, at de var uforsigtige på Hohono. De skal ikke gribe os i at sove her. Kom nu, hr. Arkwright, og se vor udsigt oppe fra verandaen."

Bertie havde ingen rigtig nydelse af udsigten, dertil havde han for travlt med at spekulere over, hvordan han skulle slippe over til Tulagi til kommissærens hus. Han spekulerede endnu på dette, da en bøsse knaldede ganske tæt ved ham, bag hans ryg. På samme tid blev hans arm næsten trukket af led, så ivrigt halede hr. Harriwell ham indenfor døren.

"Halløj, gamle ven, det var på et hængende hår," sagde bestyreren og befølte ham for at se, om han var blevet ramt. "Jeg kan ikke sige Dem, hvor ked jeg er af det. Men det var jo ved højlys dag, og det faldt mig aldrig et øjeblik ind."

Bertie begyndte at blive bleg.

"De myrdede den forrige bestyrer på den måde," forklarede McTavish, "og en fandens køn fyr var han. Spredte hans hjerne ud over hele verandaen. De så vist den mørke plet mellem trinene og døren?"

Bertie var vel oplagt til den cocktail, som hr. Harriwell nu til en afveksling blandede til ham; men inden han kunne få den drukket, trådte en mand i ridebukser og gamacher ind.

"Hvad er der nu i vejen?" spurgte bestyreren efter et enkelt blik på den nyankomnes ansigt, "er floden gået over sine bredder igen?"

"Ad helvede til med floden – det er niggerne. Der var en, der kom ud af rørkrattet ikke seks alen fra mig og knaldede løs på mig. Det var med en snider, og han skød uden at lægge den til kinden. Se, hvad jeg vil vide, er, hvor havde han fået den snider fra? – Å, om forladelse. Fornøjelse at gøre Deres bekendtskab, hr. Arkwright."

"Hr. Brown er min assistent," forklarede hr. Harriwell. "Og lad os så få det glas."

"Men hvor havde han fået den snider fra?" vedblev hr. Brown. "Jeg har altid sat mig imod, at vi skulle have de bøsser i huset."

"De er her endnu," sagde hr. Harriwell noget hidsigt.

Hr. Brown smilede vantro.

"Kom, så skal De se," sagde bestyreren.

Bertie sluttede sig til optoget ind i kontoret, hvor hr. Harriwell triumferende pegede på en stor pakkasse i en støvet krog.

"Nå, jamen hvor har fyren fået den snider fra?" blev hr. Brown ved.

Men i dette øjeblik lettede McTavish på pakkassen. Bestyreren fo'r sammen og rev så låget op. Kassen var tom. De stirrede på hinanden i rædselsslagen tavshed. Harriwell lod slukøret hovedet hænge.

Så bandede McTavish.

"Det er det, jeg har sagt hele tiden – hustjenerne er ikke til at stole på."

"Det ser noget alvorligt ud," indrømmede Harriwell, "men vi klarer det nok. Hvad de blodtørstige niggere trænger til, er en opstrammer. Vil De herrer være så venlige at tage deres bøsser med ind til middagen, og vil De, hr. Brown, velvilligst lave en fyrre- halvtreds dynamitpatroner til. Lav brandrørene godt korte. Vi skal give dem en lektion. Og nu, mine herrer, er middagen serveret."

En ting, som Bertie ikke kunne fordrage, var ris i karry, og derfor hændte det sig, at han var den eneste, der nød af en indbydende omelet. Han havde netop spist en hel tallerkenfuld, da Harriwell tog for sig af omeletten. Han smagte en eneste mundfuld og spyttede så ud under kraftige udbrud.

"Det er anden gang," meldte McTavish i en ildevarslende tone.

Harriwell harkede og spyttede stadig.

"Anden gang hvad for noget?" spurgte Bertie med dirrende stemme.

"Gift," var svaret. "Den kok ender med at blive hængt."

"Det var den måde, bogholderen på Cape Marsh blev ekspederet på," mælede Brown. "Han fik en frygtelig død. De sagde på Jessie, at de kunne høre ham skrige tre fjerdingvej borte."

"Jeg vil lægge kokken i lænker," spruttede Harriwell. "Heldigvis opdagede vi det i tide."

Bertie sad lamslået. Der var ingen farve i hans ansigt. Han forsøgte på at tale, men resultatet blev kun en uartikuleret gurglen. Alle betragtede ham ængsteligt.

"Sig det ikke, sig det ikke!" udbrød McTavish med anspændt stemme.

"Jo! Jeg spiste den, en mængde af den, en hel tallerkenfuld!" udbrød Bertie som med en eksplosion, ligesom en dykker, der pludselig får vejret igen.

Den frygtelige tavshed varede et halvt minut endnu, og han læste sin skæbne i deres øjne.

"Måske det, når alt kommer til alt, alligevel ikke var gift," sagde Harriwell i en melankolsk tone.

"Kald kokken ind," sagde Brown.

Ind kom kokken, en grinende sort med spiger i næsen og pløkke i ørene.

"Hør du, Wi-Wi, hvad kalder du det?" brølede Harriwell og pegede anklagende på omeletten.

Wi-Wi blev ganske naturligt forskrækket og forlegen.

"Det god kai-kai," mumlede han undskyldende.

"Tving ham til at spise det," foreslog McTavish. "Det er den rette prøve."

Harriwell fyldte en ske med omeletten og sprang løs på kokken, som flygtede i panisk skræk.

"Det afgør sagen," var Browns højtidelige erklæring. "Han vil ikke spise det."

"Hr. Brown, vil De være så venlig at gå ud og lægge ham i lænker?" Harriwell vendte sig fornøjet til Bertie. "Vær de bare ganske rolig, kammerat, kommissæren skal tage sig af ham, og hvis De dør, kan De stole på, at han skal blive hængt."

"Tror ikke, at regeringen gør det," indvendte McTavish.

"Men, mine herrer, mine herrer," udbrød Bertie. "Tænk dog på mig."

Harriwell trak medlidende på skuldrene.

"Gør mig ondt, kammerat, men det er en af de indfødtes gifte, og der kendes ingen modgift mod de indfødtes gifte. Prøv på at tage det med ro, og hvis –"

To skarpe bøsseknald udenfor afbrød samtalen, og Brown trådte ind, ladede sin bøsse på ny og satte sig til bords.

"Kokken er død," sagde han. "Feber. Et temmelig pludseligt anfald."

"Jeg fortalte netop hr. Arkwright, at der ingen modgift findes for de indfødtes giftstoffer –"

"Undtagen genever," sagde Brown.

Harriwell kaldte sig selv for en åndsfraværende idiot og fo'r ud efter geneverflasken.

"Ublandet, menneske, ublandet," advarede han Bertie, som skyllede to tredjedele vandglas fuldt af den rene spiritus ned og hostede og kvaltes af dens skarpe smag, indtil tårerne trillede ham ned ad kinderne.

Harriwell tog hans puls og temperatur, gjorde et stort nummer af at sørge for ham og udtalte tvivl om, at omeletten havde været forgiftet. Brown og McTavish tvivlede også; men Bertie skelnede en mangel på oprigtighed i klangen af deres stemmer. Han havde mistet appetitten, og han stjal sig til at føle sin egen puls under bordet. Der var ingen tvivl om, at den slog hurtigere, men det faldt ham ikke ind at tilskrive dette den genever, han havde drukket. McTavish gik med bøssen i hånden ud på verandaen for at rekognoscere.

"De samler sig i massevis ovre ved køkkenhuset," lød hans rapport, "og de har en mængde snidere. Jeg tænker på at liste

mig rundt til den anden side og tage dem i flanken. Slå det første slag, forstår De. Vil De med, Brown?"

Harriwell spiste roligt videre, mens Bertie opdagede, at hans puls var steget fem slag. Alligevel kunne han ikke lade være at fare sammen, da bøsserne begyndte at knalde. Over snidernes knitren kunne han høre skraldene af Browns og McTavishes winchestere – alt på en baggrund af djævelsk skrigen og hylen.

"Nu har de slået dem på flugt," bemærkede Harriwell, da stemmer og bøsseskud døde hen i det fjerne.

Næppe var Brown og McTavish vendt tilbage til bordet, førend sidstnævnte gav sig til at rekognoscere.

"De har fået fingre i dynamitten," sagde han.

"Så lad os angribe dem med dynamit," foreslog Harriwell.

De stak en halv snes patroner i lommen hver, forsynede sig med tændte cigarer og gik henimod døren. Og netop i dette øjeblik hændte begivenheden. De gav McTavish skylden bagefter, og han indrømmede, at ladningen havde været lidt for kraftig. Men i hvert fald gik den af under huset, så at dets ene hjørne løftede sig og faldt tilbage på sin grundmur. Halvdelen af porcelænet på bordet gik i smadder, og det otte dages stueur gik i stå. Hylende efter hævn styrtede de tre mænd ud i natten, og bombardementet begyndte.

Da de kom tilbage, var der ingen Bertie at finde. Han havde slæbt sig ind i kontoret, barrikaderet sig inde der og var sunken om på gulvet i et geneverdrukkent mareridt, hvori han døde tusind gange, mens den tapre kamp gik for sig rundt om ham. Næste morgen kravlede han ud, med kvalme og hovedpine af geneveren, for at finde, at solen endnu stod på himlen, og

Vorherre antageligt var i Himlen, for hans værter var i live og uskadte.

Harriwell holdt på, at han skulle blive længere, men Bertie forlangte straks at komme af sted med *Arla* til Tulagi, hvor han, indtil den næste damper anløb øen, holdt sig i umiddelbar nærhed af kommissærens hus. Der var også kvindelige turister på den damper, og Bertie var igen en helt, mens kaptajn Malu som sædvanlig gik ubemærket omkring. Men kaptajn Malu sendte tilbage fra Sydney to kasser af den bedste skotske whisky, der var at få for penge, for han kunne ikke blive enig med sig selv, om det var kaptajn Hansen eller hr. Harriwell, der havde givet Bertie Arkwright det pragtfuldeste indblik i livet på Salomons-øerne.

Den uundgåelige hvide mand

"Den sorte vil aldrig lære at forstå den hvide, og lige så lidt den hvide den sorte, så længe sort er sort og hvidt er hvidt."

Således talte kaptajn Woodward. Vi sad i gæstestuen i Charley Roberts' knejpe i Apia og drak lange Abu Hamed'er, som blev blandet til os og delt med os af nævnte Charley Roberts, som gjorde krav på at have opskriften direkte fra Stevens, som havde gjort sig berømt ved at have opfundet Abu Hamed'en på en tid, da han blev ansporet af den ægyptiske tørst – den Stevens, som skrev "Med Kitchener til Khartoum", og som senere faldt under belejringen af Ladysmith.

Kaptajn Woodward, lille og tyk, gammelagtig, brændt af fyrretyve års tropisk sol og med de smukkeste, klare, brune øjne, jeg nogensinde har set hos en mand, talte ud fra en stor erfaring. Kryds- og tværs-mønstret af ar på hans skaldede isse talte om et fortroligt kendskab til de sortes tomahawker, og om et lignende bekendtskab talte mærket foran og bagpå højre side af hans hals, hvor en pil en gang var trængt ind og var blevet trukket helt igennem. Som han forklarede, havde han ved den lejlighed haft travlt – pilen generede ham, mens han løb – og han følte, at han ikke kunne tage sig tid til at brække spidsen af og trække skaftet ud den vej, det var kommet ind. For øjeblikket førte han *Savai*, den store damper, der hvervede arbejdere vestfra til de tyske plantager på Samoa.

"Halvdelen af vrøvlet kommer af de hvides dumhed," sagde Roberts og gjorde et ophold for at tage en slurk af sit glas og skælde den samoanske opvarter ud i kærlige udtryk. "Hvis den

hvide mand ville gøre sig en smule ulejlighed for at forstå den sorte mands tankegang, ville det meste svineri blive undgået."

"Jeg har truffet nogle stykker, som gjorde krav på, at de forstod niggerne," svarede kaptajn Woodward, "og jeg har altid lagt mærke til, at de var de første til at blive kai-kaiede (ædt). Tænk på missionærerne på Ny Guinea og Ny Hebriderne – martyrøen Erromanga og så videre. Eller tænk på den østrigske ekspedition, der blev hugget sønder og sammen på Salomonsøerne, i krattet på Guadalcanar. Og tænk på handelsmændene med en snes års erfaring og deres praleri om, at aldrig skulle nogen nigger mestre dem, og hvis hoveder den dag i dag pynter kanohusenes tagsparrer. Der var gamle Johnny Simons – seksogtyve år havde han levet på de ujævne kanter af Melanesien, bandede på, at han kunne læse niggerne som en bog, og at de aldrig skulle narre ham, og så blev han dræbt ved Marovo-lagunen på Ny Georgia, fik sit hoved savet af af en sort mary (kvinde) og en gammel nigger, som kun havde ét ben, det andet havde han glemt i munden på en haj en gang, da han dykkede efter dynamitbedøvede fisk. Der var Billy Watts med det frygtelige ry som niggerdræber, en mand, som kunne skræmme Fanden selv. Jeg kan huske, at jeg lå ved Kap Little, på Ny Irland, ved I, en gang, da niggerne stjal en halv kasse handelstobak fra ham – kostede ham sådan noget som halvfjerds dollars. Til gengæld gik han på krigsstien, skød seks niggere, smadrede deres krigskanoer og brændte to landsbyer. Og det var netop ved Kap Little, fire år efter, at han blev overfaldet sammen med halvhundrede buku-fyre, som han havde med sig for at fiske trepang. På fem minutter var de alle døde, på nær tre af fyrene, som slap væk i en kano. Nej, kom

ikke til mig og tal om at forstå niggeren. Den hvide mands kald er at opdyrke hele verden, og det er et stort nok stykke arbejde for ham. Hvad tid får han til overs til at forstå niggere?"

"Netop," sagde Roberts. "Og på en eller anden måde synes det, når alt kommer til alt, overflødigt at forstå niggerne. I ligefremt forhold til den hvide mands dumhed står hans held til at opdyrke verden –"

"Og sætte gudsfrygt i niggernes hjerter," plumpede kaptajn Woodward ud. "Måske du har ret, Roberts. Måske er det hans dumhed, der giver ham held, og sikkert er det én side af hans dumhed, at han ikke er i stand til at forstå niggerne. Men én ting er sikker, at den hvide har at regere niggerne, hvad enten han forstår dem eller ej. Det er uundgåeligt. Det er skæbne."

"Og naturligvis er den hvide mand uundgåelig – det er niggernes skæbne," faldt Roberts ind. "Fortæl den hvide mand, at der er perlemors-muslinger at finde i en eller anden lagune, der er befængt med ti tusind hylende kannibaler, og han tager derhen ganske alene med en halv snes kanaka-dykkere og et billigt vækkeur som kronometer, alt sammen pakket ned som sardiner i en magelig fem tons ketch. Hvisk til ham, at der er fundet guld ved Nordpolen, og det samme uundgåelige, hvidhudede væsen rejser straks af sted, bevæbnet med hakke og skovl, en side flæsk og den nyeste patent-vuggemaskine – og hvad mere er, han kommer derhen. Fortæl ham, at Helvedes rødglødende mure er besatte med diamanter, og mosjø Hvid Mand stormer murene og sætter gamle Satan selv til arbejde med hakke og skovl. Det er, hvad der kommer af at være dum og uundgåelig."

"Men jeg gad vide, hvad den sorte mand må tænke om den – den uundgåelighed," sagde jeg.

Kaptajn Woodward brast i en stilfærdig latter. Hans øjne glimtede af minder.

"Jeg tænker netop på, hvad niggerne i Malu tænkte og stadig må tænke om den ene uundgåelige, hvide mand, som vi havde om bord, den gang vi besøgte dem med *Hertuginden*," forklarede han.

Roberts blandede tre Abu Hamed'er til.

"Det er tyve år siden. Saxtorph var hans navn. Han var unægtelig det dummeste menneske, jeg nogensinde har truffet, men han var lige så uundgåelig som døden. Der var kun én ting, som den fyr kunne gøre, og det var at skyde. Jeg kan huske den første gang, jeg løb på ham – netop her i Apia, for tyve år siden. Det var før din tid, Roberts. Jeg sov i tyske Henrys hotel, nede hvor torvet nu er. Har du nogensinde hørt tale om ham? Han tjente sig en god slump ved at smugle våben ind til oprørerne, solgte sit hotel og blev dræbt i Sydney netop seks uger efter i et knejpe-slagsmål.

Men det var Saxtorph. En nat var jeg lige faldet i søvn, da et par katte begyndte at lave musik nede i gården. Jeg ud af sengen og op i vinduet med vandkanden i hånden. Men i det samme hørte jeg vinduet i værelset ved siden af blive lukket op. To skud blev affyret, og vinduet blev lukket. Jeg kan ikke give jer noget begreb om, hvor hurtigt det hele gik for sig. Det varede ti sekunder i det højeste. Op gik vinduet, bum, bum knaldede revolveren, og i smækkede vinduet. Hvem det end var, så var han ikke standset for at se virkningen af sine skud. Han kendte den. Er I med? – han *kendte* den. Der blev ikke mere af

kattekoncerten den aften, og næste morgen lå de to forbrydere der, stendøde. Det var et vidunder for mig. Og det er stadig et vidunder. For det første var det stjerneskær, og Saxtorph skød uden at tage sigte; for det andet skød han så hurtigt, at de to knald lød ligesom et dobbeltknald; og endelig vidste han, at han havde ramt uden at behøve at se efter.

To dage efter kom han om bord for at træffe mig. Jeg var styrmand den gang på *Hertuginden*, en temmelig stor, halvandet hundrede tons skonnert, der gik på hververtogter. Og det vil jeg sige jer, at hververskibe var hververskibe i de tider. Der var ingen regeringstilsynsmænd og heller ingen regeringsbeskyttelse for os. Det var et drøjt arbejde, lige for lige, hvis der blev gjort kål på os, og ingen beklagelser bagefter, og vi hentede niggere fra hver eneste sydhavsø, som de ikke sparkede os væk fra. Nå, Saxtorph kom om bord, John Saxtorph var det navn, han opgav. Han var en blond, lille mand, lyst hår, lys hudfarve og lyse øjne oven i købet. Der var ikke noget mærkeligt at se ved ham. Og hans sjæl var lige så farveløs som hans ydre. Han sagde, at han var på knæene og ville gerne have en ansættelse om bord. Ville være kahytsdreng, kok, forretningsfører eller almindelig matros. Kendte ikke noget til nogen af arbejderne, men sagde, at han var villig til at lære. Jeg havde ingen brug for ham, men hans skydning havde imponeret mig i den grad, at jeg antog ham som matros med en løn af tre pund om måneden.

Han var unægteligt villig til at lære, det skal jeg indrømme. Men han manglede af naturen evne til at lære noget. Han kunne lige så lidt nævne kompasstregerne, som jeg kunne blande drikkevarer som Roberts her. Og hvad styring angår, så skaffede

han mig mine første grå hår. Jeg vovede aldrig at lade ham stå til rors, når der var nogen søgang, og "godt fuld" og "klods bidevind" var ufattelige mysterier. Kunne aldrig lære forskellen på et skøde og en talje, *kunne* ligefrem ikke. Fokkegiggen og klyvergiggen var et og det samme for ham. Man kunne sige til ham, at han skulle slække på storestag, og inden man vidste af det, havde han strøget pikken. Han faldt over bord tre gange, og svømme kunne han ikke. Men han var altid i godt humør, aldrig søsyg, og han var det villigste menneske, jeg nogensinde har truffet. Han var en yderst uindladende sjæl. Talte aldrig om sig selv. Hans historie begyndte for vort vedkommende den dag, da han tog hyre på *Hertuginden*. Hvor han havde lært at skyde, må stjernerne alene vide. Han var yankee – det kunne vi høre på hans udtale. Og det var det eneste, vi nogensinde fik at vide.

Og nu begynder vi at komme til sagen. Vi havde haft uheld med os på Ny Hebriderne – kun fået fjorten mand på fem uger – og så løb vi med sydøstvinden op til Salomons-øerne. Malaita var den gang som nu godt hververterræn, og vi løb ind til Malu på det nordvestlige hjørne. Der er et kystrev og et ydre rev og en svært upålidelig ankergrund; men vi fik alt i orden og knaldede vor dynamit af som signal til niggerne, at de skulle komme ned og lade sig hverve. Men på tre dage fik vi ikke en mand. Niggerne kom i hundredevis ud til os i deres kanoer, men de grinte bare af os, når vi viste dem glasperler og kaliko og økser og talte om, hvor dejligt det var at arbejde på plantagerne på Samoa.

Den fjerde dag kom der en forandring. Nogle og halvtredsindstyve mænd lod sig hverve og blev anbragt i storlasten, naturligvis med tilladelse til at færdes på dækket. Og

når man nu tænker tilbage, var denne laden sig hverve en gros naturligvis mistænkelig, men den gang troede vi, at en eller anden mægtig høvding havde taget sit forbud imod hvervningen tilbage. Den femte dags morgen roede vore to både i land som sædvanligt – den ene for at beskytte den anden, ved I nok, for det tilfældes skyld, at der skulle blive spektakler. Og som sædvanligt var de halv hundrede niggere, vi havde om bord, på dækket, hvor de drev omkring, passiarede, røg eller sov. Saxtorph og jeg selv tillige med fire andre matroser, var alt, hvad der var tilbage om bord. De to både var bemandede med folk fra Gilbert-øerne. I den ene var kaptajnen, forretningsføreren og hververen. I den anden, som var den beskyttende båd, og som blev liggende omkring halvandet hundrede alen fra kysten, var anden styrmand. Begge både var velbevæbnede, skønt vi ikke ventede os uroligheder.

Fire af matroserne, deriblandt Saxtorph, var i færd med at skrabe rælingen ved hytten. Den femte matros stod med bøssen i hånden på vagt ved vandbeholderen lige foran stormasten. Jeg var forude, i færd med at lægge sidste hånd på en ny klo til forgaflen. Jeg langede netop ud efter min pibe, hvor jeg havde lagt den fra mig, da jeg hørte et skud inde fra land. Jeg rettede mig op for at se, da i det samme noget ramte mig i nakken, slog mig halvt bevidstløs og slog mig i dækket. Min første tanke var, at det var noget, der var faldet ned oppe fra rigningen; men netop som jeg faldt, og inden jeg nåede dækket, hørte jeg et fandens spektakel af bøsser fra bådene, og idet jeg drejede mig til siden, fik jeg et glimt af matrosen, der stod på vagt. To svære niggere holdt hans arme, og en tredje nigger var i færd med at slå ham i hovedet bagfra med en tomahawk.

Jeg kan se det endnu, vandbeholderen, stormasten, banden, som holdt fast på ham, øksen, som sank ned på hans nakke, og det hele i det flammende solskin. Jeg var tryllebundet af dette voksende syn af døden. Det syntes at tage en frygtelig lang tid for tomahawken at komme ned. Jeg så den ramme og så mandens ben give efter under ham, idet han sank sammen. Niggerne holdt ham oprejst ved deres blotte kraft, mens han fik et par hug til. så blev jeg ramt i hovedet to gange til og blev enig med mig selv om, at jeg var død. Det samme blev det bæst, der huggede mig. Jeg var i alt fald for hjælpeløs til at kunne røre mig, og jeg lå og så dem skære skildvagtens hoved af. Jeg må sige, at det gik glat nok. De var drevne folk til det stykke arbejde.

Bøsseskuddene fra bådene var hørt op, og jeg tvivlede ikke på, at de var færdige, og at enden på det hele var kommet. Det drejede sig kun om øjeblikke, hvornår de ville komme for at hente mit hoved. De var øjensynligt i færd med at skære hovederne af matroserne agterude. Hoveder er værdifulde på Malaita, navnlig hvide hoveder. De får æresplads på kystboernes kanohuse. Hvilken særlig ornamental virkning kratboerne får ud af dem, vidste jeg ikke, men de sætter akkurat lige så megen pris på dem som kystboerne.

Jeg havde en uklar tanke om at forsøge på at slippe væk, og jeg kravlede på hænder og knæ hen til spillet, hvor det lykkedes mig at komme på benene. Derfra kunne jeg se agterud og se tre hoveder på hyttens tag – hovederne af tre matroser, som jeg havde givet ordrer til i månedsvis. Niggerne så mig stå over ende og røg løs på mig. Jeg følte efter min revolver og opdagede, at de havde taget den. Jeg kan ikke sige, at jeg blev

bange. Jeg har været døden nær adskillige gange, men det har aldrig forekommet mig lettere at dø end i det øjeblik. Jeg var halvt bedøvet, og alting syntes mig komplet ligegyldigt.

Den anførende nigger havde bevæbnet sig med en slagterøkse fra kabyssen, og han skar ansigter som en abe, mens han belavede sig til at hugge mig ned. Men det hug faldt aldrig. Han sank sammen på dækket som en klump, og jeg så blodet vælde ud af hans mund. På en utydelig måde hørte jeg en bøsse knalde og blive ved at knalde. Nigger efter nigger drattede. Nu begyndte mine sanser at klare sig, og jeg lagde mærke til, at der aldrig var et fejlskud. Hver gang bøssen knaldede, faldt der en nigger. Jeg satte mig ned på dækket ved siden af spillet og så til vejrs. Oppe på tværsalingen sad Saxtorph. Hvordan han havde båret sig ad, begriber jeg ikke, men han havde fået to winchestere og jeg ved ikke, hvor mange patronbælter med sig derop; og han var nu i færd med det eneste her i verden, som han duede til.

Jeg har set skydning og manddrab, men jeg har aldrig set magen til det. Jeg sad ved spillet og betragtede forestillingen. Jeg var sløj og mat, og det forekom mig at være en drøm alt sammen. Bum, bum, bum, bum, sagde hans bøsse, bump, bump, bump, bump, dejsede niggerne om på dækket. Det var rent forbavsende at se dem falde. Efter deres første stormløb på mig, da en halv snes stykker var faldet, så det ud, som om de blev helt lammede; men han holdt ikke et øjeblik op med at fyre. Nu var kanoerne og de to både kommet ud fra land, væbnede med snidere og med de winchestere, som de havde erobret i bådene. Den ild, de åbnede på Saxtorph, var frygtelig. Heldigvis for ham kan niggere kun ramme på kort afstand. De plejer ikke

at lægge bøssen til kinden. De venter, indtil de er lige inde på livet af et menneske, og så skyder de uden at tage sigte. Da Saxtorphs bøsse blev for varm, tog han fat med den anden. Det havde været hans tanke, da han tog to bøsser op med sig.

Det forbavsende ved det var hurtigheden af hans ild. Og at han aldrig skød fejl. Hvis nogensinde noget har været uundgåeligt, så var den mand det. Det var det hurtige ved det, der gjorde slagteriet så forfærdeligt. Niggerne fik ikke tid til at tænke sig om. Da det lykkedes dem at tænke, stormede de over bord og kæntrede naturligvis kanoerne. Saxtorph holdt ikke et øjeblik inde. Vandfladen var dækket med dem og bum, bum, bum, jog han sine kugler i dem. Ikke et eneste fejlskud, og jeg kunne tydeligt høre smækket af hver enkelt kugle, når den begravede sig i menneskekød.

Niggerne spredte sig og svømmede ind mod stranden. Vandet var besået med hoveder, der dykkede op og ned, og jeg stod som i en drøm og betragtede det hele – de dykkende hoveder og hoveder, som holdt op med at dykke. Nogle af de lange skud var pragtfulde. Kun én mand nåede stranden, men da han rejste sig op for at vade i land, ramte Saxtorph ham. Det var nydeligt. Og da et par niggere løb ned for at hale ham op af vandet, ramte Saxtorph også dem.

Jeg troede, at alting var overstået, da jeg hørte bøssen knalde igen. En nigger var kommet op fra kahytslugen, var løbet hen til rælingen og styrtet midt i løbet. Kahytten må have været fuld af dem. Jeg talte tyve. De kom op én for én og sprang hen til rælingen. Men de nåede den aldrig. Det mindede mig om en skiveskydning. En sort krop dukkede op fra lugen, bum, sagde Saxtorphs bøsse, og omkuld drattede den sorte krop.

Naturligvis vidste de dernede ikke, hvad der gik for sig på dækket, og derfor blev de ved med at kigge op, indtil der var gjort kål på hver eneste en.

Saxtorph ventede en stund for en sikkerheds skyld og kom så ned på dækket. Han og jeg var alt, hvad der var tilbage af *Hertugindens* mandskab, og jeg var temmelig medtaget, mens han var hjælpeløs nu, da skydningen var forbi. Under min vejledning vaskede han sårene i mit hoved og syede dem sammen. En stor snaps whisky strammede mig op til at gøre en anstrengelse for at slippe ud i rum sø. Der var ikke andet at gøre. Alle de andre var døde. Vi forsøgte på at sætte sejl. Saxtorph halede, og jeg holdt i tovbugten. Han var igen den dumme klodsmajor. Han kunne ikke hale for en sur sild, og da jeg faldt besvimet om, så det ud til, at alt var ude med os.

Da jeg kom til mig selv igen, sad Saxtorph hjælpeløs på rælingen og ventede på at komme til at spørge mig om, hvad han skulle gøre. Jeg bad ham overhale de sårede og se efter, om der var nogen i stand til at kravle. Han samlede seks sammen. En af dem, kan jeg huske, havde et brækket ben; men Saxtorph sagde, at hans arme fejlede ikke noget. Jeg lå i skyggen, viftede fluerne bort og gav mine ordrer, mens Saxtorph satte sig i spidsen for sit lazaretmandskab. Jeg vil lade mig hænge, om han ikke lod de arme niggere hale i hvert eneste reb på naglebænken, førend han fandt faldene. En af dem slap rebet, allerbedst som han halede, og drattede død om på dækket; men Saxtorph tærskede løs på de andre og tvang dem til at blive ved arbejdet. Da fokken og storsejlet var oppe, bad jeg ham slå heksen ud af ankerkættingen og lade os drive. Jeg var blevet hjulpet agterud til rattet, hvor jeg agtede at tage en tørn som

rorgænger. Jeg begriber ikke, hvordan han bar sig ad, men i stedet for at slå heksebolten ud, lod han det andet anker falde, og der lå vi solidt fortøjede.

Til sidst lykkedes det ham da at få begge hekse slået ud og sætte stagsejl og klyver, og *Hertuginden* stod ud mod indløbet. Vort dæk var et syn at se. Døde og døende niggere lå alle vegne. Nogle af dem var kilet fast på de mest ubegribelige steder. Kahytten var fuld af dem, der var kravlet ned fra dækket og havde forputtet sig dernede. Jeg satte Saxtorph og hans kirkegårdsmandskab til at hive dem over bord, og udenbords gik de, både levende og døde. Hajerne fik fede bidder den dag. Naturligvis gik vore fire myrdede matroser samme vej. Men deres hoveder puttede vi i en sæk med lodder, så at de umuligt kunne drive ind på stranden og falde i niggernes hænder.

Vore fem fanger bestemte jeg mig til at benytte som mandskab, men de bestemte noget andet. De så deres snit og sprang over bord. Saxtorph gjorde kål på de to midt i luften med sin revolver og ville have skudt de tre andre i vandet, hvis jeg ikke havde standset ham. Jeg var syg af det slagteri, forstår I, og desuden havde de jo hjulpet os skonnerten ud. Men min barmhjertighed var spildt, for hajerne tog dem alle tre.

Jeg fik hjernefeber eller sådan noget lignende, da vi var kommet klar af landet. I hvert fald lå *Hertuginden* drejet bi i tre uger; så tog jeg mig sammen, og vi traskede af med den ad Sydney til. Men de Malu-niggere lærte i det mindste den lektion, som altid slår til, at det nytter ikke at ville spille halløj med en hvid mand. Overfor dem var Saxtorph unægtelig uundgåelig."

Charley Roberts fløjtede langt og sagde:

"Ja, jeg skulle tro det. Men hvad blev der senere af Saxtorph?"

"Han slog sig på sæljagt og blev en berømt skytte. I seks år var han stærkt efterspurgt både på Victoria- og San Francisco-skibene. Det syvende år blev hans skonnert beslaglagt i Beringshavet af en russisk krydser, og det hed sig, at alle mand om bord blev puttet i saltbjergværkerne i Sibirien. Jeg har i det mindste aldrig hørt noget til ham senere."

"Opdyrke verden," mumlede Roberts. "Opdyrke verden. Nå, skål for dem. Nogen må jo gøre det – opdyrke verden, mener jeg."

Kaptajn Woodward gned sit arrede, skaldede hoved.

"Jeg har gjort min del af det," sagde han. "I fyrretyve år nu. Dette bliver min sidste tur. Så tager jeg hjem og bliver hjemme."

"Jeg tør nok holde et glas på, at du ikke gør det," udfordrede Roberts. "Du dør i seletøjet og ikke hjemme."

Kaptajn Woodward gik beredvilligt ind på væddemålet, men jeg for mit personlige vedkommende tror, at Charley Roberts vinder det.

McCoys afkom

Pyrenæerne, hvis jernsider trykkedes lavt ned i vandet af hvedelasten, rullede dovent, hvad der gjorde det lettere for manden, som klavrede om bord fra en lille udriggerkano. Idet hans øjne kom i lige linje med rælingen, så han kunne se indenbords, forekom det ham, at han så en svag, næsten usynlig tåge. Det lignede nærmest en illusion, en pludselig uklarhed, som havde bredt sig over hans øjne. Han følte en tilbøjelighed til at tørre den bort, og i det samme tænkte han, at han var ved at blive gammel, og at det var på tide at sende bud til San Francisco efter et par briller.

Idet han kom over rælingen, kastede han et blik til vejrs til de høje master og derefter til pumperne. De var ikke i gang. Der lod ikke til at være noget i vejen med det store skib, og han undrede sig over, hvorfor det havde hejst nødsignal. Han tænkte på sine lykkelige øboer og håbede, at det ikke var sygdom. Måske skibet manglede vand eller levnedsmidler. Han trykkede kaptajnens hånd, og dennes udmagrede ansigt og forpinte øjne lagde ikke skjul på bekymringen, hvad det nu end var. I samme øjeblik mærkede den nykomne en svag, ubestemmelig lugt. Den syntes at ligne lugten af brændt brød, men var dog noget anderledes.

Han så sig nysgerrigt om. En halv snes alen fra ham var en matros med et træt ansigt i færd med at kalfatre dækket. Mens hans blik dvælede ved denne mand, så han pludselig, at der under hans hænder hævede sig en svag tågespiral, der krøllede og vred sig og blev borte. Hans bare fødder følte en dump

varme, der hurtigt trængte gennem den tykke, hårde hud. Nu vidste han, hvad der var i vejen med skibet. Hans blik strejfede hurtigt forud, hvor hele mandskabet af mænd med trætte ansigter betragtede ham ivrigt. Blikket fra hans klare, brune øjne gled over dem som en velsignelse, beroligede dem, indhyllede dem som i en stor freds kappe. "Hvor længe har skuden været i brand, kaptajn?" spurgte han med en stemme så blid og uforstyrret, at den lød som en dues kurren.

I første øjeblik følte kaptajnen freden og tilfredsheden derved liste sig over ham; så ramtes han af bevidstheden om alt, hvad han havde gennemgået og endnu gennemgik, og han blev harmfuld. Med hvilken ret kom denne pjaltede strandrøver i kalikos bukser og bomulds skjorte og indblæste ham og hans overanstrengte, udmattede sjæl sådan noget som fred og tilfredshed? Dette tænkte kaptajnen ikke; det var en ubevidst sindsbevægelse, der voldte hans harme.

"Femten dage," svarede han kort. "Hvem er De?"

"Mit navn er McCoy," lød svaret i en tone, der åndede kærlighed og medlidenhed.

"Jeg mener, er De lods?"

McCoy lod sit velsignende blik løbe hen over den høje, sværtbyggede mand med det forgræmmede, ubarberede ansigt, der var trådt hen til kaptajnen.

"Jeg er lige så godt lods som en anden," var McCoys svar. "Vi er alle lodser her, kaptajn, og jeg kender hver tomme af disse farvande."

Men kaptajnen var utålmodig.

"Hvad jeg søger, er en eller anden af myndighederne. Jeg ønsker at snakke med dem, og det i en fandens fart."

"Så kan De lige så godt bruge mig."

Igen denne indsmigrende antydning af fred, og det mens hans skib var en glødende ovn under hans fødder! Kaptajnens øjenbryn hævedes utålmodigt og nervøst, og hans næve knyttede sig, som om den ville slå.

"Hvem fanden er De?" spurgte han.

"Jeg er den øverste embedsmand," lød svaret i en tone, der stadig var så blid og blød som vel tænkeligt.

Den høje, sværtbyggede mand brast i en skurrende latter, til dels fordi han morede sig, men mest af hysteri. Både han og kaptajnen betragtede McCoy med vantro og forbavselse. At denne barbenede strandrøver skulle kunne gøre krav på en så fornemt klingende værdighed, var ubegribeligt. Hans bomuldsskjorte, som ikke var knappet, blottede et gråsprængt bryst og den kendsgerning, at han ikke bar nogen underskjorte. En forslidt stråhat kunne ikke skjule det ukæmmede, grå hår. Halvvejs ned ad hans bryst hang et uklippet patriarkskæg. I enhver butik for færdigsyede klæder kunne man for to shillings havde købt hele hans udstyr, som han gik og stod.

"Er De i familie med McCoy fra *Bounty*?" spurgte kaptajnen.

"Han var min oldefader."

"Se, se," sagde kaptajnen og tog sig sammen. "Mit navn er Davenport, og dette er min første styrmand, hr. König."

De gav hinanden hånden.

"Og nu til forretningerne." Kaptajnen talte hurtigt, som om et stærkt hastværks påtrængenhed pressede hans ord frem. "Vi har været i brand i over to uger. Skuden kan slippe hele helvede løs, hvad øjeblik det skal være. Derfor var det, at jeg satte kurs

efter Pitcairn. Jeg må sætte den på land eller bore den i sænk og redde skroget."

"Så har De taget fejl, kaptajn," sagde McCoy. "De burde være styret efter Mangareva. Der er en dejlig strand, i en lagune, hvor vandet er så roligt som en mølledam."

"Men nu er vi jo her, ikke sandt?" spurgte første styrmand. "Det er sagen. Her er vi, og noget må vi gøre."

McCoy rystede venligt på hovedet.

"De kan intet gøre her. Der er ingen strand. Ikke engang en ankerplads."

"Vrøvl!" sagde styrmanden. "Vrøvl!" gentog han højrøstet, da kaptajnen gav ham tegn til at være høfligere i sin mund. "Sådan noget snak kan De ikke bilde mig ind. Hvor har De Deres egne både, hvad – Deres skonnert eller kutter, eller hvad De nu har? Hvad? Svar mig på det."

McCoy smilede lige så blidt, som han talte. Hans smil var et kærtegn, en omfavnelse, der lagde sig om den trætte styrmand og søgte at drage ham ind i McCoys egen fredelige sjæls fred og hvile.

"Vi har hverken skonnert eller kutter," svarede han. "Og vore kanoer bærer vi op på klippetoppen."

"Det vil jeg se, før jeg tror det," snerrede styrmanden. "Hvordan kommer De da rundt til de andre øer, hvad? Sig mig det."

"Vi kommer slet ikke rundt. Som Pitcairns guvernør rejser jeg sommetider derover. Da jeg var yngre, rejste jeg en hel del – undertiden på handelsskonnerter, men i reglen med missionærbriggen. Men den eksisterer ikke mere, så vi er afhængige af passerende fartøjer. Undertiden har vi haft hele

seks besøg på et år. Til andre tider er der gået et år eller endog mere uden et eneste passerende skib. Deres er det første i syv måneder."

"Vil De bilde mig ind –" begyndte styrmanden.

Men kaptajn Davenport lagde sig imellem.

"Nok om det. Vi spilder tiden. Hvad er der at gøre, hr. McCoy?"

Den gamle mand vendte sine brune øjne, milde som en kvindes, ind mod land, og både kaptajn og styrmand fulgte hans blik fra Pitcairns ensomme klippe til mandskabet, der samlede sig i klynge forude og ventede ængsteligt på, at en beslutning skulle blive dem meddelt. Men McCoy forhastede sig ikke. Han tænkte jævnt og langsomt, skridt for skridt, med sikkerheden hos en ånd, som livet aldrig har hærget eller krænket.

"Vinden er løj nu, "sagde han til sidst. "Men der går en svær strøm vesteri."

"Ja, det var den, der satte os ned i læ," afbrød kaptajnen i det ønske at forsvare sin sømandsdygtighed.

"Ja, det var den, der satte Dem ned i læ," vedblev McCoy. "Ja, De kan ikke arbejde Dem op mod denne strøm i dag. Og selv om De kunne, er der ingen strand. Deres skib ville forlise totalt."

Han tav, og kaptajnen og styrmanden så fortvivlede på hinanden.

"Men jeg skal sige Dem, hvad De kan gøre. Brisen vil friske op i nat ved midnatstid – kan De se de skytjavser og den dis til luvart, på den anden side af pynten der? Der vil det komme fra, fra sydøst, og kraftigt. Der er tre hundrede mil til Mangareva.

Bras firkant og sæt kursen derefter. Der er en ypperlig plads for Deres skib."

Styrmanden rystede på hovedet.

"Kom ned i kahytten, så kan vi se på kortet," sagde kaptajnen.

McCoy fandt en kvælende, giftig atmosfære i den indelukkede kahyt. Omflakkende pust af usynlige luftarter bed i hans øjne og fik dem til at svide. Gulvet var hedere, næsten utåleligt hedt for hans bare fødder. Sveden væld ud af hans legeme. Han så sig om, næsten med skræk. Denne ondartede, indre hede var forbavsende. Det var et vidunder, at kahytten ikke stod i lys lue. Han havde en følelse, som om han befandt sig i en stor bageovn, hvor heden, hvad øjeblik det skulle være, kunne tiltage i en forfærdelig grad og få ham til at skrumpe sammen som et græsstrå.

Idet han løftede sin ene fod og gned den hede sål imod sit bukseben, lo styrmanden på en rasende, snerrende måde.

"Helvedes forgård," sagde han. "Helvede selv er hernede lige under Deres fødder."

"Det er varmt!" udbrød McCoy uvilkårligt og tørrede sit ansigt med et bandannatørklæde.

"Her har vi Mangareva," sagde kaptajnen, idet han bøjede sig over bordet og pegede på en sort plet midt i kortets hvide tomhed. "Og her, midt imellem, er der en anden ø. Hvorfor skal vi ikke styre efter den?"

McCoy så ikke en gang på kortet.

"Ja, det er Halvmåneøen," svarede han. "Den er ubeboet og kun to eller tre fod over dagligt vande. Lagune, men intet indløb. Nej, Mangareva er det nærmeste sted for Deres hensigt."

"Så siger vi Mangareva," sagde kaptajn Davenport og afbrød styrmandens knurrende indvending. "Kald mandskabet agterud, hr. König."

Matroserne adlød, sjokkede trætte hen over dækket og anstrengte sig besværligt for at skynde sig. Udmattelse var iøjnefaldende i hver eneste bevægelse. Kokken kom ud af kabyssen for at høre efter, og kahytsdrengen holdt sig i nærheden af ham.

Da kaptajn Davenport havde forklaret dem stillingen og meddelt dem sin beslutning om at styre til Mangareva, brød der en tummel løs. På en baggrund af hæs brummen løftede der sig uartikulerede skrig af raseri og nu og da en tydelig ed, et ord eller en sætning. En skingrende, londonsk stemme hævede sig og beherskede det hele et øjeblik, idet den råbte: "Å, Gud! Nu har vi været i helvede femten dage – og nu vil han have, at vi skal sejle dette svømmende helvede ud i rum sø igen!"

Kaptajnen kunne ikke holde styr på dem, men McCoys milde, nærværelse syntes at bebrejde og berolige dem, og de mumlede forbandelser døde hen, indtil hele mandskabet, undtagen hist og her et ængsteligt ansigt, der vendtes mod kaptajnen, syntes stumt at længes mod Pitcairns grønklædte tinder og stejle kyst.

Blid som en vårzefyr lød McCoys stemme: "Kaptajn, jeg syntes, at jeg hørte nogle af dem sige, at de sultede."

"Ja," var svaret, "og det gør vi også. Jeg har fået en beskøjt og en skefuld laks i de sidste dage. Vi er sat på ration. Forstår De, da vi opdagede ilden, skalkede vi øjeblikkeligt lugerne for at kvæle den. Og først bagefter opdagede vi, hvor lidt proviant der var i spisekammeret. Men da var det for sent. Vi vovede ikke at

lukke op for lazarettet. Sulten? Jeg er akkurat lige så sulten, som de er."

Han talte igen til folkene, og igen lød de knurrende strubelyde og ederne, og deres ansigter blev fordrejede og dyriske af raseri. Anden og tredje styrmand havde sluttet sig til kaptajnen og stod bagved ham på kanten af hytten. Deres ansigter var stive og udtryksløse; de lod til at kede sig mere end noget andet over dette mytteri af mandskabet. Kaptajn Davenport så spørgende til sin første styrmand, som blot trak på skuldrene til tegn på sin hjælpeløshed.

"De forstår nok," sagde kaptajnen til McCoy, "man kan ikke tvinge matroser til at forlade det sikre land og stå til søs i et brændende skib. Det har været deres flydende ligkiste i over to uger nu. De er overanstrengte og udsultede, og de har fået nok af det. Vi vil krydse op til Pitcairn."

Men vinden var løj, *Pyrenæernes* bund var uklar, og skuden kunne ikke krydse op mod den stærke vestenstrøm. Efter to timers forløb havde den tabt tre fjerdingvej. Matroserne arbejdede ihærdigt, som om de ved deres blotte legemskraft kunne tvinge *Pyrenæerne* frem mod de genstridige elementer. Men hvad enten hun løb for bagbords eller styrbords halser, sakkede den jævnt mod vest. Kaptajnen vandrede hvileløst op og ned og standsede af og til for at betragte de små røgsøjler og spore dem tilbage til de dele af dækket, hvorfra de hævede sig. Tømmermanden var stadig optaget af at forsøge på at bestemme sådanne steder, og når det lykkedes ham, at kalfatre dem tættere og tættere.

"Nå, hvad mener De?" spurgte kaptajnen til sidst McCoy, som iagttog tømmermanden med hele et barns interesse og

nysgerrighed i sine øjne.

McCoy så ind mod kysten, hvor landet netop var i færd med at forsvinde i den tyknende dis.

"Jeg tror, at det ville være bedre at brase firkant og sætte kurs efter Mangareva. Med den brise, som kommer, kan De være der i morgen aften."

"Men sæt nu, ilden bryder ud? Det kan den gøre, hvad øjeblik det skal være "

"Hav Deres både klare i taljeløberne. Den samme brise vil føre Deres både til Mangareva, hvis skibet slår ud i luer under Dem."

Kaptajn Davenport drøftede sagen med sig selv et øjeblik og så fik McCoy det spørgsmål at høre, som han ikke havde lyst til at høre, men som han vidste sikkert måtte komme.

"Jeg har intet kort over Mangareva. På det almindelige kort er øen kun en prik. Jeg ville ikke vide, hvor jeg skulle søge efter indløbet til lagunen. Vil De følge med og lodse skuden ind for mig?"

McCoys ro var uforanderlig.

"Ja, kaptajn," svarede han med samme stilfærdige ubekymrethed, hvormed han ville have modtaget en indbydelse til middag; "jeg vil følge med Dem til Mangareva."

Igen blev mandskabet kaldt agterud, og kaptajnen talte til dem fra hytten.

"Vi har forsøgt på at tvinge skibet ind til land, men I ser selv, hvor vi sakker agterud. Det trækkes tilbage af en to knobs strøm. Denne herre er Hans Højvelbårenhed hr. McCoy, højeste embedsmand og guvernør på øen Pitcairn. Han vil følge med os til Mangareva. Så I forstår nok, at situationen er ikke så farlig.

Han ville ikke give os sådan et tilbud, hvis han troede, at han skulle sætte livet til ved det. Desuden, hvilken risiko der end kan være, når han af egen fri vilje vil komme om bord og løbe den, kan vi ikke gøre mindre. Hvad siger I til Mangareva?"

Denne gang blev der intet røre. McCoys nærværelse, den sikkerhed og ro, der udstrålede fra ham, syntes at have gjort sin virkning. De drøftede spørgsmålet med sagte stemmer. Der var ikke synderlig overtalen. De var i virkeligheden enige, og de puffede londoneren frem som deres ordfører. Denne brave mand var helt overvældet af bevidstheden om sit eget og kammeraternes heltemod, og med lynende øjne råbte han:

"Hvis han vil, vil vi ved Gud også!"

Mandskabet mumlede sin tilslutning og begav sig forud.

"Bi et øjeblik, kaptajn," sagde McCoy, da den anden vendte sig for at give styrmanden ordrer. "Jeg må gå i land først."

Hr. König stod som lynslagen og stirrede på McCoy, som om han var gal.

"Gå i land," udbrød kaptajnen. "Hvorfor? Det vil tage Dem tre timer at nå i land med Deres kano."

McCoy målte afstanden til landet med øjnene og nikkede.

"Ja; den er seks nu. Jeg kommer ikke i land før ni. Folkene kan ikke blive samlet før ti. Når brisen frisker op i nat, kan De begynde at arbejde Dem op imod den, og så kan De tage mig om bord ved daggry i morgen tidligt."

"Men i al fornufts og sund menneskeforstands navn," brød kaptajnen løs, "hvorfor vil De forsamle folkene? Forstår De ikke, at mit skib brænder under fødderne på mig?"

McCoy var så rolig som havet ved sommertide, og den andens vrede frembragte ikke den svageste krusning på det.

"Jo, kaptajn," kurrede han med sin duestemme, "jeg forstår, at Deres skib brænder. Det er grunden til, at jeg vil følge med Dem til Mangareva. Men jeg må hente tilladelse til at følge med Dem. Det er vor skik. Det er en vigtig ting, når guvernøren forlader øen. Folkenes interesser står på spil, og derfor har de ret til at stemme om deres tilladelse eller afslag. Men de giver den, det ved jeg."

"Er De sikker på det?"

"Ganske sikker."

"Men når De ved, at tilladelsen vil blive givet, hvorfor gør De da alle de omsvøb? Tænk på tidsspilden – en hel nat."

"Det er vor skik," var det uforstyrrelige svar. "Desuden, jeg er guvernør, og jeg må træffe foranstaltninger med hensyn til styrelsen af øen i min fraværelse."

"Men der er kun en fire og tyve timers tur til Mangareva," indvendte kaptajnen. "Sæt, at det tog Dem seks gange så lang tid at komme tilbage op mod luvart; så kunne De alligevel være hjemme efter en uges forløb."

McCoy smilede sit store, velvillige smil.

"Det er meget få skibe, der anløber Pitcairn, og de, der gør det, kommer i reglen fra San Francisco eller rundt Kap Horn. Jeg vil prise mig lykkelig, hvis jeg kan komme tilbage om et halvt år. Måske det kan tage mig et helt, og måske må jeg rejse til San Francisco for at finde et skib, der vil bringe mig tilbage. Min fader forlod en gang Pitcairn for at være borte i tre måneder, og der gik to år, førend han kunne komme tilbage. Og dertil kommer, at De har knapt med levnedsmidler. Hvis De bliver nødt til at gå i bådene og vejret bliver dårligt, kan det godt tage Dem flere dage at nå land. Jeg kan bringe Dem to

kanoladninger mad i morgen tidlig. Tørrede bananer vil være bedst. Når brisen frisker op, kan De styre op imod den. Jo nærmere De er, des større ladning kan jeg bringe Dem. Farvel."

Han rakte hånden ud. Kaptajnen trykkede den og ville nødig slippe den. Han syntes at klynge sig til den, som en druknende sømand klynger sig til en redningsbøje.

"Hvor kan jeg vide, om De vil komme tilbage i morgen?" spurgte han.

"Ja, det er sagen!" udbrød styrmanden. "Hvor kan vi vide, om han ikke stikker af for at redde sit eget skind?"

McCoy svarede ikke. Han så elskværdigt og venligt på dem, og det forekom dem, at de modtog et budskab fra hans overordentlige sjælesikkerhed.

Kaptajnen slap hans hånd, og med et sidste altomfattende blik, der lagde sin velsignelse også over mandskabet, steg McCoy over rælingen og ned i sin kano.

Vinden friskede op, og til trods for sin urene bund vandt *Pyrenæerne* et halvt dusin mil bort fra vestenstrømmen. Ved daggry, da Pitcairn lå tre fjerdingvej til luvart, fik kaptajn Davenport øje på to kanoer, der kom ud imod ham. Igen klavrede McCoy op ad skibssiden og krøb over rælingen ned på det varme dæk. Han blev fulgt af en mængde pakker tørrede bananer, hver pakke indsvøbt i tørre blade.

"Nå, kaptajn," sagde han, "bras nu ræerne og kil på for at redde livet. Jeg er ikke navigatør, forstår De," forklarede han nogle få minutter efter, da han stod agterude ved siden af kaptajnen, hvis blik vandrede fra rigningen ud over skibssiden, mens han gissede sig til *Pyrenæerne*s fart. "De må føre skibet til

Mangareva. Når De har fundet landet, så skal jeg lodse skuden ind. Hvor meget tænker De, at den løber nu?"

"Elleve," svarede kaptajn Davenport med et sidste blik på vandet, der gled hurtigt forbi.

"Elleve. Lad mig se, hvis vi holder denne fart, vil vi få Mangareva i sigte mellem otte og ni i morgen tidlig. Så kan jeg få den sat på grund klokken ti eller elleve i det seneste. Og så er alle Deres sorger forbi."

Det forekom næsten kaptajnen, at det velsignede øjeblik allerede var kommet, så overbevisende var McCoys veltalenhed. Kaptajn Davenport havde lidt under et frygteligt tryk, mens han sejlede sit brændende skib i over to uger, og han begyndte at føle, at han havde fået nok af det.

Et sværere vindpust ramte hans nakke og peb forbi hans øren. Han målte dets tryk og så hurtigt ud over skibssiden.

"Vinden frisker op hele tiden," meldte han. "Den gamle skude gør snarere tolv end elleve for øjeblikket. Hvis dette her bliver ved, må vi mindske sejl i nat."

Hele dagen gled *Pyrenæerne* med sin ladning af luende ild rask henover de skummende bølger. Da natten faldt på, førte den bramsejl og bovenbramsejl, og fløj af sted i mørket, mens store, skummende bølger brølede efter den. Den gunstige vind gjorde sin virkning, og både for- og agterude sporedes en tydelig opklaren af humøret. I den anden hundevagt stemte en eller anden ligeglad sjæl i med en sang, og ved otte glas sang hele mandskabet.

Kaptajn Davenport lod sine tæpper hente op og rede ovenpå hytten.

"Jeg har glemt, hvad det vil sige at sove," forklarede han McCoy. "Jeg er helt udkørt. Men kald på mig, når som helst De mener det nødvendigt."

Klokken tre om morgenen blev han vækket ved en sagte rusken i hans arm. Han satte sig hurtigt over ende og stivede sig af mod skylightet, endnu ør efter sin tunge søvn. Vinden hylede sin kampsang i rigningen, og en vild søgang puffede *Pyrenæerne*. Den rullede, så at først den ene ræling og så den anden midtskibs gik under vand og kulen for det meste var overskyllet. McCoy råbte noget, som han ikke kunne høre. Han langede ud og greb den anden i skulderen og trak ham så tæt til sig, at hans eget øre var tæt ved den andens læber.

"Klokken er tre," lød McCoys stemme, stadig med sin dueblide klang, men underligt dæmpet, som om den kom langt borte fra. "Vi har løbet halvtredje hundrede mil. Vi er kun tredive mil fra Halvmåneøen, den ligger et eller andet sted der lige forude. Der er intet fyr på den. Fortsætter vi farten, render vi på den og går selv neden om lige så vel som skibet."

"Hvad mener De – skal vi dreje bi?"

"Ja; dreje bi, til det bliver lyst. Det spilder os kun fire timer."

Altså blev *Pyrenæerne* med sin brændende ladning drejet bi og lå med stævnen lige op imod brisen og sloges med og masede de puffende bølger. Den var en skal, fyldt med en ildebrand, og til skallens ydre klyngede sig i en farlig stilling de små støvgran af mennesker og hjalp den i kampen med at hive og hale.

"Det er noget højst usædvanligt, denne storm," fortalte McCoy kaptajnen i læ af hytten. "Hvis alt gik rigtigt til, skulle der ingen storm være på denne tid af året. Men vejret har i det hele taget været usædvanligt. Passaten er standset, og nu hyler

det lige fra passathjørnet." Han slog ud med hånden i mørket, som om hans syn uklart kunne gennemtrænge det i hundreder af miles afstand. "Det er mod vest. Der er et eller andet stort, der brygger et sted derude – en orkan eller sådan noget. Det er vort held, at vi er så langt mod øst. – Men dette her er kun en hatfuld vind," tilføjede han. "Den kan ikke vare længe. Så meget kan jeg sige Dem."

Ved daggry havde stormen løjet af til en normal brise. Men dagslyset åbenbarede en ny fare. Det var tyknet. Havet var dækket af en tåge eller rettere sagt af en perlegrå dis, der var tågeagtig i henseende til tæthed, for så vidt den hindrede synet, men i virkeligheden kun var et tyndt lag over søen, for solen gennemborede den og fyldte den med en glødende stråleglans.

*Pyrenæerne*s dæk røg værre end den foregående dag, og officerers og mandskabs gode humør var forsvundet. Man kunne høre kahytsdrengen klynke i læ af kabyssen. Det var hans første rejse, og frygten for døden sad i hans hjerte. Kaptajnen vandrede hid og did som en fordømt sjæl, tyggede nervøst på sit overskæg og skulede, ude af stand til at tage en beslutning om, hvad han skulle gøre.

"Hvad mener De?" spurgte han og standsede ved siden af McCoy, der var i færd med at nyde en frokost, bestående af stegte bananer og et krus vand.

McCoy gjorde ende på den sidste banan, tømte kruset og så sig langsomt om. Der var et kærligt smil i hans øje, da han sagde:

"Ja, kaptajn, vi kan jo lige så gerne drive som brænde. Deres dæk vil ikke kunne holde i al evighed. Det er varmere i dag til

morgen. De har vel ikke et par sko, jeg kan tage på? Det begynder at blive ubehageligt for mine bare fødder."

Pyrenæerne tog to svære søer indenbords, da den svajede og igen blev lagt for vinden, og første styrmand udtalte et ønske om at få alt det vand ned i lasten, hvis blot det lod sig gøre uden at tage lugerne af. McCoy stak hovedet ned til nathuset og iagttog kursen.

"Jeg ville lægge den bedre op til vinden, kaptajn," sagde han. "Den har drevet, mens den lå bi."

"Jeg har allerede sat den en streg højere," var svaret. "Er det ikke nok?"

"Jeg ville hellere sige to streger, kaptajn. Denne smule blæst har sparket vestenstrømmen af sted hurtigere, end De tror."

Kaptajn Davenport gik på forlig med halvanden streg og gik derefter til vejrs, fulgt af McCoy og første styrmand for at holde udkig efter land. Der var blevet sat sejl, så at *Pyrenæerne* gjorde ti knob. Den medfølgende søgang lagde sig hurtigt. Der var ingen åbning i den perlegrå tåge, og da klokken blev ti, begyndte kaptajn Davenport at blive nervøs. Alle mand var på deres poster, rede til ved første varsel om land forude at springe som rene djævle løs på arbejdet med at lægge *Pyrenæerne* klods for vinden. Det land forude, et brændingsbeskyllet yderrev, ville være farligt nær ved, når man fik øje på det i sådan en tåge.

Der gik en time til. De tre udkigsmænd til vejrs stirrede anspændt ind i den perlefarvede stråleglans.

"Sæt nu, at vi går fejl af Mangareva, hvad så?" spurgte kaptajn Davenport pludselig.

Uden at skifte retningen af sit blik svarede McCoy blideligt:

"Ja, så lad den drive, kaptajn. Det er alt, hvad vi kan gøre. Vi har alle Paumotu-øerne for os. Vi kan drive tusind mil mellem rev og atoller. Et eller andet sted må vi da nå land."

"Altså driver vi." Kaptajn Davenport viste sin hensigt at stige ned på dækket. "Vi er gået fejl af Mangareva. Gud må vide, hvor det nærmeste land ligger. – Jeg ville ønske, at jeg havde holdt den den anden halve streg højere," tilstod han et øjeblik efter. "Denne forbandede strøm kan tage en navigatør fælt ved næsen."

"De gamle søfarere kaldte Paumotu-øerne for *det farlige arkipel*," sagde McCoy, da de var kommet ned på hytten igen. "Denne selv samme strøm var til dels skyld i det navn."

"Jeg talte en gang med en sømand i Sydney," sagde König. "Han havde været med et handelsfartøj blandt Paumotu-øerne. Han fortalte mig, at assurancen var atten procent. Er det rigtigt?"

McCoy smilede og nikkede.

"Ja, det vil sige, man kan slet ikke få assureret," forklarede han. "Rederne afskriver tyve procent af deres skonnerts værdi hvert år."

"Gud fader bevares!" stønnede kaptajn Davenport. "Det giver en skonnert kun fem års varighed!" Han rystede sørgmodigt på hovedet og mumlede: "Snavs farvand – snavs farvand!"

Atter gik de ned i kahytten for at spørge det store generalkort til råds; men de giftige dunster drev dem hostende og gispende op på dækket igen.

"Her er Moerenhout Ø." Kaptajn Davenport viste på kortet, som han havde udbredt på hytten. "Den kan ikke være mere end hundrede mil til læ for os."

"Hundrede og ti." McCoy rystede tvivlende på hovedet. "Det kan gøres, men det er meget vanskeligt. Jeg kan muligvis sætte den på stranden, men på den anden side kan jeg muligvis sætte den på revet. Et dårligt sted, et meget dårligt sted."

"Vi vil løbe risikoen," var kaptajn Davenports bestemmelse, idet han gav sig til at udarbejde kursen.

Der blev mindsket sejl tidligt om eftermiddagen for at undgå at løbe forbi i nattens løb; og i anden hundevagt gav mandskabet beviser på sit genvundne gode humør. Land var jo så ganske nær, og deres bekymringer ville være overståede næste morgen.

Men morgenen brød klar frem med en flammende, tropisk sol. Sydøstpassaten var gået om i øst og drev *Pyrenæerne* gennem vandet med otte knobs fart. Kaptajn Davenport udarbejdede sit bestik med en rundelig margen for afdrift og meldte, at Moerenhout-øen ikke var mere end ti mil borte. *Pyrenæerne* sejlede de ti mil, den sejlede ti mil til; og udkiggene i de tre mastetoppe så ikke andet end det nøgne, solbeskinnede hav.

"Men landet er der, siger jeg jer," råbte kaptajn Davenport til dem fra hytten.

McCoy smilede beroligende, men kaptajnen gloede omkring sig som en gal mand, hentede sin sekstant og tog en kronometer-observation.

"Jeg vidste jo, at jeg havde ret," næsten råbte han, da han havde udregnet observationen. "Enogtyve, femoghalvtreds, syd, en seksogtredive, to, vest. Der kan De se. Vi er otte mil til luvart endnu. Hvad får De det til, hr. König?"

Første styrmand så på sine egne tal og sagde med sagte stemme:

"Enogtyve, femoghalvtreds, ligesom de; men min længde er en seksogtredive, otteogfyrre. Det forsætter os betydeligt i læ –"

Men kaptajn Davenport ignorerede hans tal med en så hånlig tavshed, at det fik König til at skære tænder og bande rasende, men sagte.

"Fald af," kommanderede kaptajnen rorgængeren. "Tre streger – støt så!"

Så tog han fat på sine tal igen og regnede dem efter. Sveden brast frem fra hans ansigt. Han tyggede på sit overskæg, sine læber og sin blyant og stirrede på tallene, som man stirrer på en genganger. Pludselig, med et rasende kraftudbrud, krøllede han det beskrevne papir sammen i sin hånd og trådte det under fødder. König grinede hævngerrigt og vendte sig bort, mens kaptajn Davenport lænede sig til hytten og ikke mælede et ord i en halv time, men lod sig nøje med at stirre ned i læ med et udtryk af tankefuld håbløshed i sit ansigt.

"Hr. McCoy," brød han pludselig tavsheden. "Kortet angiver en gruppe øer, men ikke hvor mange der er, der ovre mod nord eller nordnordvest, en fyrretyve mil fra os. Kender de dem?"

"Der er fire, og de er alle lave," svarede McCoy. "For det første: Sydøstligst ligger Matueri – ingen befolkning, intet indløb til lagunen. Så kommer Tenar-Unga. Der plejede at bo en halv snes mennesker der, men det kan gerne være, at de alle sammen er væk nu. Der er i hvert fald intet indløb for et skib – kun for en båd, en favn dybt vand. Vehauga og Teua-Raro er de to sidste. Intet indløb, ingen beboere, meget lave. Der er ingen plads for *Pyrenæerne* på den øgruppe. Den ville blive komplet vrag."

"Nej, hør bare!" Kaptajn Davenport var rasende. "Ingen befolkning! Intet indløb! Hvad fanden nytter øer til?"

"Nå, hør nu," bjæffede han pludselig ligesom en arrig terrier, "kortet angiver et helt roderi af øer deroppe mod nordvest. Hvad mener De om dem? Hvilken af dem har et indløb, hvor jeg kan lægge mit skib?"

McCoy tænkte sig roligt om. Han så ikke på kortet. Alle disse øer, rev, grunde, laguner, indløb og afstande stod afmærkede på hans hukommelses kort. Han kendte dem, som beboeren af en stad kender dens bygninger, gader og stræder.

"Papakena og Vanavana ligger derovre mod vest eller vestnordvest, et hundrede mil eller lidt mere fra os," sagde han. "Den ene er ubeboet, og jeg har hørt, at folkene på den anden er flyttede til Kadmus-øen. I hvert fald har ingen af lagunerne noget indløb. Ahunui ligger yderligere hundrede mil mod nordvest. Intet indløb, ingen mennesker."

"Og fyrretyve mil længere fremme ligger der to øer?" spurgte kaptajn Davenport og løftede hovedet fra kortet.

McCoy rystede på hovedet.

"Paros og Manuhungi – intet indløb, ingen mennesker. Fyrretyve mil længere fremme ligger Nengo-Nengo, og den har ingen beboere og intet indløb. Men så er der Hao-øen. Den er netop det rette sted. Lagunen er tredive mil lang og fem mil bred. Der er mennesker i massevis. Man kan i reglen finde vand. Og der er ikke det skib i verden, som ikke kan gå igennem indløbet."

Han tav og stirrede bekymret på kaptajn Davenport, som sad bøjet over kortet med en passer i hånden og netop havde udstødt en sagte jammerlyd.

"Er der nogen lagune med indløb nogetsteds nærmere end Hao-øen?" spurgte han.

"Nej, kaptajn; det er den nærmeste."

"Nå. Det er tre hundrede og fyrretyve mil fra os." Kaptajn Davenport talte meget langsomt og bestemt. "Jeg vil ikke tage det ansvar at sætte alle disse menneskeliv på spil. Jeg vil sætte skuden på land på Aktæon-øerne. – Og så er den sådan et godt skib," tilføjede han beklagende efter at have ændret kursen, hvorved han denne gang mere end nogensinde tog hensyn til vestenstrømmen.

En time efter var himlen overtrukket. Sydøstpassaten holdt sig endnu, men oceanet var et virvar af ilinger.

"Vi er der klokken et," meldte kaptajn Davenport tillidsfuldt – "eller to i det højeste. McCoy, vil De sætte den på grund på den ø, hvor der er folk."

Solen kom ikke til syne igen, heller ikke var der noget land at se klokken et. Kaptajn Davenport så agterud og betragtede *Pyrenæerne*s krydsende kølvand.

"Gud fader bevares!" udbrød han. "Østenstrøm! Se bare!"

König var vantro. McCoy var reserveret, skønt han sagde, at i Paumotu-farvandene var der ingen grund til, at strømmen ikke skulle være østlig. Nogle få minutter efter kom en byge, som for en stund tog al vinden fra *Pyrenæerne*, så at den lå og rullede tungt i bølgedalene.

"Hvor er dybvandsloddet? I vandet med det, du dér!" Kaptajn Davenport holdt i lodlinen og iagttog dens drift mod nordøst. "Se nu bare! Tag selv fat i den."

McCoy og styrmanden prøvede og følte linen snurre og vibrere stærkt i tidevandsstrømningens greb.

"En fire knobs strøm," sagde König.

"En østenstrøm i stedet for en vesten," sagde kaptajn Davenport og gloede anklagende på McCoy, som om han ville kaste skylden på ham.

"Det er en af grundene, kaptajn, til at assurancen er atten procent i disse farvande," svarede McCoy muntert. "Sådan noget kan man aldrig vide på forhånd. Strømmene veksler altid. Der var en mand, som skrev bøger, jeg kan ikke huske hans navn, om bord på yachten *Casco*. Han sejlede tredive mil til siden for Takaroa og kom til Tikei i stedet for, bare på grund af de vekslende strømme. De er alt for højt oppe i luvart nu, og De gør bedst i at falde nogle streger af."

"Men hvor meget har denne strøm forsat mig?"' spurgte kaptajnen vredt. "Hvor kan jeg vide, hvor meget jeg skal falde af?"

"Jeg ved det ikke, kaptajn," sagde McCoy med stor blidhed.

Vinden kom igen, og *Pyrenæerne*, hvis dæk røg og skinnede i det klare, grå lys, løb lige ned i læ. Så krydsede den tilbage for bagbords og styrbords halser, krydsende sit eget spor og ledende efter Aktæons-øerne, som udkiggene i mastetoppen ikke kunne få øje på.

Kaptajn Davenport var ude af sig selv. Hans raseri antog skikkelse af tvær tavshed. Han tilbragte eftermiddagen med at spadsere op og ned på skansen eller stå og læne sig til de luv vanter. Ved tusmørke-tiden brasede han firkant og satte kursen mod nordvest uden en gang så meget som at rådspørge McCoy. König, der i al hemmelighed efterså kort og kompashus, og McCoy, der åbenlyst og i al uskyldighed så på kompasset, vidste, at kursen gjaldt Hao-øen. Ved midnatstide hørte

bygerne op, og stjernerne kom frem. Kaptajn Davenport kom i bedre humør ved udsigten til en klar dag.

"I morgen tidlig skal jeg tage en observation," sagde han til McCoy, "skønt jeg aner ikke, hvad min bredde er. Men jeg kan afgøre det ved at bruge Sumners metode. Kender De Sumners stedlinje?"

Hvorpå han gav McCoy en detaljeret forklaring.

Dagen blev klar, passaten blæste jævnt fra øst, og *Pyrenæernes* log viste lige så jævnt sine ni knob. Både kaptajn og styrmand udregnede deres stilling efter en Sumner-linje og kom til samme resultat, og ligeså om middagen, da de bekræftede morgenobservationen ved en middagsobservation.

"Om fire og tyve timer er vi der," forsikrede kaptajn Davenport McCoy. "Det er et rent vidunder, at den gamle skudes dæk holder endnu. Men det kan ikke vare. Det kan ikke vare. Se, hvor det ryger, mere og mere hver dag. Alligevel var det tæt nok til at begynde med, frisk kalfatret i San Francisco. Jeg blev forbavset, den gang ilden brød ud og vi skalkede lugerne. – Nej, se nu bare!"

Han afbrød sig selv for at stirre med åben mund på en røgspiral, der snoede og vred sig i læ af mesanmasten tyve fod over dækket.

"Hvordan i al verden kommer den der?" spurgte han fornærmet.

Under den var der ingen røg. Listende sig op fra dækket, beskyttet mod vinden af masten, fik den ved et eller andet naturspil skikkelse og blev synlig i den højde. Den snoede sig bort fra masten og hang et øjeblik over kaptajnens hoved som et

truende varsel. I næste øjeblik fejede vinden den bort, og kaptajnens mund lukkede sig igen.

"Som sagt, da vi først skalkede lugerne, blev jeg forbavset. Det var et tæt dæk, og alligevel lækkede det røg som en si. Og vi har kalfatret og kalfatret lige siden. Der må være et frygteligt tryk underneden for at drive så megen røg igennem."

Om eftermiddagen blev himlen igen overtrukket, og vejret blev bygefuldt med støvregn. Vinden vekslede frem og tilbage mellem sydøst og nordøst, og ved midnat blev *Pyrenæerne* drevet tilbage af en hvas byge fra sydvest, fra hvilket verdenshjørne vinden vedblev at blæse af og til.

"Vi finder ikke Hao før ti eller elleve," klagede kaptajn Davenport klokken syv om morgenen, da det svage løfte om solskin var blevet udslettet af disede skymasser på den østlige himmel. Og i næste øjeblik spurgte han ynkeligt: "Og hvor er strømmen blevet af?"

Udkiggene i mastetoppene kunne intet land melde, og dagen gik med afvekslende havblik med støvregn og voldsomme byger. Om aftenen begyndte der at rejse sig en svær sø fra vest. Barometeret var faldet til 29.50. Vind var der ikke noget af, men den ildevarslende sø vedblev stadig at vokse. Snart rullede *Pyrenæerne* vanvittigt i de vældige bølger, der kom marcherende i en uendelig procession ud fra mørket i vest. Der blev mindsket sejl så hurtigt, som begge vagter kunne arbejde, og da det trætte mandskab var færdigt, kunne dets knurrende og klagende stemmer høres ejendommeligt dyriske og truende i mørket. En gang blev styrbords vagt kaldt agterud for at surre og fastgøre alt, og mændene viste åbenlyst deres tværhed og uvillighed. Hver eneste langsom bevægelse var en protest og en

trussel. Atmosfæren var fugtig og klæbrig som gummi, og i den stille luft syntes alle mand at stønne og gispe efter vejret. Sveden trådte frem på deres ansigter og bare arme, og kaptajn Davenport, som så mere udtæret og forpint ud end nogensinde, og hvis øjne havde et ulykkeligt og stirrende udtryk, følte sig trykket af en fornemmelse af overhængende ulykke.

"Det er nede i vest," sagde McCoy opmuntrende. "I værste tilfælde er vi kun lige i randen af det."

Men kaptajn Davenport ville ikke lade sig trøste, og ved en lanternes lys læste han det kapitel i sin lærebog for skibskaptajner, der handlede om, hvordan skibsførere bør forholde sig i cykloner. Et sted midtskibs fra blev stilheden afbrudt af en sagte klynken af kahytsdrengen.

"Å, hold mund!" brølede kaptajn Davenport pludselig og med sådan kraft, at det forbløffede hver mand om bord og skræmte forbryderen til at udstøde et vildt rædselshyl.

"Hr. König," sagde kaptajnen med en stemme, der dirrede af raseri og nervøsitet, "vil De være så venlig at gå forud og stoppe munden på den hvalp med en svaber?"

Men det blev McCoy, som gik forud og på få minutter fik drengen beroliget og dysset i søvn.

Kort før daggry nåedes de af det første vindpust fra sydøst, der hurtigt blev til en stiv og endnu stivere kuling. Alle mand var på dækket og ventede på, hvad det skulle blive til.

"Der er ingenting i vejen nu, kaptajn," sagde McCoy, der stod tæt ved hans skulder. "Orkanen er mod vest, og vi er syd for den. Denne kuling er indsugningen. Den bliver ikke værre. De kan begynde at sætte sejl."

"Men hvad skal det nytte til? Hvor skal jeg sejle hen? Dette er anden dag uden observationer, og vi skulle have fået Hao-øen i sigte i går morges. I hvilken retning ligger den, mod nord, syd, øst eller hvad? Sig mig det, så skal jeg snart få sat sejl."

"Jeg forstår mig ikke på at føre skib, kaptajn," sagde McCoy på sin milde måde.

"Jeg plejede at bilde mig ind, at jeg gjorde det," var svaret, "førend jeg kom til disse Paumotu-farvande."

Ved middagstid blev råbet "brændinger forude!" hørt fra udkiggen. *Pyrenæerne* faldt af, og sejl efter sejl blev løsnet og skådet for. *Pyrenæerne* gled gennem vandet i kamp med en strøm, som truede med at sætte den ned i brændingen. Officerer og mandskab arbejdede som gale mennesker, kok og kahytsdreng, kaptajn Davenport selv og McCoy med – alle gav en håndsrækning. Det var med nød og næppe, at de slap. Det var en lav grund, et trist og farligt sted, over hvilket søerne brød uafladeligt, hvor intet menneske kunne leve, og hvor ikke engang søfugle kunne finde hvile. *Pyrenæerne* blev ført af sted i en afstand af ikke halvandet hundrede alen fra det, førend vinden førte den klar af det, og i dette øjeblik, da arbejdet var overstået, brød det stønnende mandskab løs i en malstrøm af forbandelser over McCoys hoved – McCoy, som var kommen om bord og havde foreslået at sejle til Mangareva og lokket dem alle bort fra Pitcairns sikkerhed til sikker undergang i dette svigefulde og forfærdelige farvand. Men McCoys sindsro var uforstyrret. Han smilede til dem med ligefrem og elskværdig velvilje, og det var, som om hans ophøjede godhed gennem trængte deres mørke og skumle sjæle, gjorde dem til skamme

og ved selve skammen standsede de forbandelser, der skjalv i deres struber.

"Snavs farvand! Snavs farvand!" Mumlede kaptajn Davenport, mens hans skib arbejdede sig klart; men han brød brat af for at stirre på grunden, som skulle have ligget ret agterude, men som allerede lå på *Pyrenæernes* luv låring og hurtigt gled til luvart.

Han satte sig ned og skjulte ansigtet i sine hænder. Og første styrmand så, og McCoy så, og mandskabet så, hvad han havde set. Syd for grunden havde en østenstrøm ført dem ned imod den; nord for grunden havde en lige så hurtig vestenstrøm grebet skibet og førte det nu med sig.

"Jeg har hørt fortælle om disse Paumotu-øer før," stønnede kaptajnen og løftede sit kridhvide ansigt fra sine hænder. "Kaptajn Moyendale fortalte mig om dem, efter at han havde sat sit skib til iblandt dem. Og jeg lo af ham bag hans ryg. Gud forlade mig, jeg lo af ham. Hvad er det for en grund?" Afbrød han sig selv for at spørge McCoy.

"Jeg ved det ikke, kaptajn."

"Hvorfor ved de det ikke?"

"Fordi jeg aldrig før har set den, og fordi jeg aldrig har hørt tale om den. Jeg ved, at den ikke er kortlagt. Disse farvande er aldrig blevne ordentligt opmålte."

"De ved altså ikke, hvor vi er?"

"Lige så lidt som de," sagde McCoy blidt.

Klokken fire om eftermiddagen kom kokospalmer til syne, tilsyneladende voksende op af vandet. Lidt senere hævede en atols lave land sig op over søen.

"Nu ved jeg, hvor vi er, kaptajn," McCoy tog kikkerten fra øjnene. "Det er Resolution-øen. Vi er fyrretyve mil på den anden side af Hao-øen, og vinden er lige imod os."

"Så klar til at løbe den på land. Hvor er indløbet?"

"Der er kun passage for kanoer. Men nu, da vi ved, hvor vi er, kan vi sætte kurs efter Barclay de Tolley. Det er kun hundrede og tyve mil herfra, stik nordnordvest. Med denne brise kan vi være der i morgen tidlig klokken ni."

Kaptajn Davenport undersøgte kortet og drøftede sagen med sig selv. "Hvis vi løber på land her," tilføjede McCoy, "kommer vi alligevel til at sejle med bådene til Barclay de Tolley."

Kaptajnen gav sine ordrer, og atter faldt *Pyrenæerne* af for på ny at styre hen over det ugæstfri hav.

Og midten af næste eftermiddag så fortvivlelse og mytteri på det rygende dæk. Strømmen var taget til, vinden løjet af, og *Pyrenæerne* var sakket ned mod vest. Udkiggen havde Barclay de Tolley i sigte mod øst, lige akkurat synlig fra mastetoppen, og i timevis søgte *Pyrenæerne* at krydse op til øen. Bestandig svævede kokospalmerne i synskredsen som en luftspejling, kun synlige fra mastetoppen. Fra dækket var de skjult af jordoverfladens krumning.

Igen rådspurgte kaptajn Davenport McCoy og kortet. Makemo lå fem og halvfjerdsindstyve mil i sydvest. Dens lagune var tredive mil lang, og indløbet var fortræffeligt. Men da kaptajn Davenport gav sine ordrer, nægtede mandskabet at adlyde. De erklærede, at de havde fået nok af helvedesilden under deres fødder. Dér lå landet. Hvad så, om skibet ikke kunne nå det? De kunne nå det i bådene. Lad skibet brænde.

Deres liv havde noget at betyde for dem. De havde tjent skibet trofast. Nu ville de tjene sig selv.

De sprang i bådene, puffede anden og tredje styrmand af vejen og gav sig til at svinge bådene ud og gøre klar til at sætte dem i vandet. Kaptajn Davenport og første styrmand trådte med revolveren i hånden frem på kanten af skansen, da McCoy, der var krøbet op på hyttens tag, begyndte at tale. Han talte til matroserne, og ved den første lyd af hans dueagtige, kurrende stemme standsede de for at lytte. Han udstrakte sin egen uforgængelige fred og ro til dem. Hans milde stemme og jævne tanker strømmede som en magisk strøm ud imod dem og beroligede dem mod deres vilje. Længst forglemte ting dukkede op for dem igen, de mindedes barndommens vuggeviser og tilfredsheden og hvilen i moderens arme, når dagen var omme. Der fandtes ikke mere uro, ikke mere fare, ikke mere slid og slæb i hele verden. Alting var som det skulle være, og det var kun en selvfølge, at de skulle vende landet ryggen og igen stå til søs med den glødende helvedesild under deres fødder.

McCoy talte ganske jævnt; men det var ikke det, som han sagde, det kom an på. Det var hans personlighed, der talte mere veltalende end noget ord, han kunne få over sine læber. Det var en sjælens alkymi, ufatteligt fin og inderligt dyb – en mystisk udstråling af ånden, betagende, inderligt ydmyg og gribende bydende. Det var en oplysning af deres sjæles mørke løngange, en tvingende magt af en renhed og blidhed langt større end den, der boede i officerernes blanke, dødsspyende revolvere.

Mændene vaklede modstræbende, og de, som havde løsnet tørnene, gjorde dem fast igen. Så begyndte først én og så en til og til sidst alle sammen at sjokke kejtet bort.

McCoys ansigt strålede af barnlig glæde, da han steg ned fra hytten. Der var ikke noget i vejen. Der havde aldrig været noget i vejen, for der var ikke plads til noget sådant i den velsignelsesrige verden, hvori han levede.

"De hypnotiserede dem," grinede König til ham med sagte stemme.

"Fyrene er flinke nok," var svaret. "De er gode af hjertet. De har haft en drøj tid, og de har arbejdet hårdt, og de vil nok arbejde hårdt, indtil det er overstået."

König havde ingen tid til at svare. Hans stemme gjaldede ordrerne ud, og matroserne sprang for at adlyde, mens *Pyrenæerne* faldt langsomt af for vinden, indtil dens stævn pegede i retning af Makemo.

Vinden var meget løj og lagde sig næsten helt efter solnedgang. Det var utåleligt hedt, og menneskene både forude og agterude søgte forgæves at sove. Dækket var for varmt til at ligge på, og giftige dampe, som sivede op gennem sprækkerne, krøb som onde ånder over hele skibet, stjal sig ind i de uforsigtiges næsebor og luftrør og fremkaldte anfald af nysen og hoste. Stjernerne blinkede dovent i den utydelige hvælving deroppe; og fuldmånen, der stod op i øst, ramte med sit lys de myriader af tjavser og tråde og spindelvævfine røgsøjler, som vendte og drejede og vred sig mellem hinanden hen over dækket, over rælingen og op langs masterne og vanterne.

"Sig mig," sagde kaptajn Davenport og gned sine svidende øjne, "hvad hændte der egentlig folkene fra *Bounty*, efter at de havde nået Pitcairn? Den beretning, jeg har læst, sagde, at de brændte *Bounty*, og at de ikke blev opdaget førend mange år efter. Men hvad hændte der i mellemtiden? Det har jeg altid

været nysgerrig efter at få at vide. De var mænd, om hvis hals strikken lå. Og der var også nogle indfødte mænd. Og så var der kvinder. Det giver det udseendet af, at der straks blev uroligheder."

"Der blev også uroligheder," svarede McCoy. "De var slemme mennesker. De kom straks op at skændes om kvinderne. En af oprørerne, Williams, mistede sin kone. Alle kvinderne var fra Tahiti. Hans kone faldt ned fra klipperne, mens hun var på jagt efter søfugle. Så tog han en af de indfødte mænds kone fra ham. Det blev alle de indfødte mænd meget vrede over, og de dræbte næsten alle oprørerne. Så dræbte de oprørere, der undslap, alle de indfødte mænd. Kvinderne hjalp med. Og de indfødte dræbte hinanden. Allesammen dræbte allesammen. Det var frygtelige mennesker.

Timiti blev dræbt af to andre indfødte, mens de i al venskabelighed redte hans hår. De hvide mænd havde sendt dem ud for at gøre det. Derefter dræbte de hvide mænd dem. Tullaloo blev dræbt af sin hustru i en hule, fordi hun ville have en hvid mand til ægtefælle. De var meget onde. Gud havde skjult sit åsyn for dem. Efter to års forløb var alle de indfødte mænd myrdede og alle de hvide mænd med på nær fire. Det var Young, John Adams, McCoy, som var min oldefader, og Quintal. Han var også et meget slet menneske. En gang bed han øret af sin kone, blot fordi hun ikke havde fanget fisk nok til ham."

"De var en værre bande!" udbrød König.

"Ja, de var meget slemme," indrømmede McCoy og vedblev roligt at kurre om sine forbryderske forfædres blodtørst og vellyst. "Min oldefader undgik at blive myrdet, men kun for at dø for sin egen hånd. Han lavede et destillationsapparat og

fremstillede alkohol af ti-plantens rødder. Quintal var hans kammerat, og de drak sig fulde sammen tidligt og silde. Til sidst fik McCoy *delirium tremens*, bandt en sten om sin hals og sprang i havet.

Quintals kone, hun hvis øre han havde bidt af, blev også dræbt ved at styrte ned fra klipperne. Så gik Quintal til Young og forlangte hans kone og gik til Adams og forlangte hans kone. Adams og Young var bange for Quintal. De vidste, at han ville dræbe dem. Derfor dræbte de ham ved fælles hjælp med en økse. Derefter døde Young. Og det var omtrent alle de uroligheder, de oplevede."

"Det kunne jeg næsten tænke mig," fnøs kaptajn Davenport. "Der var ikke flere til overs at dræbe."

"De ser, at Gud havde skjult sit åsyn," sagde McCoy.

Da morgenen kom, blæste der ikke mere end et svagt vindpust fra øst, og ude af stand til at komme synderligt frem mod syd ved hjælp af det, lod kaptajn Davenport hale godt fuldt ved bagbords halser. Han var bange for den skrækkelige vestenstrøm, der havde narret ham for så mange tilflugtshavne. Hele dagen vedblev det at være stille, og hele natten med, mens matroserne, der nu var på en kneben ration af tørrede bananer, knurrede. De begyndte at tabe kræfterne og beklagede sig over mavepine, der fremkaldtes af den uafbrudte banandiæt. Hele dagen bar strømmen *Pyrenæerne* mod vest, og der var ingen vind til at føre den mod syd. Midt i første hundevagt kom der kokospalmer til syne stik i syd, som rejste deres pjuskede hoveder over vandet og angav en lavtliggende atol nedenunder.

"Det er Taenga-øen," sagde McCoy. "Vi trænger til en brise i aften, ellers går vi glip af Makemo."

"Hvad er der blevet af sydøstpassaten?" spurgte kaptajnen. "Hvorfor blæser den ikke? Hvad er der i vejen?"

"Det er fordampningen fra de store laguner – der er så mange af dem," forklarede McCoy. "Fordampningen ødelægger hele passatsystemet. Den drejer endog vinden den gale vej og rejser storme fra sydvest. Dette er *det farlige arkipel*, hr. kaptajn."

Kaptajn Davenport så den gamle mand ind i ansigtet, åbnede munden og ville lige til at bande, men standsede og tav. McCoys blotte nærværelse var som en irettesættelse overfor de blasfemier, der rørte sig i hans hjerne og dirrede i hans strube. McCoys indflydelse var vokset i de mange dage, som de havde tilbragt sammen. Kaptajn Davenport var en selvherskernatur, ikke bange for noget menneske, aldrig vant til at lægge bånd på sin tunge, og nu fandt han sig ude af stand til at bande i påhør af denne gamle mand med de kvindelige, brune øjne og den milde stemme. Da dette gik op for kaptajn Davenport, følte han det som et tydeligt stød. Denne gamle mand var kun en efterkommer af McCoy, McCoy fra *Bounty*, oprøreren, som flygtede for strikken, der ventede ham i England, den McCoy, som var en ond magt i Pitcairns første dage med blodtørst og vellyst og voldsom død.

Kaptajn Davenport var ikke nogen religiøs mand, men alligevel følte han i dette øjeblik en vanvittig indskydelse til at kaste sig for den andens fødder og sige – han vidste ikke selv hvad. Det var en følelse, som greb ham så dybt, snarere end en sammenhængende tanke, og han var sig på en eller anden utydelig måde sin egen uværdighed og ringhed klar i sammenligning med denne anden mand, som besad et barns ligefremhed og en kvindes blidhed.

Naturligvis kunne han ikke ydmyge sig i den grad i påsyn af sine officerer og sit mandskab. Og alligevel rasede den vrede, der havde tilhvisket ham forbandelserne, stadig i ham. Han slog pludselig i hytten med sin knyttede næve og råbte:

"Hør nu, gamle mand, jeg lader mig ikke besejre. Disse Paumotu-øer har snydt og narret mig og gjort mig til idiot. Men jeg vil ikke erklære mig for overvundet. Jeg vil drive med dette skib og drive og drive og drive tværs igennem Paumotu-havet lige til Kina, med mindre jeg finder et sted, hvor jeg kan sætte det på land. Om så hver eneste mand deserterer, så bliver jeg om bord. Jeg skal vise Paumotu-øerne, at de ikke kan holde mig for nar. Det er en god skude, og jeg vil blive hos den, så længe der er en planke at stå på. Hører De?"

"Og jeg vil blive hos Dem, hr. kaptajn," sagde McCoy.

I løbet af natten blæste lette, skuffende vindstød fra syd, og den rasende kaptajn med sin brændende ladning vågede og målte, hvor meget han drev mod vest og gik af og til afsides for at bande sagte, så at McCoy ikke kunne høre ham.

Dagslyset viste flere palmer, der groede op af vandet mod syd.

"Det er den læ pynt af Makemo," sagde McCoy. "Katiu er kun et par mil til vest. Den kan vi måske nå."

Men strømmen, som sugedes ind mellem de to øer, førte den mod nordvest, og ved ettiden om eftermiddagen så de Katius palmer hæve sig over havet og synke tilbage i havet igen.

Nogle minutter efter, netop som kaptajnen havde opdaget, at en ny strøm fra nordøst havde grebet *Pyrenæerne*, fik udkiggene i mastetoppene øje på palmer mod nordvest.

"Det er Raraka," sagde McCoy. "Men den når vi ikke uden vind. Strømmen trækker os ned i sydvest. Men vi må have tålmodighed. Nogle mil længere møder vi en strøm, der løber i nord og drejer i en kreds mod nordvest. Denne vil blot føre os bort fra Fakarava, og Fakarava er det rette sted for *Pyrenæerne* til at løbe på land."

"Den kan føre os, hvorhen fa…. den vil," bemærkede kaptajn Davenport hidsigt. "Vi skal alligevel nok finde et sted at sætte den på grund."

Men situationen om bord på *Pyrenæerne* var nær ved at nå sit højdepunkt. Dækket var så hedt, at det lod, som om en tilvækst af nogle få grader kunne få det til at bryde ud i lys lue. På mange steder var selv mandskabets tyksålede sko ingen beskyttelse, og de måtte bevæge fødderne hurtigt for ikke at brænde dem. Røgen var taget til og blevet skarpere. Hver eneste mand om bord led af betændte øjne, og de hostede og kløjedes som en hob brystsyge-patienter. Om eftermiddagen blev bådene svunget ud over skibssiden og udrustede. De sidste pakker tørrede bananer blev stuvet ned i dem, så vel som officerernes instrumenter. Kaptajn Davenport lagde endog kronometeret i storbåden af frygt for, at dækket skulle sprænges, hvad øjeblik det skulle være.

Hele natten lå den frygt tungt på dem alle, og i det første morgenlys stirrede de med hule øjne og spøgelsesagtige ansigter på hinanden som i forbavselse over, at *Pyrenæerne* endnu holdt sammen, og at de endnu var i live.

Kaptajn Davenport inspicerede sit skibs dæk med hurtige skridt og nu og da endogså nogle upassende hop og spring.

"Det drejer sig nu om timer, om ikke om minutter," meldte han, da han kom tilbage til skansen.

Råbet: "Land!" lød fra mastetoppen. Fra dækket var landet usynligt, og McCoy gik til vejrs, mens kaptajnen benyttede lejligheden til at lette sit hjerte for noget af dets bitterhed ved at bande. Men hans eder standsede pludselig ved, at han i nordøst fik øje på en mørk linje på vandet. Det var ikke en byge, men en regelmæssig brise – den fordrejede passatvind, otte streger ude af sin normale retning, men rede til at genoptage sine forretninger.

"Op med roret, kaptajn!" sagde McCoy, så snart han nåede skansen. "Det er østpynten af Fakarava, og vi kan løbe lige ind gennem indløbet med vinden tværs og alle sejl fyldte."

Da en time var gået, var kokospalmerne og det lavtliggende land synlige fra dækket. Følelsen af, at enden på *Pyrenæernes* modstandskraft var overhængende, lå tungt på dem alle. Kaptajn Davenport lod de tre både sætte i vandet og holde i kort line agterude med en mand i hver for at hindre dem i at tørne mod hinanden . *Pyrenæerne* strejfede tæt langs kysten, næppe to kabellængder fra den skumhvide atol.

"Klar til at kovende, kaptajn," prajede McCoy.

Et minut efter åbnede landet sig og viste et snævert indløb og lagunen indenfor, et stort spejl, tredive mile langt og en tredjedel så bredt.

"Nu, kaptajn!"

For sidste gang svingede *Pyrenæernes* ræer rundt, da den adlød rattet og drejede ind i indløbet. Vendingen var næppe foretaget, og intet reb var endnu blevet opkvejlet, førend mandskab og styrmænd i panisk rædsel stormede tilbage til

skansen. Der var ikke hændt noget, men alligevel påstod de, at noget var i begreb med at hænde. Hvorfor kunne de ikke sige. De vidste kun, at det stod i begreb med at hænde.

McCoy begav sig på vej forud for at lodse skibet ind; men kaptajnen greb ham i armen og snurrede ham rundt.

"Gør det herfra," sagde han. "Det dæk er usikkert. – Hvad er det?" spurgte han i det næste øjeblik. "Vi ligger stille."

McCoy smilede.

"De stævner imod en syv knobs strøm, hr. kaptajn," sagde han. "Sådan løber den fulde ebbe ud gennem dette indløb."

En time efter var *Pyrenæerne* næppe kommet sin egen længde frem, men vinden friskede op, og den begyndte at skyde over stævn.

"I må hellere gå i bådene, nogle af jer," kommanderede kaptajn Davenport.

Hans stemme lød endnu, og mændene satte sig netop i bevægelse for at adlyde ordren, da *Pyrenæerne*s midtskibs dæk i en masse af flammer og røg slyngedes op i sejlene og rigningen, hvor en del af det blev hængende, og resten faldt i vandet. At vinden var tværs, var det, der reddede besætningen, som var flokkedes agterude. De styrtede nu blindt hen imod bådene, men McCoys stemme med dens beroligende budskab om mægtig ro og uendelig tid standsede dem.

"Tag det med ro," sagde han. "Der er slet ingen ting i vejen. Å, vær så venlig at lange den dreng ned, en af jer."

Rorgængeren havde sluppet rattet af forskrækkelse, og kaptajn Davenport var sprunget til og havde grebet egerne i rette tid til at hindre skibet i at gire og støde på grund.

"De gør bedst i at tage kommandoen over bådene," sagde han til König. "Hold to af dem i kort line, lige under låringen. Når jeg går fra borde, bliver det i en fart."

König tøvede, men steg så over rælingen og ned i båden.

"Fald af en halv streg, kaptajn."

Det gav et sæt i kaptajn Davenport. Han havde troet, at han havde skibet for sig selv.

"Javel, javel," svarede han. "Halv streg skal være."

Midtskibs var *Pyrenæerne* et åbent flammehav, op fra hvilket der vældede en umådelig røgsky, der hævede sig højt op over masterne og ganske skjulte fordelen af skibet. McCoy stod i ly af mesanmasten og vedblev sit vanskelige hverv: At lodse skibet gennem den indviklede kanal. Ilden arbejdede sig agterud langs dækket fra eksplosionens sæde, mens stormastens mægtige lærredstårne hævede sig og forsvandt i et luehav. Skønt de ikke kunne se forud, vidste de, at forsejlene endnu fangede vinden.

"Hvis bare ikke al sejldugen brænder af den, førend den når ind," jamrede kaptajnen.

"Den klarer det nok," forsikrede McCoy ham med overlegen tillid. "Der er tid nok. Den klarer det bestemt. Og når den først er inde, vil vi lægge den plat for vinden; det vil holde røgen borte fra os og holde ilden fra at arbejde sig agterud."

En flammetunge sprang op ad mesanmasten, slikkede sultent efter den laveste række sejldug, gik glip af den og forsvandt. Oppe fra rigningen faldt en brændende tovstump lige ned på kaptajn Davenports nakke. Så hurtigt, som om en bi havde stukket ham, løftede han hånden og strøg ilden af sig.

"Hvad ligger den, kaptajn?"

"Nordvest til vest."

"Hold den vestnordvest."

Kaptajn Davenport lagde rattet op og støttede.

"Vest streg til nord, kaptajn."

"Vest streg til nord, skal være."

"Og nu vest."

Langsomt, streg for streg, mens den kom ind i lagunen, beskrev *Pyrenæerne* den cirkel, som lagde den plat for vinden; og streg for streg, med en rolig sikkerhed, som om han havde tusind år for sig, udråbte McCoy de skiftende kurser.

"En streg til, kaptajn."

"Streg skal være."

Kaptajn Davenport snurrede rattet adskillige eger rundt, vendte pludselig om og drejede en tilbage for at standse den.

"Støt."

"Støt er – lige på."

Til trods for den kendsgerning, at de nu havde vinden agtenind, var heden så voldsom, at kaptajn Davenport var nødt til at kaste skæve sideblikke til kompashuset og slippe rattet, snart med den ene og snart med den anden hånd for at gnide eller beskytte sine svidende kinder. McCoys skæg krympede og krøllede sig sammen, og lugten af det var så stærk i den andens næse, at den tvang ham til at se på McCoy med pludselig bekymring. Kaptajn Davenport slap afvekslende egerne med højre og venstre hånd for at kunne gnide deres svedne bagsider mod sine bukser. Hvert eneste sejl på mesanmasten var forsvundet i en flammesøjle, som tvang de to mænd til at krybe sammen og beskytte deres ansigter.

"Nu," sagde McCoy og stjal sig til at kaste et blik forud på den lave kyst, "fire streger op i vinden, kaptajn, og lad den så drive."

Stumper og stykker af brændende tovværk og sejldug faldt ned omkring dem og på dem. Den tjærede røg fra et ulmende tovstykke ved kaptajnens fødder, gav ham et voldsomt hosteanfald, mens han stadig klyngede sig til rattets eger.

Pyrenæerne stødte, dens bov løftedes, og den gled jævnt fremover, indtil den standsede. En byge af brændende brudstykker løsreves ved stødet og faldt ned omkring dem. Skibet bevægede sig på ny fremad og stødte for anden gang. Det knuste det skrøbelige koral under sin køl, gled videre og stødte for tredje gang.

"Støt så," sagde McCoy. "Støt så?" gentog han et minut efter med et blidt spørgsmål i stemmen.

"Den lystrer ikke roret mere," var svaret.

"Det er, som det skal være. Nu svajer den rundt." McCoy kiggede ud over skibssiden. "Blødt, hvidt sand. Kunne ikke forlanges bedre. En dejlig plads."

Idet *Pyrenæerne* svajede rundt med agterenden bort fra vinden, vældede et frygteligt udbrud af røg og luer agterud. Kaptajn Davenport slap rattet af smerter i sine brandsår. Han nåede fangelinen til båden, der lå under låringen og så sig så om efter McCoy, der trådte til side for at lade ham gå ned.

"De først," råbte kaptajnen, greb ham i skulderen og næsten kastede ham ud over rælingen. Men flammerne og røgen var for frygtelige, og han fulgte lige efter McCoy, så at begge mænd rutsjede ned ad rebet og ned i båden sammen. En matros i boven huggede uden at vente på ordre fangelinen over med sin

tollekniv. Årerne, der holdtes klare, faldt i vandet, og båden gled bort.

"En dejlig plads, hr. kaptajn," mumlede McCoy, idet han så sig tilbage.

"Ja, en dejlig plads, og det takket være Dem," lød svaret.

De tre både roede ind mod den hvide strand af knuste koraller, hinsides hvilken, i udkanten af en kokospalmelund kunne ses en halv snes græshytter og en snes ivrige indfødte eller flere, som med store øjne stirrede på den ildebrand, der var kommet sejlende. Bådene landede, og sømændene trådte op på den hvide strand.

"Og nu," sagde McCoy, "må jeg se, hvordan jeg slipper tilbage til Pitcairn."

Om "Sydhavet"

Forfatter: Jack London (1876-1916).
Org.udgave: *South Sea Tales.* The Macmillan Company, New York 1911.
Denne udgave baseret på: Jack London: Sydhavet. Autoriseret Oversættelse for Danmark og Norge ved A. Halling. Martins Forlag, København 1918.
Oversætter: Axel Halling (1869-1917).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Kim N. Jensen.

ISBN 978-87-7979-784-0

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-106-0.

© 2022 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk